

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA**

KATEDRA MUZIKOLOGIE

Bc. Ivo Přikryl

**Swingové a taneční orchestry v
Prostějově v letech 1939-1989**

SWING AND DANCE ORCHESTRAS IN PROSTĚJOV FROM 1939 TO 1989

MAGISTERSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: PhDr. Ingrid Silná, Ph.D.

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně a uvedl veškeré použité prameny a literaturu v příloženém seznamu.

V Olomouci dne 30. dubna 2014

.....

Mé poděkování patří vedoucí práce PhDr. Ingrid Silné, Ph.D. za podnětné rady, připomínky a trpělivost. Dále děkuji pamětníkům a rodinným příslušníkům členů prostějovských orchestrů za poskytnuté informace, fotografické materiály a další dokumenty.

OBSAH

Úvod.....	7
Stav bádání.....	9
1. Nástup jazzu a swingu v Československu 1918-1939.....	11
2. Taneční a swingové orchestry v Prostějově 1918-1939.....	15
3. Swing a jazz v Československu 1939-1948.....	18
4. Taneční a swingové orchestry v Prostějově 1939-1948.....	21
4.1. Melody Party	25
4.1.1. Vznik orchestru a první období 1939–1942.....	26
4.1.2. Hlavní období orchestru 1942–1945.....	27
4.1.3. Po válce 1945–1947.....	30
4.2. Městský orchestr dirigovaný Oldřichem Fišerem	31
4.3. Orchestr Karla Kovaříka	33
4.3.1. Vznik a konsolidace orchestru 1941–1943.....	33
4.3.2. Orchestr v roce 1944.....	36
4.3.3. Orchestr v letech 1945–1949.....	39
5. Swingové, taneční a jazzové orchestry v Československu 1948-1989.....	43
6. Swingové, taneční a jazzové orchestry v Prostějově 1948-1989.....	48
6.1. Orchestr Miloslava Milotínského	51
6.1.1. Orchestr v letech 1950–1963.....	51
6.1.2. Orchestr v letech 1963–1969.....	54
6.1.3. Orchestr po roce 1969.....	57
6.2. Orchestr Jaromíra Kaňáka	60
6.2.1. Orchestr v letech 1952–1958.....	60
6.2.2. Orchestr v letech 1959–1968.....	63
6.2.3. Orchestr po roce 1969.....	66
6.3. Prostějovský Big Band	68
7. Soubory menšího obsazení.....	71
7.1. Orchestr Šimona Sadovského	71
7.1.1. Orchestr v letech 1926–1939.....	72
7.1.2. Orchestr za protektorátu 1940–1945.....	73
7.1.3. Orchestr v letech 1945–1957.....	74

7.1.4. Poslední období orchestru 1958–1970.....	75
7.2. Kapela Rafaela Štarnovského	77
7.3. Orchestr tanečních kurzů Vlastimila Jirotky	79
7.4. Prostějovský dixieland	80
7.5. Kapela Antonína Ventruby	81
7.6. Kapela Jaroslava Blažíka	82
7.7. Kapela Jaroslava Muchy	84
7.8. Orchestr Kamila Novotného	85
7.9. Orchestr Oldřicha Šubčíka	85
7.9.1. Taneční orchestr S klub - Agrostroj Prostějov 1965–1974.....	86
7.9.2. Taneční orchestr družstva Mechanika Prostějov 1974–1978...	86
7.9.3. Taneční orchestr při MNV Kostelec na Hané 1978–1988.....	87
7.10. Orchestr Radovana Kraváka	88
7.11. Kapela Miroslava Zikmunda	90
8. Medailony hudebních osobností Prostějova.....	92
8.1. Karel Kovařík.....	92
8.2. Miloslav Milotínský.....	95
8.3. Jaromír Kaňák.....	97
8.4. Radovan Kravák.....	99
8.5. Šimon Sadovský.....	101
8.6. Ivo Moravus.....	102
8.7. Antonín Julina.....	105
8.8. Božena Medková (Machalíčková).....	107
8.9. Josef Smítal.....	110
9. Vybrané ukázky skladeb.....	113
9.1. Jump Jack Jump.....	113
9.2. Jeďte ranním vlakem.....	116
9.3. Hanácká polka.....	120
9.4. Košík vína.....	122
Závěr.....	126
Resumé.....	129
Summary.....	130
Zusammenfassung.....	131

Prameny a literatura.....	132
Anotace.....	138
Annotation.....	139
Anmerkung.....	140
Přílohy.....	141

Úvod

Důležitou součástí historie a kulturní minulosti města Prostějova tvoří swing, jazz a taneční hudba. Pronikání jazzové a swingové hudby do tohoto regionu můžeme spatřovat od druhé poloviny dvacátých let 20. století. Kontinuita orchestrů, souborů a kapel věnujících se tomuto žánru trvá prakticky až dodnes. Historii, fakta a prameny však dosud na Prostějovsku nikdo nezpracoval.

Se swingovou a taneční hudbou jsem se jako klarinetista a saxofonista setkával od mládí. Prvním impulsem pro sepsání diplomové práce se staly vzpomínky mého otce, saxofonistu amatérského orchestru Miloslava Milotínského a Prostějovského Big Bandu. Další výrazný impuls byl vlastně dílem náhody. Dostala se mi totiž do rukou kopie oznámení o umístění *Orchestru Karla Kovaříka* z Prostějova na prvním místě v celorepublikové soutěži amatérských jazzových orchestrů z roku 1944. Souhra výše zmíněných okolností ve mně vzbudila značnou touhu dozvědět se více o swingové a taneční hudbě v Prostějově a v důsledku vedla k rozhodnutí napsat na toto téma magisterskou práci.

Prostějov patřil z hlediska počtu obyvatel k poměrně rychle se rozrůstajícím městům. Před druhou světovou válkou, v roce 1939, zde žilo přes třicet pět tisíc obyvatel a v osmdesátých letech 20. století mělo město padesát jedna tisíc obyvatel. Hudební život ve městě měl vždy poměrně vysokou úroveň. Pravidelné koncerty a představení v prostějovském divadle, činnost pěveckých sborů, divadelních spolků, *Orchestrálního sdružení* a dechových orchestrů, to je jen krátký výčet aktivit, na nichž se podíleli prostějovští občané. Již v roce 1939 zde byla založena profesionální vojenská *Městská hudba města Prostějova* a od roku 1953 zde sídlila *Posádková dechová hudba*. Počínaje lednem 1965 vznikla v Prostějově stálá divadelní scéna jako poloprofesionální zařízení Jihomoravského Krajského národního výboru. Profesionální dechové hudby zaměstnávaly tzv. hudebníky z povolání a ti se začleňovali do místních amatérských těles.

Původním záměrem diplomové práce bylo zmapování působení čtyř velkých amatérských swingových a tanečních orchestrů: *Karla Kovaříka*, *Miloslava Milotínského*, *Jaromíra Kaňáka* a *Prostějovského Big Bandu*. Po vyhodnocení pramenů jsem přidal ještě dva větší protektorátní orchestry *Melody Party* a *Městský orchestr*. Všech šest velkých orchestrů se orientovalo na velkokapelový projev s větším či menším podílem sólových výkonů a improvizace. K nim jsem připojil další menší důležité soubory. Celkem ve své práci

pojdnávám o sedmnácti větších a menších hudebních orchestrech a kapelách v období od nástupu německé okupace v roce 1939 až po pád komunismu v roce 1989. I když některé soubory nenabýly výraznější tváře a poměrně záhy zanikly, lze ve všech tělesech spatřovat určitý vývojový význam pro kontinuitu populární hudby v Prostějově.

Koncepci své práce jsem rozvrhl do jedenácti kapitol. Po úvodu a stavu bádání se v prvních dvou stručnějších kapitolách 1. a 2. zabývám jazzovou, swingovou a taneční hudbou v Československu a v Prostějově za první republiky. V kapitole 3. přibližuji dění za protektorátu a po něm až do roku 1948 v Československu. Od kapitoly 4. se již věnuji třem konkrétním orchestrům působícím v Prostějově za protektorátu a po něm, až do roku 1948. V kapitole 5. mapuji situaci v oblasti swingové, jazzové a taneční hudby v letech 1948–1989 v Československu a v kapitole 6. se opět věnuji třem konkrétním orchestrům v Prostějově v letech 1948–1989. Všech šest velkých prostějovských amatérských orchestrů v kapitolách 4. a 6. mělo obsazení čítající nejméně 14 a více muzikantů. V následující kapitole 7. je popsáno jedenáct menších souborů, ve kterých, až na malé výjimky, týkající se spíše jednorázových vystoupení, nebyl větší počet členů než deset. Kapitola 8. je věnována medailonům osobností swingové, taneční a jazzové hudby na Prostějovsku. Kapitola 9. obsahuje ukázky notových partitur. V příloze jsou uvedeny pro přehlednost tabulky všech orchestrů a kapel v chronologickém pořadí podle data vzniku a seznamu sálů a restaurací, ve kterých účinkovaly místní taneční a swingové kapely.

Cílem mé práce bylo shromáždit co nejvíce informací od žijících hudebníků, pamětníků a přímých svědků vystoupení těchto orchestrů. Snažil jsem se zjistit, kolik hudebníků se pohybovalo v daném období na amatérské swingové, taneční a jazzové scéně v Prostějově a kolik z nich se prosadilo v celorepublikovém měřítku nebo byli populární v okolí tohoto města. Zajímaly mě rovněž důvody oblíbenosti kapel a orchestrů u obecnstva, z nichž vyplývala jejich frekvence pravidelného i příležitostného vystupování. Analyzoval jsem také, zda u souborů převažoval repertoár český nebo přejatý ze zahraničí či vlastní tvorba. Má pozornost směřovala současně k interpretační úrovni orchestrů a kapel v závislosti na repertoáru, žánrovém zaměření a obsazení. Na základě všech pramenů, jejich komparací, reflexí publika a veřejnosti jsem zařadil tyto zjištěné informace do kontextu doby a vyhodnotil je.

Stav bádání

Téma swingových a tanečních orchestrů v Prostějově doposud zpracováno nikdy nebylo a neexistuje ani žádná studie či publikace s tímto zaměřením.

Nejdůležitějším pramenem k této diplomové práci se staly rozhovory a osobní setkání s muzikanty a jejich rodinnými příslušníky. Osobně jsem navštívil patnáct pamětníků (Jiří Dvorský, Anežka Navrátilová, Vlastimil Vrubel, Jaroslav Langer, Otakar Sekora, Josef Valda, Lubomír Boček, František Hanyk, Milan Neckař, Ladislav Adamík, Květoslava Kraváková, Jiří Procházka, Miroslav Jachník, Ivo Moravus, Miloš Balcařík) a natočil s nimi rozhovory v celkové délce téměř patnácti hodin. Získal jsem od nich mnoho fotografických, notových a jiných materiálů, například *Deník hudebního souboru místní skupiny L. H. v Prostějově: vedoucí Sadovský Šimon*, kopie z kroniky *Divadla hanácké obce*, kopie části kroniky obce Suchdol, ručně psané *Vzpomínky* Ivana Lisky, programy, pozvánky a jiné dokumenty. Místní hudební škola v Prostějově vydávala pravidelné výroční zprávy a jubilejní ročenky s otištěnými programy koncertů, příspěvky významných osobností, seznamy žáků a učitelů, plány organizování školního roku a jinými informacemi. Důležité dokumenty k tomuto tématu jsou uloženy ve Státním okresním archivu v Prostějově, např. fondy Archiv města Prostějova, Okresní národní výbor Prostějov a kartotéka obyvatel města Prostějova. Důležité informace poskytla kniha *Prostějov, dějiny města 2*, zachycující mimo jiné chronologický přehled nejdůležitějších událostí (včetně kulturních) z let 1948–1990.¹

Dalším významným zdrojem informací se staly oblastní časopisy a denní tisk. Z místních periodik pak především *Hlasy z Hané*,² *Zprávy národního výboru pro město a okres Prostějov*,³ *Kulturní kalendář*, *Kulturní zprávy*⁴ a časopis *Štafeta*.⁵ Vhodným doplňujícím materiálem k dokreslení regionální swingové a taneční scény v Olomouci

¹ Bartoš, Josef et al. *Prostějov: dějiny města. 2*. Prostějov: Město Prostějov, 1999.

² *Hlasy z Hané*, vycházely v letech 1882-1945.

³ *Zprávy národního výboru*, vycházely v letech 1945-1948.

⁴ Měsíčník *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu, vycházel v letech 1955-1962, *Kulturní zpravodaj*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu, 1962-1968.

⁵ Nulté číslo kulturního čtvrtletníku *Štafeta* vyšlo v roce 1968. Časopis vychází dodnes.

s přesahem do Prostějova se jeví dvoudílné *Vzpomínky protkané swingem*⁶ olomouckého hudebního skladatele a pedagoga Mojmíra Zedníka (1921–2007).⁷

Z odborných časopisů celorepublikového charakteru zabývajících se populární hudbou a jazzem lze jmenovat především sborník statí a příspěvků k otázkám jazzu a moderní taneční hudby s názvem *Taneční hudba a jazz*.⁸ Dále pak časopis *Melodie*,⁹ který plnil popularizační a zpravodajskou funkci. V sedmdesátých letech 20. století, v období normalizace, se zde často objevovaly zpolitizované články, poplatné komunistickému režimu. Časopis se tak stal dějištěm ideových, stylových a názorových střetů. Informoval však poměrně důsledně o dění kolem jazzových amatérských festivalů, kterých se zúčastnil i *Prostějovský Big Band*. Výraznou informativní funkci k těmto festivalům plnily různé zpravodaje nebo bulletiny.¹⁰

Publikace, patřící do hudebně historických prací, ve kterých se pojednává o některém z prostějovských orchestrů, jsou pouze tři. Všechny se krátce zmiňují o pražské soutěži v roce 1944, kde orchestr získal první místo. V první řadě je to *Kronika české synkopy díl II. (1939–1961)*¹¹ od autorů J. Kotka a J. Hořce, dále Kotkova kniha *Dějiny české populární hudby a zpěvu (1918–1968)*,¹² a *Československý jazz, minulost a přítomnost* od L. Dorůžky a I. Poledňáka.¹³ O události se zmiňuje i věstník *Okružní korespondence*, vydávaný tajně za protektorátu jako rozmnožovaný dopis.¹⁴

Z tuzemských encyklopedických publikací, obsahujících profily některých osobností prostějovské jazzové a swingové scény lze jmenovat kolektivní čtyřsvazkovou *Encyklopedii jazzu a moderní populární hudby*, její první a čtvrtý svazek.¹⁵

Dále pak publikaci *Čeští skladatelé současnosti* s heslovitě zpracovanými bibliografickými údaji a tvorbou.¹⁶

⁶ Zedník, Mojmír. *Vzpomínky protkané swingem I., Vzpomínky protkané swingem II.* Vydalo Okresní kulturní středisko v Olomouci, jako přílohu Zpravodaje pro lidové hudby a společenskou zábavu. 1987 (I.), 1988 (II.).

⁷ Mojmír Zedník (1921–2007) byl skladatel, pedagog, houslista, klavírista, sbormistr a dirigent. Vystudoval Pedagogickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci kde později i vyučoval. Předsedal poradnímu sboru pro hudební soubory a pobožce Svazu hudebníků. Úzce spolupracoval s dechovými hudbami.

⁸ *Taneční hudba a jazz*, Praha, Státní hudební vydavatelství, vycházel v letech 1960–1968. První svazek měl vyjít už v roce 1958, byl však zakázán a většina článků doplnila první vydání v roce 1960.

⁹ Časopis *Melodie*, měsíčník, vycházel od roku 1963 do roku 1996.

¹⁰ *Bulletin č. 3, Jazzový festival Kroměříž 1982.* Kroměříž: Okresní kulturní středisko, duben 1982.

¹¹ Kotek, Josef. *Kronika české synkopy 2, 1939–1961.* Praha: Supraphon, 1990.

¹² Kotek, Josef. *Dějiny české populární hudby a zpěvu (1918 - 1968).* Praha: Academia, 1998.

¹³ Dorůžka, Lubomír, ed. *Československý jazz: Minulost a přítomnost.* Praha: Supraphon, 1967.

¹⁴ První číslo *Okružní korespondence* vyšlo 15. října 1944, do konce protektorátu vyšlo celkem šestkrát. Prvému číslu předcházelo nulté vydání.

¹⁵ Matzner, Antonín. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby.* 1, Část věcná. 2., dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1983. 3, Část jmenná - Československá scéna. Praha, 1990.

1. Nástup jazzu a swingu v Československu 1918-1939

Po vzniku samostatné Československé republiky v roce 1918 nastala velká obliba dechových hudeb. Pro tyto kapely vznikalo množství skladeb, hlavně v pochodovém rytmu, polek a upravených lidových písní. Daný repertoár představoval jakousi jistotu v povědomí národa a přispíval k posílení politické a národní identity. Za první republiky tvořily dechové hudby a jejich repertoár nejrozšířenější a masově nejoblíbenější oblast dobové hudební kultury. Do tohoto ovzduší se zprvu zlehka začíná vynořovat nová, u nás dosud neznámá hudba - jazz a swing.

Nástup jazzové hudby probíhal v Evropě během první světové války. V roce 1917 přijel do Paříže s americkou armádou černošský jazzový soubor *Mitchell's Jazz Kings*. Předváděl nejen nové rytmy a s nimi spojené nové tance a melodie, ale především nové nástroje - saxofony.¹⁷

V Československu se objevil nový hudební směr kolem roku 1920 především v Praze, kde k průkopnickým osobnostem patřili hlavně Karel Hašler (1879–1941), R. A. Dvorský (1899–1966)¹⁸ a jeho spoluhráč z mezinárodního kabaretu v hotelu *Central* v Hyberské ulici v Praze (od září 1922) houslista Willy Bass.¹⁹ V článkách psaných členy *Devětsilu* a publikovaných ve sbornících a časopisech v letech 1924–1925, se objevovaly časté zmínky o jazzu.²⁰

Konjunktura, ekonomický vzestup a celkové zlepšování hospodářské situace spolu s podnikáním, růstem zisků a přebytkem peněz v polovině dvacátých let minulého století vedly

¹⁶ Martínková, Alena, ed. Čeští skladatelé současnosti. Praha: Panton, 1985.

¹⁷ Kotek, Josef. Kronika české synkopy 1, 1903-1938. Praha: Supraphon, 1975. s. 43. Saxofon byl vynalezen v roce 1840 Adolphe Saxem, belgickým inovátorem hudebních nástrojů.

¹⁸ Rudolf Antonín Dvorský, rodák ze Dvora Králové nad Labem (1899-1966), zpěvák, skladatel, textař, herec, kapelník stejnojmenného orchestru (pěvecké skupiny Melody Makers 1925-1929 a orch. Melody Boys (1929-1945), majitel hudebního vydavatelství (Nakladatelství R. A. Dvorský, Praha II. Klimentská 36), po komunistickém převratu 1948 se pokusil neúspěšně emigrovat, strávil tři roky ve vězení (1953-1956), poté žil v ústraní a prosazoval se více jako skladatel.

¹⁹ Viz Kronika české synkopy 1, 1903-1938. s. 57, 58.

Viz Dorůžka, Lubomír. Panoráma populární hudby 1918/1978. Praha: Mladá fronta, 1981. s. 212.

²⁰ Devětsil, sdružení levicových avantgardních umělců. Založen 5. října 1920 v Praze.

k potřebě společenského styku. Spolky a kluby pořádaly společenské večery, oslavy a plesy, k jejich úrovni nemalou měrou přispívaly orchestry, zvyšující úroveň večera.²¹

Jednu z prvních kapel jazzového a tanečního zaměření *Melody Makers* založil houslista a saxofonista František Cink. Určující roli v souboru však zastával R. A. Dvorský. Popularitu si vydobyl ve vlastní tanečním orchestru *Melody Boys*, jehož éra trvala od roku 1929 až do konce druhé světové války. K dalším známým tělesům se v té době řadily orchestry Harryho Hardena (David Stoljarovič), Jana Maudra, dr. Harryho Ostena (Sigfried Grzyb), Františka Svojíka (1909–1949), Edvarda Koliandra, *Jazzový orchestr smíchovské Arény* řízený Jaroslavem Jankovcem, *Smiling Boys Band*, *Orchestr Jaroslava Maliny*, Antonína Zieglera, S. E. Nováčka a mnoha jiných.

Souběžně se prosazovali další skladatelé a hudebníci v oblasti jazzové a swingové taneční hudby. Z těch nejznámějších lze jmenovat například Jaroslava Ježka (1906–1942), Ervína Schulhoffa (1894–1942),²² Emila Františka Buriana (1904–1959), Josefa Stelibského (1909–1962) a Julia Kalaše (1902–1967). Vlivy jazzové hudby byly patrné i v tvorbě Bohuslava Martinů (1890–1959), poprvé v baletu *Kdo je na světě nejmnocnější* (1922–1923).²³

Kromě R. A. Dvorského se zapsaly do historie jazzové a swingové taneční a koncertní hudby v Československu především *Orchestr Osvobozeného divadla*, *Gramoklubu*, kapely *Blue Music* a *Blue Boys*. Jaroslav Ježek působil od roku 1929 v *Osvobozeném divadle*, kde založil vlastní jazzový orchestr. Spolupracoval s Jiřím Voskovcem a Janem Werichem, pro jejichž divadelní hry napsal desítky písní. Novinář a publicista Emanuel Uggé (1900–1970) inicioval v roce 1935 vznik amatérského orchestru *Gramoklubu*,²⁴ do jehož čela se postavil hudební nadšenec Jan Šíma (1911–1983). Tento první Československý koncertní jazzový soubor přes své krátké dvouleté působení významně ovlivnil nastupující generaci jazzových a swingových orchestrů a hudebníků. Orchestr *Gramoklubu* propagoval nejvyšší zahraniční produkci a působil v tomto smyslu kladně na vkus mladé i střední generace.

„[...] Jeho slavnostní premiéra 16. prosince 1935 přilákala do sálu Unitarie v Karlově ulici (pozdější divadlo DISK) kompletní elitu tehdejšího českého jazzu včetně Jaroslava Ježka a R. A. Dvorského, i tehdy populárního kladenského skladatele a vedoucího vlastního orchestru Františka Svojíka. [...]“²⁵

²¹ Viz Kronika české synkopy 1, 1903-1938

²² Viz Kronika české synkopy 1, 1903-1938, s. 80

²³ Dorůžka, Lubomír, ed. Československý jazz: Minulost a přítomnost. s. 31-32.

²⁴ Gramoklub, původně vznikl jako spolek, založen Emanuelem Uggé v roce 1935. Pořádal přednášky, debaty a klubovní schůzky na téma jazz. Na podnět členů byl sestaven orchestr Gramoklubu za řízení Jana Šímy (1935).

²⁵ In: Dorůžka, Lubomír, ed. a DUCHÁČ, Miloslav, ed. *Karel Vlach, 50 let s hudbou*. s. 19.

V orchestru *Blue Music* s kapelníkem Karlem Slavíkem hráli mimo jiné Ladislav Habart (1914–2001)²⁶ a Jiří Verberger (1913–1973). Vedoucím kapely *Blue Boys* byl Karel Vlach (1911–1986).²⁷

Popularizace domácí hudby v konkurenci cizí provenience byla hlavním úkolem českých nakladatelů. Vzniklo mnoho vydavatelství a za pomoci rozhlasu a později filmu se šířily skladby až k posluchačům.²⁸ Někteří zainteresovaní odborníci zpočátku nepředpovídali rozhlasovému vysílání dlouhou a prosperující budoucnost, avšak to se časem změnilo. Rozhlas měl svou programovou náplní určující vliv na popularizaci jednotlivých žánrů, což se odrazilo jak v prodejnosti notového materiálu a gramofonových desek, tak i v návštěvnosti koncertů, tanečních a kabaretní vystoupení.

„[...] Taneční hudbu zavedla pražská stanice po vzoru londýnském přenosem z restaurantu Ellnerova; vždy po 22.00 hodině hrála tam černošská kapela. Později zapojen byl reataurant Zavřelův na Ovocném trhu, konečně kavárna Rokoko, kde účinkoval ensembl Dra Grzyba [Harryho Ostena], a v neděli z Lucerny hudba taneční školy Červinkovy. [...] Středy a soboty odpoledne patřily hudbě taneční, módním jazzovým ensemblům. Strídaly se Melody Makers Fr. Cinka, Hofmanův Jazz orchestr, Bohemian Propaganda Band. [...]“²⁹

Vedle rozhlasu měl značný podíl na popularizaci taneční hudby film. Po nástupu zvukového filmu na přelomu dvacátých a třicátých let 20. století se pro skladatele a orchestry tímto otevřelo nové odvětví zábavního průmyslu, ve kterém našli široké uplatnění.³⁰ Umělci si získali značnou mediální oblíbenost mezi posluchači a z toho patřičně profitovala i vydavatelství.

K nejznámějším nakladatelstvím v oblasti jazzové, taneční a swingové hudby u nás patřily *Barvitus* (existovalo v letech 1915–1946), *Červená sedma* (1919–1920),

²⁶ Ladislav Habart (1914 - 2001), klarinetista, altsaxofonista, houslista. Hrál v orchestrech *Gramoklubu*, Karla Vlacha, Emila Ludvíka, Bobka Bryena, v roce 1945 založil a vedl vlastní velký swingový orchestr, který hrál po vzoru Stana Kentona v pražské kavárně Fénix. Později vedl orchestry menšího obsazení, spolupracoval s předními českými jazzovými hudebníky a cestoval s různými menšími soubory po celém světě.

²⁷ Karel Vlach (1911-1986), kapelník, tenorsaxofonista. Od roku 1937 vedl nepřetržitě celé půlstoletí vlastní soubor. Natáčel desky, spolupracoval s Hudebním divadlem Karlín, vystupoval v televizi a rádiu, v zahraničí atd. Ovlivnil českou swingovou hudbu, jeho orchestrem prošli téměř všichni naši významnější hudebníci, hostovali významní zpěváci a spolupracovala většina skladatelů a aranžérů. Například Karel Krautgartner, Kamil Běhounek, Leopold Korbař, Arnošt Kavka, Jan Rychlík, Inka Zemánková, sestry Allanovy, Ladislav Habart, Jiří Verberger, Jiří Jelínek, Miloslav Ducháč, Richard Kubernát, Josef Poslední, Kamil Hála, Vlastimil Hála, Milan Chladil, Yveta Simonová, Rudolf Cortés, Richard Adam, Josef Zíma, Eva Pilarová, Helena Vondráčková, Karel Gott a mnozí další.

²⁸ Československý rozhlas zahájil vysílání 18. května 1923. Důležitým krokem v oblasti právní byl vznik *Ochranného svazu autorského* (OSA) v roce 1919 a přijetí autorského zákona v roce 1926.

²⁹ Patzaková-Jandová, Anna. *Prvních deset let Československého rozhlasu*. s. 128, 218, 219.

³⁰ V období 1930-1938 bylo natočeno v Československu 241 a za protektorátu 124 česky mluvených zvukových filmů.

Nakladatelství Hašlerových písniček (1919–1935), *Accord* (1919–1945), *Jaroslav Stožický* (1920–1948), *Ferry Kovářik* (1922–1948), *Zdeněk Vlk* (1923–1947), *Evžen J. Rosendorf* (1930–1941), *A. J. Boháč* (1936–1948), *František Kudelík* (1937–1948), *R. A. Dvorský* (1936–1948), *Oldřich Pazdírek* (1942–1948) a *Mojmír Urbánek* (1904–1948).

Dvě největší domácí nahrávací společnosti, *Ultraphon* a *Esta*, soupeřily nejen mezi sebou, ale i s mezinárodním koncernem zastoupeným značkou *His Masters Voice* o rozhodující podíl na trhu. Všechny tři nahrávací firmy byly roku 1946 znárodněny a včleněny do nově vzniklého národního podniku Gramofonové závody.

2. Taneční a swingové orchestry v Prostějově 1918-1939

Na Prostějovsku existovalo v počátcích první republiky několik dechových a tanečních souborů. K neznámějším kapelám patřila například *Hudba města Prostějova*, *Dechová hudba Ferdinanda Šoupala*,³¹ Bohuslava Otáhal,³² *Hudba železničních zaměstnanců* řízená kapelníkem Vladimírem Šáškem³³ a taneční soubor Josefa Hampla.³⁴

Tradice tanečních a swingových orchestrů na Prostějovsku má své kořeny taktéž v období první republiky. Zprvu se menší hudebním seskupení, minimálně o čtyřech a více instrumentalistech, zabývala hraním nejenom k tanci a poslechu, ale také k doprovázení němých filmů, v tehdejší době tak populárních.³⁵ V Prostějově byly tyto filmy doprovázeny živou hudbou v kině *Palác* (Újezd č. 4) a v kině *Liga* (původně dům Měšťanské besedy, dnes hostinec Beseda, Žižkovo nám. č. 13). Koncerty, taneční večery a „čaje“ se provozovaly v hotelích *U Tří Králů* (Rašínova brána č. 5, dnes Dukelská brána),³⁶ *Avion* (Wilsonovo nám. č. 15, dnes Husserlovo náměstí č. 15), *Grandhotelu* (Palackého tř. 3) a v *Národním domě* (Vojáckovo náměstí č. 1). Oblíbené byly i hudební produkce pod širým nebem, v zahradách hotelu *Avion* a *Národního domu*.

Již před rokem 1925 existoval v Prostějově malý hudební soubor Josefa Venclů, po jehož odchodu do Prahy v roce 1930 vedení převzal Šimon Sadovský. Pod jeho taktovkou kapela nepřetržitě fungovala s mnoha různými členskými a repertoárovými změnami až do roku 1970.³⁷

³¹ Ferdinand Šoupal, Partyzánská 7, Prostějov. Kapelník. Mucha, Jaroslav: Adresář města Prostějova a politického okresu, Prostějov 1947, s. 140.

³² Bohuslav Otáhal (1889-?), učitel, bydlel v Jánské ulici č. 2. Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

³³ Vladimír Šášek (1903-?), Trávnícká ulice č. 34, Prostějov, povolání tovární zámečnick. Tamtéž.

³⁴ Josef Hampl provozoval společně s Josefem Jamborem soukromou hudební školu v Prostějově. Vznikla patrně po první světové válce a 1. září 1927 byla zrušena na základě oficiální stížnosti Městské hudební a pěvecké školy v Prostějově ze dne 25. srpna 1927. Jmenovaní neměli povolení k provozování soukromé hudební školy a nebyli ani způsobilí vyučovat. Josef Hampl měl 60-70 žáků, ale tehdejší živnostenský zákon povoloval maximální počet 5 žáků. In: Fond Okresní úřad Prostějov, živnostenské záležitosti -1929, inv. č. 5479, signatura 20620.

³⁵ Roku 1930 bylo v Československu 1668 biografií, v Praze 112. In: Dorůžka, Lubomír: Karel Vacek. Praha 1984, vydal Supraphon, s. 67.

³⁶ Na konci sedmdesátých let dvacátého století byl hotel U Tří Králů asanován pro výstavbu obchodního domu Prior.

³⁷ *Deník hudebního souboru místní skupiny L. H. v Prostějově: vedoucí Sadovský Šimon*. Nestránkováno.

V roce 1927 založil Jan Procházka v Prostějově taneční orchestr - jazz band, první svého druhu na Moravě. Vystupoval údajně pod názvem *Originál saxofon jazz band* a brzy si získal popularitu v Prostějově a v dalších městech.³⁸ Podrobnější informace se o výše jmenovaném souboru nepodařilo získat. Místní noviny Hlasy z Hané přinášely pouze zprávy o souboru - *Hudba jazz Faustin*, který v roce 1928 často hrával v Plzeňském dvoře (dnes Náměstí T. G. Masaryka č. 5) k tanečním koncertům.³⁹ V této době Jan Procházka začal používat svůj pseudonym Faustin, pod kterým se stal postupně pro obyvatele známějším, než pod svým vlastním jménem. Členy souboru byli kromě něho Prokop, Kulda a Přikryl (viz příloha č. 35).⁴⁰

V září roku 1928 místní noviny Hlasy z Hané přinesly oznámení, že:

*„Koncerty uměleckého kvarteta (Faustin - Procházka) konají se denně v restauraci Národního domu. Snaživí umělci pilně cvičí, aby svůj repertoár mohli rozšířit o cenné skladby klasiků i mistrů moderní hudby. Koncerty jsou dostaveníčkem inteligence městské i venkovské“*⁴¹

Je možné, že se jednalo o stejně personálně obsazený soubor, neboť od tohoto měsíce k tanečním koncertům v Plzeňském dvoře hrál již kvartet houslisty Munzara.⁴² V roce 1929 Procházkovu kvarteto začalo hrát na večerních koncertech v prostějovském *Grandhotelu*.

*„[...] program, který předvádějí, je velmi rozmanitý. Přátelé klasické hudby i ti, kteří si oblíbili moderní, všichni přijdou na své.“*⁴³

V *Deníku hudebního souboru Šimona Sadovského*, se kterým hrával Jan Procházka - Faustin v prostějovském *Orchestrálním sdružení*, můžeme najít tuto zmínku:

*„J. Procházka Faustin vedl hudební soubor, který zanikl v roce 1930, neboť od roku 1931 začal po Josefu Čeplovi dirigovat orchestr amatérského divadelního souboru Mladé generace Československé národní demokracie, známého později pod názvem Divadlo hanácké obce v Prostějově. Hráči pak pod vedením Š. Sadovského založili nový hudební soubor.“*⁴⁴

³⁸ Dorovský Ivan - Dorovská Dagmar. Jan Procházka - Faustin a prostějovský zlatý věk operety. In: Lidová kultura Hané, Olomouc 1995, s. 83.

³⁹ (autor neuveden) Taneční koncerty v Plzeňském dvoře. In: Hlasy z Hané 4. února 1928 roč. 46, č. 6, s. 5 a (autor neuveden) V Plzeňském dvoře u p. Krále. In: Hlasy z Hané 18. února 1928 roč. 46, č. 8, s. 4.

⁴⁰ (autor neuveden) Taneční koncerty v Plzeňském dvoře. In: Hlasy z Hané 14. ledna 1928 roč. 46, č. 40, s. 3.

⁴¹ (autor neuveden) Koncerty uměleckého kvarteta. In: Hlasy z Hané 8. září 1928, roč. 46, č. 37, s. 4.

⁴² (autor neuveden) V Plzeňském dvoře. In: Hlasy z Hané 19. září 1928 roč. 46, č. 38, s. 5.

⁴³ (autor neuveden) Večerní koncerty v Grandhotelu. In: Hlasy z Hané 4. října 1929 roč. 47, č. 40, s. 5.

⁴⁴ *Deník hudebního souboru místní skupiny L. H. v Prostějově: vedoucí Sadovský Šimon.* Nestránkováno.

V roce 1930 vystupoval v restauraci Národního domu již *Munzarův kvintet*. Koncerty se konaly denně kromě pátků. Ve stejném období hrál v nově upravených místnostech *Grandhotelu* soubor *Savoy jazz*.⁴⁵

V místním tisku jsme se mohli dočíst o několika dalších orchestrech, působících ve třicátých letech 20. století v Prostějově. Za všechny to byly například *Jazz - orchestr* J. Kouřila z Kostelce,⁴⁶ *Velký Jazz - orchestr*⁴⁷ a jiné.

⁴⁵ (autor neuveden) V Grand hotelu Savoy jazz. In: Hlasy z Hané 17. října 1930 roč. 48, č. 42, s. 6.

⁴⁶Viz Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond Divadlo hanácké obce, kronika č. 1, sign. LP 264/117. s. 74, 83, 89.

⁴⁷Tamtéž, s. 93.

3. Swing a jazz v Československu 1939-1948

Nezadržitelný rozvoj jazzu a taneční hudby s sebou přinesl další výraznou etapu, charakteristickou novým stylově žánrovým druhem – swingem.⁴⁸

Nástup swingové hudby koncem třicátých let 20. století nezastavila ani německá okupace. Podle příslušného protektorátního nařízení se smělo hrát jen k poslechu a platil zákaz poslechu americké a anglické hudby tohoto typu. Domácí swingová scéna si hledala vlastní cestu a pomohlo jí k tomu paradoxně i uzavření vysokých škol. Hudebně nadaní studenti našli ve swingové hudbě východisko z momentální tíživé situace a podporu našli i u poměrně vyspělých posluchačů. Swingový big band platil za vzor, který se snažily napodobovat amatérské soubory v továrnách, ve školách a kapely se zakládaly po celé republice.

Jaroslav Ježek ovlivnil celou řadu nastupujících skladatelů swingové hudby. Většinou to byli orchestrální hráči a v kompozici samoukové, takže docela přirozeně viděli v Jaroslavovi Ježkovi svého učitele. K předním komponistům a aranžérům v tomto oboru patřili František Svojík, Bedřich Nikodém (1909–1970), Sláva Emanuel Nováček (1911–1979), Alfons Jindra (1908–1978), Leopold Korbař (1917–1990), Kamil Běhounek (1916–1983), Jiří Traxler (1912–2011), Zdeněk Petr (1919–1994), Jiří Verberger (1913–1973), Bedřich Weiss (1919–1944) a mnozí jiní.

Vůdčím tělesem se mezi profesionálními swingovými kapelami stal za protektorátu orchestr Karla Vlacha. Skladatelsky a instrumentačně se podíleli na jeho repertoáru především Leopold Korbař, Alfons Jindra, Jan Rychlík (1916–1964), Kamil Běhounek, Bedřich Weiss a Jiří Traxler. S orchestrem začínají v té době zpívat Arnošt Kavka (1917–1994) a sestry Allanovy.⁴⁹

⁴⁸ Swing (swing music), módní společenský tanec ve 4/4 taktu, rozšířený ve druhé polovině třicátých let 20. století. Mezi nejpopulárnější tělesa propagující swing patřil orchestr Bennyho Goodmana a Glenna Millera. Swing se vyznačuje zpěvnými melodickými liniemi s charakteristickými, opakujícími se riffy. Paralelními sledy kvintakordů s přidanou sextou, septimou, nónou atd. Základem rytmu s lehkými akcenty na 2. a 4. dobu je tzv. odpichový swingový charakter, kdy doprovod převzaly činely a basa hraje tzv. walking bass.

⁴⁹ Původní obsazení vokálního tria sester Allanových tvořily členky Kühnova pěveckého sboru: Radka Hlavsová – soprán, Jiřina Salačová – mezzosoprán, Věra Kočvarová - alt. První skladba, se kterou vystoupily, byl *Koncert nemluvnat* od Alfonse Jindry, kde zpívali také Arnošt Kavka a členové orchestru Karla Vlacha. Když se sestry

Z dalších souborů, činných během okupace, můžeme jmenovat například orchestry Jaroslava Maliny (1912–1988), Bobka Bryena (1909–1983), S. E. Nováčka, Dolfi Langer (1910–1986), Gustava Broma (1921–1995) Emila Ludvíka (1917–2007). Po rozpadu Ludvíkova souboru se utvořila menší kapela, nejdříve *Elit Club* a později *Rytmus 42*.⁵⁰

Tato menší tělesa byla významná tím, že se v nich etablovali nadějní muzikanti, budoucí lídři velkých kapel a osobnosti naší jazzové a taneční scény.

Obnovené Československo nebo někdy také používaný termín „třetí republika“ (1945–1948), se hrdě hlásilo k předválečné tradici. Obnovení veškeré kultury, koncertního provozu a dychtivá poptávka po tanci a tanečních kapelách vedla k potřebě jednotného řízení hudebního života. Vznikl *Svaz českých výkonných hudebních umělců*, rozdělený do čtyř odboček - sekcí, vytvořených umělci z povolání, lidovými hudebníky, hudebními pedagogy a kapelníky.⁵¹ Lubomír Dorůžka nazval období mezi léty 1945–1948 nylonovým věkem. Spolu s Janem Rychlíkem, Emanuelem Uggé, Janem Šimou a dalšími propagovali všemožně jazz.

Obnovili činnost *Gramoklubu*, psali příspěvky do jazzové rubriky *Mladé fronty*, *Kulturní politiky*, časopisů *Rytmus*, *Gramorevue* a *Jazz*.

K nejprůbojnějším interpretům moderní Československé poválečné taneční, jazzové, swingové a dixielandové hudby se řadil Kamil Běhounek se svým orchestrem ve stylu Glenna Millera a samozřejmě Karel Vlach. V jeho orchestru se objevily osobnosti jako Karel Krautgartner a Miloslav Ducháč. Progresivní soubor Ladislava Habarta působil sice krátce, nicméně dal možnost vyniknout novým tvářím jako Alexeji Friedovi, Rudolfu Cortésovi nebo v té době již známějšímu Václavu Irmanovovi. Nutno je také zmínit kapelu *Swing Stars*, ve které začínali Vlastimil Hála, Jiří Baur a soubor *Rytmus*. Ten ukončil svoji činnost počínaje rokem 1949.

Allanovy měly zúčastnit s orchestrem R. A. Dvorského turné po proktektorátu, a Radka Hlavsová se z rodinných důvodů nemohla vzdálit na delší dobu z Prahy, navrhla, aby ji vystřídala další členka Kühnova pěveckého sboru Marie – Máša Horová. Krátce po válce dochází opět ke změně v sestavě vokální skupiny sester Allanových. Příchodem další zpěvačky, Boženy Portové, žáčky profesora Kulinského, se trio sester Allanových mění na Allan kvartet. V roce 1947 však odchází z rodinných důvodů Jiřina Salačová. Po narození syna se vrací znovu před mikrofon, ale už jen jako sólová zpěvačka orchestru Karla Vlacha. Místo ní přichází do vokální skupiny Blažena Lázníčková, čímž se ovšem mění jejich hlasová charakteristika. Později se začlenily sestry Allanovy do sboru Lubomíra Pánka a tím dochází k jejich faktickému zániku

⁵⁰ *Rytmus 42* (42–49). První profesionální jazzové těleso v Československu se stálým angažmá v nočním klubu *Pygmalion* na Václavském náměstí. V názvu uveden vždy rok působení. (*Rytmus 42*, 43, 44, atd.). Členové kapely: Dunca Brož, Čestmír Stuchlý, Karel Balaš, Jan Hammer, Vladimír Horčík, Mírek Vrba, Bolek Ziarko, Harry Langer, Václav Irmanov a Vlasta Průchová.

⁵¹ Původně *Svaz lidových hudebníků v Čechách a na Moravě*, později *Syndikát českých výkonných hudebních umělců* (1946). Viz Kotecký, Josef. *Dějiny české populární hudby a zpěvu (1918 - 1968)*. s. 209.

Impulesem a vzorem pro Československé hudebníky byl australský dixieland Graeme Bella⁵² a orchestr amerického černošského trumpetisty Leslie Hutchinsona. Ten u nás vystupoval v pražské kavárně Fénix (1946–1947) a jeho písně vysílaly i rádiové stanice. Některé skladby v jeho podání jako například *Begin the Beguine* a *Let's Do It*, zahrané v tehdy stále ještě občas používaném švédském obsazení,⁵³ znali posluchači na celém světě.

Nebývalý rozkvět big-bandů v letech 1945–1948 se již nikdy neopakoval a po Únoru 1948 tento zlatý věk swingových orchestrů v Československu skončil. Pod tíhou historických událostí a s tím spojených nových nastupujících trendů byli ovlivněni muzikanti, orchestry i jejich repertoár. Navíc byly zavedeny kvalifikační zkoušky.⁵⁴ Ty spolu s kampaněmi v tisku, dohlížejícími orgány a celkovým ideologickým tlakem na veřejné mínění znemožnily další rozvoj v oblasti jazzu a téměř veškeré aktivity s ním spojené.

⁵² V roce 1947 vystoupil *Dixieland Jazz Band Graeme Bella* na festivalu v Praze. Po jeho skončení přijal krátké angažmá v pražské kavárně *Fénix* a *Gramoklub* pro něj vzápětí uspořádal dvě turné po republice. Na desky Supraphonu nahrál soubor mimo jiné skladby: *Panama Rag*, *Riverside Blues*, *Czechoslovak Journey*, *Fidgety Feed*, *Dallas Blues*, *I Wish I Could Shimmy Like My Sister Kate*. In: *Jazz 1947*, r. I, č. 4, s. 18. Časopis jazz vycházel pouze v letech 1947 (5 čísel) a 1948 (8 čísel). Redakce časopisu: P. L. Dorůžka, M. Ducháč, J. Rychlík, E. Uggé. Vydával *Gramoklub Praha*.

⁵³ Švédské obsazení orchestru je typické použitím pouze jedné trubky, která je postavena proti kompletní sekci pěti saxofonů a rytmické skupině nástrojů. Viz Krotíl, Zdeněk. *Aranžování pro moderní taneční orchestr*. s. 9.

⁵⁴ Kvalifikační zkoušky - tzv. přehrávky, konaly se jednou až dvakrát do roka před odbornou porotou. Ta hodnotila kvalitu souboru (nebo jednotlivce) a na jejím základě potom udělovala odpovídající kvalifikaci. Po roce 1948 se uváděla kvalifikace v procentech, kdy maximum 100% činilo 16,- Kč na hodinu. Vypočítanou částku si mohl soubor připočítat k základní sazbě 8,- Kč na hodinu hry. Po roce 1981 nahradily procentový systém tři kvalifikační třídy I., II., III., v rozmezí od 12,- Kčs do 30,- Kč za hodinu hry. Výsledky přehrávek určovaly výši odměn jak hudebníkům, tak i vedoucím souborů.

4. Taneční a swingové orchestry v Prostějově 1939–1948

Situace za protektorátu byla v Prostějově stejně jako ve zbytku naší okupované republiky pro taneční a swingové kapely nepříznivá. Platil totiž zákaz pořádání jakýchkoliv tanečních akcí. Výjimka platila jen pro zvláštní příležitosti, taneční kurzy a pro tzv. revuální programy. Tam publikum tancovat nesmělo, účinkujícím bylo povoleno pouze tančit na jevišti v rámci jejich programu. Koncertní vystupování jak v oblasti swingové, tak i vážné klasické hudby bylo pod dohledem německých úředníků povoleno.

Prostějovské publikum a místní hudebníci měli možnost v rozmezí let 1937–1940 několikrát slyšet amatérský soubor *Cholera - Boys* z Olomouce.⁵⁵ Jeho hráči byli převážně studenty Slovanského gymnázia a v Olomouci začali se swingem jako úplně první. Je pravděpodobné, že vedle profesionálních swingových orchestrů inspirovali i tito amatéři studenty a muzikanty k založení prvních souborů tohoto typu v Prostějově. Pomocnou ruku jim v tom podala i *Městská hudební a pěvecká škola Dr. Leoše Janáčka*.⁵⁶ Instituce inzerovala v místním tisku zahájení výuky na dechové nástroje:

*„Vyučování hře na veškeré dechové nástroje zahájila dnem 1. dubna 1940 městská hudební a pěvecká škola dra L. Janáčka v Prostějově. Veškeré nástroje jsou k dispozici a jsou nemajetným žákům zapůjčovány zdarma. Školné je stanoveno velmi nízké, což umožňuje zájemcům vzdělávati se v hudbě a zdokonalovati se v hudebním umění.“*⁵⁷

V rámci turné po Protektorátu Čechy a Morava zajíždělo do Prostějova na koncertní vystoupení mnoho celorepublikově známých souborů. V první řadě jmenujme Orchestr Karla Vlacha, který uváděl ve svém programu mimo jiné i skladby prostějovského rodáka Alfonse Jindry (1908–1978). Byly to například *Tři minuty hudby*, *Hudba v oblacích*, *Lehár v melodii a*

⁵⁵ Kapela *Cholera-Boys* vznikla na přelomu let 1937–1938 na Slovanském gymnáziu v Olomouci. K zakládajícím členům patřili Mojmir Směkal, Karel Balaš a Vladislav Nechyba. Někteří členové kapely si později zvolili hudbu za své povolání. Karel Balaš hrál v profesionálních orchestrech Emila Ludvíka, Jiřího Procházky a *Elit klubu* Jana Číže. Mojmir Směkal účinkoval po válce například v orchestru Ladislava Habarta (baryton saxofon), Vlastimila Kloce a od padesátých let 20. století byl redaktorem Československého rozhlasu v Praze. Psal scénickou hudbu a písně. Byl členem výboru Jazzové sekce.

⁵⁶ Městská hudební škola v Prostějově byla založena 3. září 1889 a v roce 1936 se přejmenovala na Městskou hudební a pěveckou školu Dr. Leoše Janáčka. Dnem 1. září 1961 se z Hudební školy Leoše Janáčka stala Lidová škola umění Vladimíra Ambrose (LŠU). Od června 1990 se jmenuje Základní umělecká škola (ZUŠ) Vladimíra Ambrose v Prostějově.

⁵⁷ In: *Hlas z Hané* 6. dubna 1940, roč. 58, č. 14, s. 5.

rytmu, *Vzpomínky na Rudolfa Frimla, Dívka k rytmu zrozená, Jako loňský sníh, nebo Mlčení ve dvou* (viz příloha č. 18).

Pro mnohé místní muzikanty byl jistě zážitek vidět za klavírem Leopolda Korbaře (1917–1990), Jiřího Verbergera (1913–1973), trumpetisty Vlastimila Hálu (1924–1985), Vlastimila Kloce (1920–1964), zpěvačku Jiřinu Salačovou (1920–1991), Arnošta Kavku (1917–1994) a samozřejmě dirigenta Karla Vlacha (1911–1986). Jeho orchestr měl v období kolem roku 1943 tak zvaně „goodmanovsky“ orientované nástrojové obsazení tři trubky, tři pozouny, čtyři saxofony a čtyřčlennou rytmickou skupinu. V porovnání s mnohem větším obsazením, se kterým za protektorátu vystupoval R. A. Dvorský, působila sestava Karla Vlacha pro mnohé amatérské muzikanty a kapelníky jistě jako přijatelný vzor k sestavení vlastních regionálních orchestrů.

R. A. Dvorský vystoupil v Prostějově 20. května 1941 s velkým třiceti pěti členným orchestrem a sólisty Zdenou Vincíkovou (1917–1971) a Allanovými sestrami. V programu s názvem *Film, Opereta, Píseň, Jazz* mohli prostějovští posluchači slyšet dvě skladby s rukopisem Alfonse Jindry.⁵⁸ Jako šestá v pořadí zazněla píseň *Rose Marie* od Rudolfa Frimla (1879–1972), kterou sám Alfons Jindra aranžoval a hned po přestávce, pod číslem devět v programu, zazněly *Melodie Al. Jindry*.⁵⁹

Některým návštěvníkům koncertu jistě neuniklo, že v orchestru byl přítomen i rodák z nedaleké obce Suchdol na Prostějovsku, kontrabasista a skladatel Josef Smítal (1909–1984), který vystupoval v Prostějově i před válkou s orchestrem Jaroslava Ježka (viz kapitola č. 8. 9. Josef Smítal).

Do Prostějova zajížděl koncertovat z Brna i orchestr, který vedl Bobek Bryen⁶⁰ s tehdy velmi populárním revuálním pořadem Bobek Bryen Revue.

V té době hrál se souborem mimo jiné výborný trombonista Jan Číž (?–1944)⁶¹ a za mikrofonom se střídaly Inka Zemánková (1915–2000), Zdena Vincíková (1917–1971) a Olga

⁵⁸ Alfons Jindra hrál ve třicátých letech 20. století několikrát s *Orchestrem R. A. Dvorského* na alt saxofon. V roce 1934 to bylo například v rámci vystoupení v kabaretu *U Rozvařilů*.

⁵⁹ Viz kopie programu, osobní archiv Ivo Přikryla. R. A. Dvorský účinkoval v Prostějově 14. května 1964 v estrádním pořadu *Utíká to utíká* spolu s Hanou Vítovou a dr. Janem Pixou. In: Kulturní zpravodaj, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu. Květen 1964, číslo 5, s. 59.

⁶⁰ Bobek Bryen (1909–1983), vlastním jménem Ladislav Bobek, začínal jako bubeník, později už jen dirigoval. Jeho dvacetičlenný soubor patřil ve třicátých a čtyřicátých letech 20. století k našim nejlepším orchestrům. Hrál skladby v úpravách od Františka Svojíka, Bedřicha Weisse či Jana Rychlíka v kavárnách *Fénix* (Praha), *Savoy*, *Besední dům* (Brno), *Společenský dům* (Zlín), Luhačovice atd. Spolupracoval s Československým rozhlasem a absolvoval četné zájezdy do zahraničí.

⁶¹ Působil v *Hot kvintetu* Emila Ludvíka, vedl jazzový septet *Elit Club* (*Rytmus* 42, 44), ve kterém účinkovali Jan Hammer, Vladimír Horčík, Mirek Vrba, Václav Irmanov, zpěvačka Stella Májová (Zázvorková) a další. V roce 1944 vedl orchestr *Interradia*.

Orlová,⁶² která se proslavila s tímto tělesem hlavně v pražské kavárně *Fénix*. Část programu s názvem *Cesta kolem světa* inspirovala první větší amatérský prostějovský swingový orchestr *Melody Party*.

V roce 1943 koncertoval v Prostějově v sálu Sladovna *Orchestr Jaroslava Maliny*.⁶³ Kapelník Malina angažoval pro vystoupení zpěvačku Inku Zemánkovou, která vystupovala v Prostějově několikrát s různými tělesy, což platilo i pro trombonistu Jana Číže. Na bicí (nebo saxofon) hrál pan Kabát a některé písně zpívalo *Bajo - trio* v obsazení Květa Turková (Malinová), Anna Schlessingerová a Lída Chaloupková - Patočková.⁶⁴

Jednou za měsíc, někdy i jednou za čtrnáct dní, vysílala rádiová stanice z Brna koncertní pořady s orchestry Gustava Broma nebo Jožky Karena.⁶⁵ Relace bylo možno poslouchat na rádiových přijímačích, tak zvaných *superhetech*, které měly technicky znemožněné přijímání frekvencí na krátkých vlnách, protože se přenášela rádiová vysílání z Londýna nebo Moskvy. Poslech těchto a podobných, převážně západních stanic, se za protektorátu postihoval smrtí. Varování posluchačům napsal výrobce dokonce i na ladící knoflík příslušného radiového přijímače.

Nejfrekventovanějším Československým souborem ve své době, vysílaným v rádiu a hrajícím písničky a úpravy známých melodií převážně v rytmu polek, valčíků a tang, byl *Orchestr Antonína Balšánka*.⁶⁶ Značná obliba pořadů v podání uvedeného tělesa z nich vytvořila ideální typ relací určených pro zaměstnance továren válečného průmyslu nejen v protektorátu, ale i v Německu.

„[...] Obliba neopadla ani po náhlém úmrtí Antonína Balšánka roku 1940. Zemřel sotva hodinu před začátkem vysílání – v době, kdy už orchestr čekal shromážděn ve studiu na jeho příchod. Zprávu o úmrtí přinesl do studia F. A. Tichý, který rovněž odešel do kanceláře

⁶² Olga Orlová, vlastním jménem Friedová, sestra hudebního skladatele Alexeje Frieda.

⁶³ Jaroslav Malina (1912-1988), skladatel a dirigent. *Orchestr Jaroslava Maliny* vznikl v roce 1938 s rozpadem česko-německého orchestru Harryho Ostena, který uprchl před nastupujícím nacismem do Švýcarska. Vystupoval převážně v kavárně Vltava, ale i ve velkém sále Lucerny a jinde. Nahrál hudbu k více jak třiceti českým filmům, spolupracoval mimo jiné s Inkou Zemánkovou, Vlastou Burianem, Voskovcem a Werichem, Arnoštem Kavkou a jinými. Za protektorátu patřil ke třem nejznámějším orchestrům u nás vedle K. Vlacha a R. A. Dvorského. Jaroslav Malina napsal asi sto třináct tanečních a poslechových melodií. Pořádal řadu koncertních a estrádních vystoupení, nahrával pro gramofonové firmy *Ultraphon* a *Esta* a v roce 1958 u něj začínal Karel Gott. Hrál také v lázeňských městech a v zahraničí.

⁶⁴ Později se provdala za nájemce kavárny *Vltava* J. Šulce.

⁶⁵ Jožka Karen (1924-1999) založil v Brně velký Swingový orchestr - Big band. Za války a v padesátých letech 20. století pořádal orchestr koncerty a odpolední čaje v Besedním domě a často nahrával do rozhlasu. Působil dlouhou dobu v divadle Bratří Mrštíků, dnes Městském divadle na Lidické ulici v Brně.

⁶⁶ Antonín Balšánek (1891–1940), vojenský muzikant, po odchodu do civilu vedl rozhlasový orchestr s převahou smyčcových nástrojů a lidový orchestr. Pravidelně vystupoval v rozhlase s nejnovější lidovkovou produkcí. Po jeho smrti převzal orchestr klavírista a aranžér tohoto tělesa, pozdější rozhlasový redaktor, František Alois Tichý (F. A. Tichý). Časem ho přejmenoval na *Orchestr FAT*, později *Jiskra*.

informovat pracovníky rozhlasové redakce a vrátil se odtud jako nový designovaný vedoucí souboru. [...]“⁶⁷

Hlavní slovo však měla samozřejmě německá hudba, především tehdy populární píseň *Lili Marleen*.⁶⁸ Z dalších skladeb lze jmenovat například *Bomben auf England*, *Das U-Boot-Lied* nebo *Wen wir fahren gegen England*, což byla energická a hlasitá skladba v pochodovém rytmu, která dodávala odvalu německému Wehrmachtu a Luftwaffe při dobývání Anglie.

Každá tehdy v poválečném Československu nově vzniklá kapela pokud chtěla veřejně vystupovat, musela hrát pod vedením kapelníka s příslušnou licencí. V Prostějově existoval k tomuto účelu zřízený *Pobočný závod kapelníků*, zastupovaný Oldřichem Fenclem, bytem v Sokolské ulici č. 7. Tento závod podléhal *Svazu lidových hudebníků v Praze*.⁶⁹ Výkonní hudebníci se sjednotili v rámci *Odbočky svazu lidových hudebníků*, jehož předsedou byl po válce v Prostějově Jan Benýšek, bytem Plumlovská ulice č. 62.⁷⁰

Velmi činným a podnikavým kapelníkem s příslušnou licencí byl Miroslav Cop, zvaný Miroň (viz příloha č. 20).⁷¹

Vedl nejméně šest souborů, které vystupovaly veřejně na různých tancovačkách a jiných příležitostech pod jeho koncesí a jménem. Milan Neckař k němu uvedl:

„Miroň byl velmi podnikavý, měl vlastní aranžérskou dílnu, kde se vyráběly reklamní upoutávky. Hlavním artiklem byla však výroba potištěných kravat, tehdy velmi módních. Jezdil také kupovat levný benzín na Slovensko a u nás ho se ziskem prodával. Bydlel [krátkou dobu] naproti hudební škole na rohu ulic Kravařova a Knihařská v prvním patře. On sám hrál na alt saxofon. Jeho nástroj byl zajímavý tím, že měl rozsah jen po spodní h. Tón b už tam nebyl. Měl kapelnickou licenci, objížděl na dámském kole se dvěma taškami plných not svoje kapely a vždy jim obměňoval repertoár, tak aby nehrály pořád stejné skladby. Jedny

⁶⁷ Dorůžka, Lubomír. Karel Vacek. Praha: Supraphon, 1984. s. 114.

⁶⁸ Text k písni Lily Marleen složil Hans Leip v roce 1915 a hudbu Norbert Schultze v roce 1938. Během druhé světové války ji často vysílala německá rádia k podpoře vojáků Wehrmachtu. Nejznámější se stala tato píseň v podání švédské zpěvačky Lale Andersenové, nebo později Marlene Dietrichové. Ta ji nazpívala ke konci války i v anglické verzi a stala se mezi spojeneckými armádami, hlavně Američany, velmi populární.

⁶⁹ Mucha, Jaroslav: Adresář města Prostějova a politického okresu, Prostějov 1947, s. 140.

⁷⁰ Tamtéž, s. 63.

⁷¹ Miroslav Cop, Šárka 9, Prostějov. In: Mucha, Jaroslav: Adresář města Prostějova a politického okresu, Prostějov 1947, s. 140. Firma Miroslav Cop se sídlem v Blahoslavově ulice č. 4, Prostějov, prováděla také dekorace sálů na plesy a různé společenské večery. In: *Zprávy národního výboru pro město a okres Prostějov*, 23. prosince 1946, roč. 2, č. 46, s. 3.

noty jim vzal a druhé jim zase dal. Kapely vystupovaly pod názvem Miroň, nebo Jazz Miroň.⁷²

Za protektorátu působil v Prostějově velký profesionální orchestr - *Hudba města Prostějova*. Kapela byla složená s příslušníky bývalé Národní gardy a vojenských hudebníků pod vedením Ferdinanda Škrobáka.⁷³

Z nejdůležitějších prostějovských amatérských orchestrů činných za protektorátu a po něm až do roku 1948 můžeme jmenovat *Orchestr Karla Kovaříka*, *Šimona Sadovského*, *Městský orchestr* pod vedením Oldřicha Fišera, kapelu Josefa Juřeny,⁷⁴ orchestr *Melody Party* a další.

4.1. Melody Party

Podle dostupných informací snad úplně první větší amatérský orchestr swingového zaměření v Prostějově vznikl v roce 1939 a jmenoval se *Melody Party* (viz příloha č. 14).

Orchestr hrál převážně v obsazení: čtyři saxofony, dvě trubky, trombon, housle, klavír nebo harmonika, kytara, kontrabas, bicí a dva zpěváci. Činnost kapely *Melody Party* lze rozčlenit do tří časových období: první počáteční v letech 1939–1942, druhé, hlavní období - léta 1942–1945 a poválečné v letech 1945–1947. Orchestr *Melody Party* hrál po celou dobu své existence pod kapelnickou licencí Miroslava Copa.

⁷² Rozhovor s Milanem Neckařem ze dne 12. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

⁷³ Ferdinand Škrobák, kapelník a dirigent, bydlel v Prostějově, v Tovačovského ulici č. 31. *Městská hudba Prostějov* vznikla na základě žádosti Ferdinanda Škrobáka. Tu povolila městská rada, vedená starostou Janem Sedláčkem, usnesením ze dne 15. prosince 1939. Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, inv. č. 2076, č. j. 1528, s. 15, karton 348.

⁷⁴ Josef Juřena, bydlel v Prostějově, v ulici Dvořákova č. 2. Houslista, saxofonista, kapelník.

4.1.1. Vznik orchestru a první období 1939–1942

Orchestr *Melody Party* založili mladí nadšení amatérští muzikanti v roce 1939. Kapela zkoušela v zadním sále bývalé *Litovelské restaurace U Havlíčků* (dnes *Kavárna Lerk*), Pernštýnské náměstí č. 4 v Prostějově. Postupem času si mladí hudebníci našli i druhou zkušebnu v prostorné aule Průmyslové školy Prostějov na Lidické ulici č. 4. Pravděpodobně zde začínala kapela poprvé veřejně vystupovat při tanečních „čajích“ v letech 1939–1940. V uvedené době účinkoval soubor *Melody Party* také občas na šibřinkách v prostějovské sokolovně, Skálovo nám. č. 4.

Mladí muzikanti hráli pod vedením hudebně zdatnějších kolegů. Nejprve Josefa Vejsady a po jeho odchodu do Brna Ladislava Šnábla, tenorsaxofonisty a hlavně uměleckého vedoucího. Později se k nim přidal Miloslav Zatloukal (zvaný Myška), který skladby pro toto obsazení také aranžoval. Hrával krátkou dobu na trombon v *Orchestru Karla Kovaříka*. Kapela *Melody Party* měla i svého manažera, Ladislava Kalerta, který pracoval u oděvní firmy Rolný Prostějov.⁷⁵ Tato firma díky němu darovala souboru *Melody Party* jednotné oblečení, v němž vystupoval na veřejných produkcích a později v revue. Některým členům orchestru zařídil Ladislav Kalert povolení a příslušné razítko do pracovní knížky (Arbeitsbuch), díky němuž mohli provozovat hudební činnost za protektorátu (viz příloha č. 17).

Orchestr *Melody Party* vystupoval v letech 1939–1941 nejčastěji v následujícím obsazení:⁷⁶

housle – Josef Vejsada, **alt saxofony** – Ladislav Adamík,⁷⁷ Jiří Jelínek,⁷⁸ **klarinet** – Jaroslav Mareš, **trubky** – Karel Vejrosta, M. Makovec, Josef Krejčí, **trombon** – Miloslav

⁷⁵ Firma Rolný - první zmínka o této oděvní firmě spadá do roku 1862. Koncem roku 1921 se stal majitelem Arnošt Rolný, podnik měl mezi válkami až 600 zaměstnanců a velmi prosperoval. Pobočky v Brně a Praze vyráběly například dámské pláště, pánskou, chlapeckou a dětskou konfekci. V roce 1935 vlastnila firma po celé republice osmdesát osm prodejen a zboží nabízela i soukromým obchodníkům. Filiálky však měla i v zahraničí, například v Maroku, Egyptě, Číně, Indii a Gibraltar. V roce 1946 byla firma znárodněna a začleněna do národního podniku Oděvní průmysl (OP) Prostějov.

⁷⁶ Rozhovor s Ladislavem Adamíkem ze dne 11. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

⁷⁷ Ladislav Adamík (1924) bydlí v Prostějově v Sokolské ulici č. 34. Na Obchodní akademii v Prostějově maturoval v roce 1943. Po válce měl převzít po otci rodinnou firmu - *Lad. Adamík, velkovýroba prádla*, ale vlivem znárodnění k tomu již nedošlo. Pracoval jako referent strojních investic v podniku Pozemní stavby Olomouc.

⁷⁸ Ing. Jiří Jelínek (1928-2009) se odstěhoval z Prostějova do Havířova, hrál na barytonsaxofon v ostravské kapele *Ády Ruliška*. Viz Rozhovor s Ladislavem Adamíkem ze dne 11. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

Zatloukal (zvaný Myška), **klavír, harmonika** – Jaroslav Blažík, **kytary** – Konstantin Skládal, Jiří Kujal, **kontrabas** – Jaroslav Mrázek, **bicí** – Josef Doseděl, **zpěv** – Olina Soldánová (viz příloha č. 15).

V kapele docházelo z nejrůznějších důvodů k výměnám muzikantů. Např. několikrát zastoupil bubeníka Josefa Doseděla, stálého člena souboru Miroslav Šindýlek (zvaný Amór), který hrál s tímto orchestrem v roce 1941 i při silvestrovském vystoupení v Jarově u Prahy. Ladislav Adamík na tuto událost vzpomínal:

„Někdo z naší party přinesl do zkoušky zprávu: kluci, budeme hrát v Praze Jarově na Silvestra pražským hercům. Jeli jsme tam vlakem na páru v dřevěných vagonech přes Konici a Třebovou. Bylo to v nějaké větší vile v Jarově u Prahy. Nebyli to žádní známí herci, ale bylo to pro nás velké dobrodružství. Podnikli jsme ho na vlastní náklady, jen za stravu a nocleh, který se vlastně vůbec neuskutečnil.”⁷⁹

4.1.2. Hlavní období orchestru 1942–1945

Toto období zahrnuje válečná léta, která přinášela řadu omezení v činnosti orchestru. I přes tuto okolnost se hudebně dále rozvíjel a snažil se uplatňovat nové trendy v swingové hudbě. Začátkem čtyřicátých let 20. století účinkoval v Prostějově tehdy známý kapelník Bobek Bryen se svou kapelou a představil místnímu obecenstvu tehdy velmi populární revuální program, tzv. Revue. Její koncepce se některým členům orchestru *Melody Party* tak zalíbila, že nacvičili roku 1942 podobný pořad s názvem *Můj sen*. Účinkovala v něm asi desetičlenná kapela, která doprovázela tři zpěvačky - Milenu Sekaninovou, Jaroslavu Majerovou (Pospíšilovou),⁸⁰ Milenu Hronkovou a dva zpěváky Zdeňka Šteigela a Konstantina Skládala, který zpíval basový part. Zdeněk Šteigel vystupoval současně jako konferenciér.

Revue *Můj sen* představovala životní příběh, který mohl být „snem“ každého člověka. Hudba propojovala jeho jednotlivé části, vhodně korespondující s daným tématem.

⁷⁹ Rozhovor s Ladislavem Adamíkem ze dne 11. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

⁸⁰ Manželka saxofonisty Miloslava Pospíšila, který hrál s prostějovskými orchestry Karla Kovaříka, Miloslava Milotinského, Šimona Sadovského a jinými.

Konferenciér mluvil například o školních začátcích mladého člověka a kapela doprovázela zpěváky písní *Ve škole mě věda nudila*. V ději, odehrávajícím se na střední škole se vzpomenulo období tanečních a zazněl slowfox *Jak se mám seznámit s vámi*. Ve scénáři se děj příběhu dotýkal několika zahraničních států, např. Španělska. Při této příležitosti orchestr zahrál píseň *O sole mio*. Na závěr se celá revue vrátila zpět domů – na Moravu. Všichni účinkující se převlékli do hanáckých krojů a zpívali píseň *Morava krásná zem*. Revue se hrávala za protektorátu na zakázku podle toho, kdo si ji právě objednal. *Melody Party* s ní vystoupila například v Plumlově, Čechovicích, Čelčicích, Vrahovicích a jinde.

Obsazení *Melody Party*, ve kterém odehrála v letech 1942–1945 revue *Můj sen*.⁸¹

umělecký vedoucí – Ladislav Šnábl, **alt saxofony** – Ladislav Adamík, ...jméno není známo... (zvaný Burák), **tenor saxofon** – Oldřich Fröml, **klarinet** – Jaroslav Mareš, **trubky** – Karel Vejrosta, František Makovec, **trombon** – Miloslav Zatloukal, **klavír**, **harmonika** – Jaroslav Blažík, **kytara** – Konstantin Skládal, **kontrabas**, **housle** – Milan Křenovský, **bicí** – Slávek Lakomý (zvaný Špér), **zpěv** – Milena Sekaninová.

Zákaz tance za protektorátu donutil muzikanty realizovat se alespoň touto cestou. Veškeré vystupování bylo bez nároku na honorář a hudebníci brali tento druh zábavy jako možnost, jak pozdvihnout národní sebevědomí a ducha obyvatel v těžkých časech okupace. Pokud se přece jen podařilo vydělat nějaké peníze, tak kapela za ně koupila noty nebo notové pulty. Pan Ladislav Adamík vzpomínal:

*„Jednou jsme hráli s orchestrem v Plumlově a jeli jsme tam na kolech. Pulty jsme měli na nosičích, na zádech jsem měl harmoniku, na řídítkách saxofon a jelo se. Bylo to někdy za protektorátu.“*⁸²

Na podzim roku 1944 se blížila fronta. Německá armáda pomalu ustupovala a někteří členové orchestru *Melody Party* odcestovali na nucené práce kopat protitankové zákopy. Pan Ladislav Adamík k tomu poznamenal:

„Odcestovali jsme do vesnice Kelč u Valašského Meziříčí. Tam jsme se náhodou potkali s prostějovským kapelníkem Josefem Juřenou, který měl v Prostějově za války také svou vlastní kapelu. Ten nás dokázal dát všechny dohromady a postavil narychlo orchestr, který hrál těm, co kopali zákopy. Bylo to někdy koncem roku 1944 až do začátku roku 1945.“

⁸¹ Rozhovor s Ladislavem Adamíkem ze dne 11. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

⁸² Tamtéž

Skončilo se v Blatci u Prostějova. Museli jsme totiž ustupovat před blížící se frontou. Tenkrát přijeli zpívat do Kelče i Lišáci, známá vokální skupina, včetně Šmída, Pečenky a zpívala s nimi i Žužla Portová [Marcela Portová]. Vystupoval tam i mladý nadějný harmonikář Bora Kříž. Josef Juřena tímto pomohl zachránit mnoho lidí, včetně prostějovského malíře Karla Vacu, který maloval pro orchestr plakáty. Vzpomínám si také na tenoristu, který s námi zpíval operetní melodie. Jméno si už nepamatuji.

Po návratu z nucených prací v roce 1945 kapela *Melody Party* znovu zkoušela pravidelně každou neděli dopoledne v *Litovelské restauraci U Havlíčků*. Ke konci války se často vyhlášovaly letecké poplachy, jelikož nad Prostějovem přelétávaly americké bombardéry. Jejich cílem se stávaly továrny vyrábějící vojenské součástky pro německou říši. V Prostějově se jednalo o továrny WIKOV⁸³ a DOLTE.⁸⁴ K jejich bombardování však nikdy nedošlo. Bomby byly shozeny jen na letiště v Prostějově a ve Stichovicích, a to až ke konci války, v květnu 1945.

Pan Ladislav Adamík k tomu poznamenal:

„Po vstupu Američanů do války podnikali spojenci letecké nálety na Německo. Protože ve Wikovce, pod vedením německého ředitele se vyráběly články do pojezdových pásů tanků a také součástky do letadel, nebylo vyloučeno, že by něco shodili i v Prostějově. Nálety byly téměř denně a v dopoledních hodinách. Když byl vyhlášen poplach, z místního rozhlasu se ozvalo: Wir geben die Luftlagemeldung bekannt! Die luftfeindlichen Kampfverbände befinden sich über dem Niederdonau. Dělníci opouštěli pracoviště a utíkali do menšího nebezpečí na drnovický kopec. V té době jsme ve Wikovce pracovali z naší kapely dva, já a Karel Vejrosta. Dělal se šest dnů v týdnu od 6 hodin do 18 hodin. Večer jsme pak někdy i dvakrát týdně chodili na zkoušky k Havlíčkům. V neděli dopoledne, při poplachu, jsme si zbalili rychle nástroje a utíkali jsme ze zkoušky z hospody U Havlíčků k řece Hloučele. Tam jsme si sedli na lavičky, rozdělali nástroje, noty, a zkoušeli jsme. Bylo to ke konci války 1945.

⁸³ První zmínka o firmě Wichterle a Kovářik (WIKOV) Prostějov je z roku 1871 (Wichterle). Ing. Josef Kovářik založil svůj podnik v roce 1894. Dva samostatné konkurenční závody se vlivem těžké ekonomické situace sloučily koncem roku 1918 v největší továrnu na výrobu zemědělských strojů na území nového Československého státu Wichterle a Kovářik, a. s. továrna na hospodářské stroje, Prostějov (WIKOV). V té době zaměstnával podnik na 1500 pracovníků. Během druhé světové války se zde vyráběly zaměřovací přístroje, součástky do kulometů a vojenské polní kuchyně pro potřeby německého válečného průmyslu. Koncem roku 1945 byla továrna znárodněna a přejmenována se na Agrostroj Prostějov, závod Wikov.

⁸⁴ Prostějovská firma DOLTE byla založena v roce 1900 Vilémem Doležalem, ke kterému se v roce 1907 přidal podnikatel Václav Těhník. Název DOLTE, Doležal a Těhník, továrna na železné zboží, Prostějov, vznikl v roce 1912. Továrna vyráběla například železná vrata, pancéřové dveře, ženíjní lopaty, železné stožáry a hangáry pro letadla. Firma měla v roce 1933 asi 168 zaměstnanců, v roce 1948, těsně před znárodněním, to bylo již 500 zaměstnanců.

Letadla asi do čtvrt hodiny přelétala nad Prostějovem. Byly to americké letky snad po sto dvaceti strojích. Krásní stříbrní ptáci letěli po obloze.“⁸⁵

Válečná situace a s ní spojené útrapy nedávaly souboru mnoho příležitostí veřejně vystupovat a také jeho úroveň, i když pravidelně zkoušel, byla průměrná.

4.1.3. Po válce 1945–1947

Po skončení války nastala velká konkurence v kapelách podobného typu. Hráči *Melody Party* vypomáhali v jiných prostějovských kapelách a z tohoto důvodu došlo někdy na přelomu let 1947–1948 k ukončení její činnosti. V poválečném období soubor *Melody Party* občas vystupoval v prostějovské sokolovně, v letní zahradě Národního domu nebo v bývalém Německém domě.⁸⁶

Ladislav Adamík hostoval mj. v kapele Josefa Juřeny:

„Po válce v roce 1945 jsem hrál s kapelníkem Juřenou na prostějovském fotbalovém stadionu zvaném Sparta u hlavního nádraží, dnes tam stojí nákupní centrum Albert. Potřeboval nutně saxofonistu, tak mě poprosil, já jsem s ním tehdy asi dvakrát hrál, než si našel někoho jiného. Tenkrát po válce chtěli všichni tancovat. Juřena hrál na tenor saxofon a housle. Se svou kapelou, která měla snad pět nebo šest členů, hrál mimo jiné i v hotelu U Tří Králů.“⁸⁷

Ladislav Adamík dále popisoval jedno z vystoupení *Melody Party*, kdy si členové kapely vzájemně vypomáhali:

„[...] Za podobných podmínek jsme hráli po osvobození na mikulášské zábavě atletického oddílu SK Prostějov a to v bývalém Deutsch Hausu [Německý dům]. To vyhověli kluci mně, protože jsem za atlety SK Prostějov závodil. Bylo to v sobotu a v neděli odpoledne jsme hráli v plné parádě v prostějovské sokolovně.“⁸⁸

⁸⁵ Rozhovor s Ladislavem Adamíkem ze dne 11. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

⁸⁶ Německý dům (Deutsch Haus) dosud se nachází na ulici Vápenice č. 9 v Prostějově. Po válce se nazýval se Slovanský dům, později Komunistický dům a po té Okresní dům pionýrů a mládeže - dnes Dům dětí a mládeže (DDM).

⁸⁷ Rozhovor s Ladislavem Adamíkem ze dne 11. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

⁸⁸ Tamtéž.

Poslední doložená veřejná vystoupení orchestru *Melody Party* se uskutečnila v létě roku 1946 v zahradě Národního domu v Prostějově. Kapela po té ještě krátkou dobu působila, neboť Ladislav Adamík v ní hrál počátkem roku 1947 před svým odchodem na vojnu v Uherském Hradišti. Dle jeho sdělení, po dvou letech (v roce 1949), když se vrátil z vojny, orchestr *Melody Party* již neexistoval.

4.2. Městský orchestr dirigovaný Oldřichem Fišerem

Ve válečném roce 1940 vznikl v Prostějově nový amatérský orchestr složený s mladých hráčů. Těleso se jmenovalo podle vyprávění pamětníků *Městský orchestr*.⁸⁹ První zkoušky probíhaly v bytě profesora Miroslava Smékala staršího, který vyučoval na místní Obchodní akademii. Jeho syn, Miroslav Smékal mladší, hrál na kytaru a pomáhal otci sestavit orchestr, který se skládal ze dvou houslí, violoncella, dvou trubek, bicích, kytary, akordeonu, klavíru, kontrbasu, dvou saxofonů a zpěvu. Na trubky začínali hrát v orchestru Ivan Liska a Zdeněk Franta, na chromatickou harmoniku Jiří Dvorský, na klavír Miroslav Smékal, na kytaru Miroslav Smékal mladší,⁹⁰ zpívaly Jukina Válová mladší a Vlastimila Válová.⁹¹

Zmínka o této kapele, která zatím pouze zkoušela, se donesla k nejstaršímu synovi jednoho z majitelů továrny Doležal a Těhník (DOLTE), Václavovi. Ten se rozhodl, ve snaze zvýšit pracovitost a nasazení dělníků ve svém podniku, kde se za války vyrábělo nářadí a pomocné konstrukce na montáž německých letadel Me - 262 Schwalbe, uspořádat v tovární

⁸⁹ Rozhovor s Jiřím Dvorským ze dne 5. 4. 2013, osobní archív Ivo Přikryla.

⁹⁰ Miroslav Smékal mladší, bydlel v ulici Novákova č. 5, Prostějov. Absolvent dvouletého studia na Obchodní akademii v Prostějově v roce 1944.

⁹¹ Manželka prostějovského továrníka Vratislava Vály, pracovala jako obchodvedoucí v manželově firmě na Wolkerově ulici č. 9.

hale zábavní koncert. Zmíněný typ koncertů byl tehdy velmi populární a známý zvláště v podání Petera Kreudera⁹² a jeho „Wünschkonzertů.“

Vedení orchestru bylo svěřeno učiteli *Městské hudební a pěvecké školy Dr. L. Janáčka*, houslistovi Oldřichu Fišerovi.⁹³ Podle dostupných pramenů hrál orchestr v tomto obsazení: dvoje housle, violoncello, kontrabas, dva saxofony, dvě trubky, trombon, harmonika, klavír, kytara, bicí a dva zpěváci.

Oldřich Fišer (viz příloha č. 16) nacvičil za značného úsilí s tímto orchestrem několik německých filmových písní, dále pak tehdy velmi populární písně od Leopolda Korbaře, Lehárovu směs operetních melodií, písně *Modrooká panenka*, *Polibky jsou tak chladné* a mnoho dalších skladeb. Při samotném koncertu v tovární hale vystupoval s orchestrem také kouzelník, který byl současně jedním ze zaměstnanců továrny. Úspěch prý překonal všechna očekávání, výkon účinkujících odměnil dlouhotrvající aplaus nadšených zaměstnanců.

Městský orchestr vystupoval často také pro raněné německé vojáky umístěné v prostějovském Německém domě. V zadním traktu budovy se nacházel velký sál a v něm se obvykle v sobotu hrály pro pacienty koncerty. Začátek býval údajně ve 14 hodin odpoledne a končil mnohdy až ve tři hodiny ráno. Byla to dlouhá a únavná vystoupení, za která účinkující dostávali odměnu často jen v podobě dobrého jídla. Pro muzikanty však byla podstatnější úplně jiná věc. Koncertování je totiž zachránilo od nuceného pracovního nasazení v „Říši“. Jiří Dvorský k tomu poznamenal:

„Když někomu z nás muzikantů přišlo předvolání na nucené práce do Reichu, tehdejší německý starosta v Prostějově, Dr. [Maxmilián] Girth,⁹⁴ nám dal razítko a my jsme zůstali doma. Byl to typický Němec, velmi přísný, ale zase na druhé straně, když bylo potřeba, vždy se zastal. Pokud řekl ne, tak to platilo“⁹⁵

Žádné další informace o *Městském orchestru* se nepodařilo zjistit. V souvislosti s tímto tělesem lze snad zmínit existenci velké profesionální *Hudby města Prostějova*, která kromě dechových nástrojů využívala, stejně jako výše zmíněný orchestr, smyčců.

⁹² Peter Kreuder (1905-1981), německý skladatel a klavírista. Se svým orchestrem nahrával u gramofonové firmy Telefunken. Proslavily ho klavírní hudební směsi za doprovodu rytmické skupiny. Komponoval hudbu k německým filmům a ke konci války působil v Praze. Po válce žil v Rakousku, Argentině, Brazílii a Německu.

⁹³ Oldřich Fišer vyučoval hře na housle na *Městské hudební a pěvecké škole Dr. L. Janáčka v Prostějově* od roku 1935. Bydlel v Prostějově, ulice Barákova č. 21. Na Obchodní akademii v Prostějově maturoval v roce 1939.

⁹⁴ JUDr. Maxmilián Girth, 1940-1942 vládní komisař, 1942-1944 starosta Prostějova. Viz Prostějov, dějiny města 2. s. 257.

⁹⁵ Rozhovor s Jiřím Dvorským ze dne 5. 4. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

4.3. Orchestr Karla Kovaříka

Tento prostějovský orchestr vznikl rovněž ve válečných letech, podobně jako *Městský orchestr* dirigovaný Oldřichem Fišerem. Jeho činnost trvala pouze sedm let a můžeme ji rozčlenit na tři kratší období (léta 1941–1943, rok 1944 a léta 1945–1949). Orchestr hrál v době své největší slávy v obsazení: dirigent, čtyři saxofony, tři trubky, tři trombony, klavír, kytara, kontrabas, bicí a dva zpěváci.

4.3.1. Vznik a konsolidace orchestru 1941–1943

Začátky hudební dráhy Karla Kovaříka jsou spjaty pravděpodobně s prostějovskou Tělocvičnou jednotou Sokol v Prostějově. K. Kovařík byl jejím a před válkou patřil mezi hlavní organizátory a pořadatele sokolských šibřinek. Zařizoval nejen jejich výzdobu, ale postupně musel řešit řadu organizačních problémů včetně kvalitní hudební produkce. Zajištění vhodné kapely k této akci nebylo vůbec jednoduché. Z tohoto důvodu se Karel Kovařík pravděpodobně v roce 1941 rozhodl pro založení vlastního orchestru. Sám hrál prý na housle, ovšem na velmi nízké amatérské úrovni. Díky svým osobnostním a povahovým vlastnostem, spojeným s určitou mírou organizačního talentu se vypracoval na vedoucí a organizační posty jak ve své firmě, tak i v hudbě.

Po založení orchestru se muzikanti scházeli u Kovaříků v bytě na Svatoplukově ulici č. 50, kde ve druhém nebo třetím patře, nad bytem rodiny Dvorských zkoušeli. Karel Kovařík hrál na housle, později i občas zpíval, Jiří Dvorský hrál na klavír a soubor se postupem času stabilizoval v obsazení: trubka, dva saxofony, dvoje housle, klavír, kontrabas a buben. V začátcích orchestru obsadili nástrojové posty převážně mladí studenti, kterým bylo v listopadu 1939 znemožněno studium na vysokých školách. Pracovali pro německý zbrojní průmysl v místních továrnách a tím se zachránili před koncentračními tábory, totálním nasazením a popravami.

Kapela hrála na již zmíněných šibřinkách, ale také na tanečních „čajích“, což muselo být ještě před nařízením Německých úřadů, zakazujícím tanec na veřejnosti. Ten byl povolen

pouze v tanečních kurzech, které provozoval za války v Prostějově pan Vlastimil Jírotka⁹⁶ se svou manželkou.

Velký problém představovalo zajištění vhodného notového materiálu, jehož nedostatek musel kapelník nějakým způsobem řešit. Východiskem, spojeným ovšem s velkým rizikem, se stalo odposlouchávání cizích radiových stanic a pořízení vlastního nahrávacího zařízení.

„[...] Byl to nahrávací přístroj na gramomatrice v provedení pro amatéry a k tomu asi 100 kusů čistých matric které sehnal dirigent a vedoucí našeho orchestru v Prostějově Karel Kovařík. Tento nahrávací přístroj nebyl na policejním úřadě ohlášen a my jsme si toho byli všichni vědomi. Proto jsme byli velmi opatrní. U těchto desek se pořizovaly opisy skladeb i úpravy pro náš amatérský orchestr. Na matrice se nahrávaly pořady vysílané z Anglie, takže jsme měli stále nový přísun novinek z oblasti jazzové muziky. [...]“⁹⁷

Orchestr se během krátké doby vypracoval na úroveň, která umožňovala veřejně vystupovat. První doložené koncertní vystoupení *Orchestru Karla Kovaříka* proběhlo v květnu 1942. Kapela hrála ještě pod názvem *Rythm Klub* a v místním tisku se uvádělo:

„Rythm klub, který se poprvé představil obecnstvu, je soubor mladých, snaživých, ale hlavně ukázněných hudebníků a zpěváků, kteří si vytkli za cíl doplnit zdejší symfonický orchestr a pěvecká tělesa také orchestrem jazzovým. Po poctivé několikaměsíční přípravě vystoupili na veřejnost koncertem, u něhož především překvapila jemnost, nevтіravost a skromnost účinkujících, dále nesporná technická vyspělost v jednotlivých nástrojích, rytmická souhra, přesné nástupy a nadšení z práce. [...] V čelo souboru postavil se p. Kovařík, který především ovládl svůj poslušný soubor klidem, zmírněným gestem a nespornou, ale nevтіravou přísností, která tu činila malé zázraky. Zpěv obstarala sl. Endlová a p. Kopáček. [...] Ze sólistů na sebe slibně upozornil kytarista, oba pianisté a zvláště klarinetista svým smyslem pro hudební linii a rytmus.“⁹⁸

Za protektorátu se velmi obtížně prezentovala swingová taneční hudba, a proto pořádal orchestr jednou za půl roku koncerty ve velkém (divadelním) sále Národního domu, které se konaly i po válce. Protektorátní obecnstvo si je velmi oblíbilo a orchestr díky nim

⁹⁶ Taneční mistr Vlastimil Jírotka poprvé vyučoval tanec v roce 1923 jako asistent svého strýce. Studoval na Obchodní akademii, kterou nedokončil. V roce 1930 složil zkoušku způsobilosti vyučování tance v Brně, oženil se a spolu se svou manželkou vedli taneční kurzy a bydleli v ulici Fandrlíkova č. 14 v Prostějově. Vyučovali ve Vyškově, Kroměříži, Litovli, Šumperku a hlavně v Prostějově a okolí. S estrádní skupinou vystupovali v Olomouci, Českých Budějovicích a Praze. Činnost ukončili v roce 1970. Viz Mazánek, K. a kol. *Medailonek tanečního mistra Vlastimila Jírotky*. [DVD]. Kopie v osobním archívu Ivo Přikryla.

⁹⁷ Šlapanská, Eva. Hovoříme s jazzovým kytaristou Antonínem Julinou. In: *Štafeta*, 1987, roč. 19, č. 4, s. 10.

⁹⁸ (autor neuveden) Z divadelního ovzduší. In: *Hlasy z Hané* 16. května 1942, roč. 60, č. 20, s. 4.

získával zkušenosti a takzvaně se sehrával. S orchestrem rovněž účinkovali přizvaní hosté, kteří obohatili repertoár nejen o nové skladby, ale také o jiné, zajímavé nástroje. Patřil mezi ně například Milan Singer, hrající na foukací harmoniku. Výborně si vedl i klarinetista Bohumil Tomek, jenž svým sólem a improvizací v bluesové skladbě zaujal přítomné posluchače. Patrně se jedná o klarinetistu zmíněného ve výše citovaném článku *Hlasů z Hané* ze dne 16. května 1942.

Prostějov patřil k nejvýznamnějším moravským válečným průmyslovým střediskům a velká část kovodělné výroby se soustředila v továrně Wikov, ve které pracovali nuceně nasazení občané z různých koutů naší republiky. Z tohoto důvodu přišli do prostějovské továrny i tři muzikanti, Jan Chasák, Jan Tesař a Přemysl Chaloupka, kteří hráli před svým nuceným nasazením do Prostějova v kapele Pavla Bayerleho Náchodě.⁹⁹ Kapela *Rythm klub* se časem přejmenovala a vystupovala pod názvem *Orchestr Karla Kovaříka*. Jedna z prvních ustálených sestav tělesa v roce 1943 vypadala zřejmě takto:

dirigent – Karel Kovařík, **zpěv** – Božena Endlová,¹⁰⁰ **Kopáček**, **klarinet**, **alt saxofon** – Bohuš Tomek, **alt saxofon** – Miloš Pospíšil, **alt saxofon (tenor saxofon)** – Jan Chasák, **tenor saxofon** – Jan Tesař, **trubka** – Dalibor Červinka,¹⁰¹ Přemysl Chaloupka (zvaný Cvrnda), **trombony** – František Hlavizna, František Svozil, **kytara** – Antonín Julina, **klavír** – Jiří Dvorský, **kontrabas** – Jaroslav Mrázek, **bicí** – Cyril Motal.

Prostějovský rodák a pozdější známý jazzový kytarista Antonín Julina k začátkům své vlastní hudební dráhy spojeným právě s tímto orchestrem poznamenal:

„[...] O svých začátcích v amat. Orchestru Karla Kovaříka v Prostějově mnoho říci nemohu. K. Kovařík byl zanícený fanda na jazz. hudbu, soustřeďoval kolem sebe mladé lidi, kteří milovali totéž. Úspěch kulminoval v r. 1944, kdy byli zastoupení v juri význační hudební experti. K dalšímu kolu soutěže již nedošlo vlivem válečných událostí.“ [...] ¹⁰²

⁹⁹ Pavel Bayerle (1917-1971), trumpetista, skladatel a aranžér. Hrál mimo jiné u Ladislava Habarta a Zdeňka Bartáka. Proslavil se nejvíce jako kapelník tanečního a jazzového orchestru AUS VN (Armádní umělecký soubor Víta Nejedlého), který založil v roce 1961.

¹⁰⁰ Božena Endlová (1923-?), bydlela v ulici Mánesova 22, v Prostějově. Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

¹⁰¹ Dalibor Červinka byl snad první trumpetista, který s Karlem Kovaříkem hrál. Zemřel však velmi mladý, na tuberkulózu. Mohl mít necelých dvacet roků. Několik muzikantů s kapely *Melody Party* mu hrálo v obřadní síni v Olomouci na pohřbu. Byl to syn učitele Husovy obecné školy v Prostějově, pana Červinky. Viz Rozhovor s Ladislavem Adamíkem ze dne 11. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹⁰² Dopis Antonína Juliny panu Vlastimilu Vrbelovi ze dne 23. 7. 1997. Kopie v osobním archivu Ivo Přikryla.

4.3.2. Orchester v roce 1944

Rok 1944 byl pro *Orchestr Karla Kovaříka* zvlášť významný, neboť se zúčastnil soutěže pod názvem *I. Defilé amatérských jazzových orchestrů*. Probíhala ve dnech 17. a 27. června 1944 v pražském sále Lucerna. Z celého tehdejšího protektorátu přijelo do Prahy dvacet amatérských kapel, z nichž deset vystoupilo na prvním večeru a deset na druhém. Jen z Prahy zde účinkovalo šest orchestrů, dva z Plzně, další pak z Prostějova, Pardubic, Hradce Králové, Náchoda, Kladna, Libáně, Nymburka, Staré Boleslavi, Čakovic, Roztok, Dubče a Mochova. Každý swingový soubor uvedl v programu tři skladby dle vlastního výběru. V porotě seděli naši přední odborníci na jazzovou a swingovou hudbu v čele s ředitelem Františkem Spurným,¹⁰³ který předsedal komisi ve složení Alois Hába, Zdeněk Morávek, Bohuslav Tvrdý, Václav Trojan, Emil Ludvík, Jan Rychlík, Jiří Traxler, Kamil Běhounek, Miloslav Ducháč, S. E. Nováček, Bedřich Rádl a J. V. Rychlík.

Prostějovští muzikanti zahráli na prvním soutěžním večeru 17. června jako druží v pořadí pod dirigentskou taktovkou kapelníka Karla Kovaříka tři skladby. *Rytmus velkoměsta* od Jacka Bultermana, *Jarní vánek* a *V novém rytmu*. Obě poslední jmenované skladby napsali členové prostějovského orchestru trumpetista Přemysl Chaloupka a saxofonista Miloš Pospíšil. Zpívala je Věra Holotíková (viz příloha č. 4).¹⁰⁴ Zúčastněné soubory dosáhly tohoto ocenění: 1. Karel Kovařík, Prostějov, 2. Melodie 44, Voříšek, Plzeň, 3. Zdeněk Lenz, Praha, 4. Joža Terš, Praha, 5. Kladenský taneční orchestr, 6. Franta Čech, Praha, 7. Imperial, A. Jahl, Praha, 8. Jar. Mangl, Pardubice, postoupilo do soutěžního finále naplánovaného na 15. září 1944 (viz příloha č. 3). V důsledku zostřeného totálního nasazení do válečného průmyslu a s tím spjatou likvidací kulturního života se však již neuskutečnilo.

V ocenění adresovaném Karlu Kovaříkovi ze dne 28. června 1944 stálo:

¹⁰³ František Spurný (1916 -1987), organizační pracovník a pořadatel koncertů v pražském paláci Lucerna. V třicátých a čtyřicátých letech 20. století uváděl koncerty R. A. Dvorského, Karla Hašlera, Karla Vlacha atd. Po roce 1948 se stal vedoucím nově zřízené *Hudební a artistické ústředny* (později Estrádní a koncertní jednatelství). Organizoval pražské vystoupení L. Armstronga, v roce 1967 se podílel na zájezdu Karla Gotta do USA atd. In: Traxler, Jiří: *Život v rytmu swingu*, vydalo nakladatelství BVD, Praha 2012, s. 321.

¹⁰⁴ Zpěvačku Věru Holotíkovou si Karel Kovařík pravděpodobně přivedl do svého orchestru jako výpomoc těsně před soutěží v Praze v červnu 1944 z Olomouce. Zpívala s olomouckým swingovým orchestrem *Brouci*, jehož začátky se datují do roku 1942, kdy se sloučilo pěvecké trio *Brouci* s orchestrem *Rytmus*. Trio mělo obsazení Božena Veverková, Věra Holotíková a Jiřina Müllerová-Svozilová, později i Libuše Maksantová. V 50. 60. a 70. letech dvacátého století zpívala Věra Holotíková s Tanečním orchestrem *ZK ROH RAJ Olomouc*, který řídil Eda Melč. Později emigrovala do Spolkové republiky Německo a žila v Norimberku.

S potěšením oznamujeme Vám tímto, že Váš orchestr, který se zúčastnil I. defilé amatérských jazzových orchestrů, pořádaného ve dnech 17. a 24. června 1944 v Lucerně, umístil se jako první a kvalifikoval se tím do finále této soutěže, které bude pořádáno dne 15. září 1944 v Lucerně. Přejeme Vám do další činnosti mnoho úspěchů a těšíme se v září na shledanou (viz příloha č. 5).

Tato událost nezůstala stranou místního tisku, kde se v krátkém příspěvku mohla veřejnost dozvědět následující:

„Úspěch Orchestru Karla Kovaříka v Praze. Koncertní ředitelství Spurný v Praze uspořádalo v Lucerně ve dnech 17. a 24. června 1944 soutěž amatérských jazzových orchestrů z Čech a Moravy. Soutěžilo celkem 20 jazzových orchestrů, z nichž jediným moravským účastníkem byl Orchestr Karla Kovaříka z Prostějova. Tento prostějovský amatérský jazzový soubor umístil se v celkové soutěži na prvním místě. Je to dobrá známka poctivé práce všech členů souboru a jeho dirigenta Karla Kovaříka, který svým švédským obsazením, dokonalým laděním a hudebně vytříbeným výkonem překvapil pražské obecenstvo.“¹⁰⁵

Orchestr Karla Kovaříka hrál na této soutěži v tzv. švédském obsazení, které se vyznačovalo tím, že zde byla postavena výhradně jedna trubka proti celé saxofonové sekci, čítající čtyři saxofony (dvě altky a dva tenory).

Zakrátko po úspěšném vystoupení v Praze přišla orchestru další nabídka:

„Orchestr Karla Kovaříka z Prostějova byl pozván českým rozhlasem k rozhlasové relaci na den 23. srpna 1944 v poledním programu. Je to další ocenění práce a výkonnosti orchestru.“¹⁰⁶

První místo v celorepublikové soutěži mezi amatérskými orchestry znamenalo pro muzikanty z Prostějova velký úspěch, i když se druhé kolo soutěže již neuskutečnilo. Ten ale s sebou přinesl i některé stinné stránky s ohledem na budoucnost orchestru. Docházelo k častým a zásadním výměnám hráčů. Nejvýraznější osobnosti tohoto tělesa, kytarista Antonín Julina a trumpetista Přemysl Chaloupka přijaly nabídku do nového angažmá v orchestru Ladislava Habarta z Prahy. Karel Kovařík chtěl samozřejmě kapelu zachovat, pokračovat dále a navázat na tento úspěch. Musel se ovšem poohlédnout po nových muzikantech, aby zdárně doplnil posty v jednotlivých sekcích. Navštěvoval zkoušky mladých začínajících kapel a vyhledával šikovné muzikanty, kterým potom nabídnul angažmá ve svém orchestru.

¹⁰⁵ (autor neuveden) Úspěch Orchestru Karla Kovaříka v Praze. In: *Hlasy z Hané* 8. července 1944, roč. 62, č. 28, s. 4. (Dle sdělení I. Silné se mohlo jednat o redaktora *Hlasů z Hané* Bohuslava Ošťádalů).

¹⁰⁶ (autor neuveden) Prostějov. In: *Hlasy z Hané* 19. července 1944, roč. 62, č. 34, s. 3.

V Prostějově vznikla v roce 1944 nová kapela vedená Jaroslavem Velínským¹⁰⁷ (viz příloha č. 28), která zkoušela v dílně prostějovské Wikovky. Karel Kovařík je tam osobně navštívil a zaujali ho dva mladí muzikanti, saxofonista Milan Neckař¹⁰⁸ a trumpetista Jaroslav Velínský. Těm nabídnul, aby přišli do zkušebny v prvním patře prostějovské Sokolovny. *Orchestr Karla Kovaříka* se tehdy na podzim roku 1944 scházela každý čtvrtek. Milan Neckař vzpomínal na první setkání s Karlem Kovaříkem:

*„Najednou se objevil na zkoušce kapely Jaroslava Velínského vysoký, tmavý, vousatý muž. Poslechl si a ukázal, ty přijdeš ve čtvrtek na zkoušku do sokolovny. Zkoušelo se tehdy v prvním poschodí v sále loutkového divadla. Vzal jsem si tedy tenor saxofon a šel jsem tam. Byli tam pro mě samí neznámí lidé, muzikanti na určité úrovni, kdežto já jsem byl úplný začátečník. Bylo to za války, na podzim roku 1944.“*¹⁰⁹

Orchestr pod vedením Karla Kovaříka v pozměněné sestavě začal znovu zkoušet a ze švédského obsazení přešel na hru v sekci se třemi trubkami, při stálé a neměnné rytmické sekci v podobě kytara, klavír, kontrabas, bicí. Toto obsazení bylo tehdy modernější a po vzoru západních big bandů typu Glenna Millera se začalo používat i u nás.

Kapelník Karel Kovařík se uměl snadno vypořádat se všemi problémy spojenými s provozováním hudební činnosti a vždy je vyřešil ve prospěch kapely. Pro muzikanty byl zárukou spolehlivosti i pomoci v případech nouze. To se potvrdilo při jeho druhém předvolání k německé policii (Städtische Polizeirevier) v Prostějově, jak vzpomínal Jiří Procházka.

*„Karel Kovařík měl ke konci války problém s Němci a vezl na gestapo plné látek, aby problém vyřešil. Bylo to zřejmě kvůli nějakému hraní. To bylo za protektorátu bez povolení a dohledu zakázané.“*¹¹⁰

¹⁰⁷ Jaroslav Velínský bydlel v Sokolské ulici 31, v Prostějově. Absolvoval dvouleté studium na Obchodní akademii v Prostějově v roce 1944. Viz Adresář PV 1947. Viz Almanach Obchodní akademie.

¹⁰⁸ Milan Neckař (1928), saxofonista, klarinetista. Pracoval jako elektrotechnik v Agrostroji Prostějov.

¹⁰⁹ Rozhovor s Milanem Neckařem ze dne 16. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹¹⁰ Rozhovor s Jiřím Procházkou ze dne 7. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

4.3.3. Orchester v letech 1945–1949

Počátkem roku 1945 již bylo jasné, že se nezadržitelně blíží konec druhé světové války. S příchodem amerických vojsk, která osvobodila Plzeň, zasáhla naši republiku také vlna swingu. V rádiích se poslouchala hlavně stanice *Laxík* (Radio Luxemburg) a do kin se chodilo na americké filmy. Velice populární v té době byl film *Zasněžená romance* s hudbou Glenna Millera a ústřední písní *Chatanooga Choo Choo*. Velká většina orchestrů se snažila dosáhnout co možná nejvěrnější zvukové podoby s tehdejšími světově uznávanými vzory. Podobné úpravy skladeb vedly u mnoha takových souborů k určité šablonovitosti a k výrazovému klišé. V saxofonové sekci se používal v prvním hlase po vzoru orchestru Glenna Millera klarinet, jehož zvuk přinášel ve výsledku nezaměnitelnou barvu.

„[...] Z rádia bylo možno v posledních letech války slyšet armádní americký vysílač AFN, na němž vystupoval orchestr amerického letectva pod vedením Glenna Millera. Jeho kapelník v něm soustředil výkvět amerických jazzmanů, kteří se ocitli ve vojenské uniformě. Jeho repertoár udával tehdy tón celé Evropě a jeho zvuk s pětihlasou saxofonovou sekci, v níž nejvyšší hlas patřil klarinetu, ovládl v prvních poválečných letech celý svět. Pro mladou generaci v Evropě představoval symbol osvobození z nacistické okupace. [...]“¹¹¹

První poválečná taneční zábava v Prostějově se konala v bývalém Německém domě. Podle očitých svědků byl sál naprosto přeplněný a všude stály davy lidí. S organizací prý měli místní komunisté, kteří tuto akci pořádali, velké problémy. Tehdy ještě nikoho ani nenapadlo, co všechno se skrývá pod pojmem komunismus. Při této příležitosti mohl vystoupit *Orchestr Karla Kovaříka*, ovšem tuto skutečnost nelze potvrdit.

Frekvence vystupování Kovaříkova orchestru po válce komplikoval nedostatek notového materiálu. Řešil se různými způsoby. K tomuto problému Milan Neckař uvedl:

„Těsně po druhé světové válce dovážela společnost UNRRA¹¹² potraviny, konzervy a jiný materiál pro evropské státy postižené válkou. Byly tam i americké vojenské mapy, na jejichž rubové straně, zřejmě z úsporných důvodů byly vytištěny noty. Vzpomínám si na tři skladby – Cement mixer, Rockin' Chair a Open the Door, Richard.“¹¹³

¹¹¹In: Dorůžka, Lubomír, ed. a DUCHÁČ, Miloslav, ed. *Karel Vlach, 50 let s hudbou*, s. 60.

¹¹² UNRRA – United Nations Relief and Rehabilitation Administration, Správa spojených národů pro pomoc a obnovu. Americká organizace se sídlem v New Yorku, založená 1943.

¹¹³ Rozhovor s Milanem Neckařem ze dne 12. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

Postupně se začali objevovat i v Prostějově muzikanti, kteří byli schopní odposlouchat a následně upravit nahrávky pro potřeby *Orchestru Karla Kovaříka*. Patřil mezi ně mladý a nadaný Radovan Kravák, hrající v něm na trombon. Psal pro kapelu veškerý repertoár, který odposlouchával buď z rozhlasových stanic, nebo z různých nahrávek na gramofonových deskách. Převzal na zkouškách vedení orchestru po stránce hudební a dbal na ladění a dodržování synkopického rytmu. Čerpal hlavně z nahrávek orchestrů Glenna Millera, Duka Ellingtona, Jimmy Lanceforda a později Counta Basieho. Některé skladby se snažili aranžovat i Miloslav Zatloukal, nebo Mirek Jančík (zvaný Doitl). Ten údajně přinesl pro *Orchestr Karla Kovaříka* upravenou skladbu Louise Armstronga *Saint Louis Blues*, kterou přejmenoval na *Žvýkáci tabák*. Tuto skladbu se ovšem kvůli její technické náročnosti nikdy nepodařilo orchestru uspokojivě nacvičit.

Pro místní muzikanty nastala doba mnoha možností k uplatnění, jelikož se s koncem protektorátu zrušil i zákaz tance a lidé se chtěli opět svobodně bavit. Kdo uměl hrát na hudební nástroj, mohl se stát ihned členem nějaké nově vzniklé kapely. Příležitostí k provozování tanečních večerů a zábav se naskytlo v této době opravdu hodně. K nejoblíbenějším patřil v roce 1945 taneční parket letní zahrady Národního domu v Prostějově. Nájemce podniku Václav Řepa zde organizoval populární taneční večery. Muzikanti na něho rádi vzpomínali, jelikož se k nim choval vždy štedře. Hostinský, vychovaný v duchu masarykovské první republiky, poctivě zaplatil nezbytné poplatky radnici a odevzdal všechn zisk ze vstupného muzikantům.

Z velkého *Orchestru Karla Kovaříka* se vyčlenila menší kapela, která hrála až třikrát týdně v následujícím obsazení:¹¹⁴

klarinet, saxofon – Miloš Pospíšil, **trubka** – Ivan Liska, **klavír** – Ivo Moravus, **kontrabas** – Mirek Jančík, **bicí** – Cyril Motal.

První letní sezóna se velmi vydařila a tancechtivého publika přibývalo geometrickou řadou. Na druhou sezónu angažoval hostinský Václav Řepa již velký *Orchestr Karla Kovaříka*. Nastávaly ovšem problémy s muzikanty, neboť současně hráli i v jiných kapelách menšího obsazení. Častější frekvence vystoupení měly zásadní vliv na výši výdělků hudebníků. Tento scénář se opakoval i mnohem později. Obsazení členů *Orchestru Karla Kovaříka* se neustále měnilo a Milan Neckař k tomu poznamenal:

¹¹⁴ Viz Liska, Ivan: *Vzpomínky*. Ručně psaný text, s. 7, osobní archiv Ivo Přikryla.

„Můj otec byl kožešník, Kovařík byl konfekcionář a oba se dobře znali. Karel Kovařík nás jednou navštívil u nás doma, bydleli jsme tenkrát v roce 1946 na Tylové ulici č. 46, kde přemluvil mého otce, aby mi přikázal zůstat v orchestru, jelikož jsem chtěl odejít do jiné, menší kapely. Po válce se hrálo úplně všude, a kdo uměl dobře hrát, ten byl slavný a neustále v permanenci. Jednou po válce jsme jeli hrát do Trenčína na ples, kde měl Karel sestru. Celý orchestr seděl na nákladním automobilu i s nástroji a Karel šoféroval. Někdy v této době jsme hráli také v Jevíčku, kde visel nad pódiem přivázaný mikrofon na provaze. Karel Kovařík zpíval píseň Hodiny jdou a jelikož byl mikrofon příliš vysoko, zpíval v nezvyklé poloze s nataženým krkem a bradou nahoru.“¹¹⁵

Pan Jiří Dvorský k vystoupení Orchestru Karla Kovaříka v Jevíčku uvedl:

„V Jevíčku byla sekretářkou u docenta Skiby moje manželka a ta tam domluvila vystoupení. Karel tam s celým orchestrem vystupoval a já jsem tam byl také.“¹¹⁶

Sestava Orchestru Karla Kovaříka v roce 1947 byla následující:¹¹⁷

dirigent – Karel Kovařík, **saxofony** – František Kučera, Milan Neckař, Jiří Fišer,¹¹⁸ Vít Parák, **trubky** – Jan Michalský,¹¹⁹ Jaroslav Velínský, Jaroslav Kaňák, **trombony** – Emil Havlíček, Miloslav Zatloukal, Radovan Kravák, **kytara** – Svatopluk Kučera, **klavír** – Josef Kaňák, Ivo Moravus, **kontrabas** – Zdeněk Neckař, **bicí** – Zdeněk Savický, zvaný Sása (viz příloha č. 2).

Na podzim roku 1947 nasvědčovalo všechno pomalu tomu, že komunisté za mocné podpory soudruhů ze Sovětského svazu převezmou moc i v Československu. Mezi lidmi pracujícími v textilnictví, krejčími a drobnými podnikateli se proslýchalo, že zabaví všem soukromníkům jejich výrobní stroje a začlení je do stávajících národních podniků.¹²⁰ Tyto informace se dostaly samozřejmě ke Karlovi Kovaříkovi a ten po zvážení situace na podzim roku 1947 za pomoci bratra Bohuslava emigroval do zahraničí.

¹¹⁵ Rozhovor s Milanem Neckařem ze dne 16. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹¹⁶ Rozhovor s Jiřím Dvorským ze dne 5. 4. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹¹⁷ Rozhovor s Milanem Neckařem ze dne 12. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹¹⁸ Jiří Fišer, syn Oldřicha Fišera, učitele houslí *Městské hudební a pěvecké školy Dr. L. Janáčka v Prostějově* a vedoucího *Městského orchestru* působícího za protektorátu.

¹¹⁹ Jan Michalský hrál také na klavír. Se spoluhráčem z orchestru Josefem Kaňákem vystoupili v červnu 1946 na hudebním a recitačním večeru prostějovské reálky: [...], *V hudební části vynikl technicky dobře propracovanou hrou Kaňák, který zvláště výborně podal Rachmaninovo Preludium. Také klavírista Michalský se zhostil svého úkolu úspěšně.*“ [...] In: *Zprávy nár. výboru pro město a okres Prostějov*, 1. července 1946, roč. 2, č. 21, s. 3.

¹²⁰ Výměrem Zemského národního výboru v Brně z 5. března 1948 byla zavedena u většiny firem pod 50 zaměstnanců národní správa Oděvního průmyslu Prostějov. Vyhláškou ministerstva průmyslu ze dne 27. června 1948 byly malé firmy začleněny do národního podniku OP Prostějov.

Po jeho odchodu vedli toto těleso saxofonista Miroslav Cop - roku 1948, a trombonista Radovan Kravák - roku 1949 (viz příloha č. 7). V tomto roce skončilo osmileté období orchestru, který se nesmazatelně zapsal do dějin prostějovské swingové, jazzové a taneční hudby. Většina jeho členů přešla do nově vznikajícího orchestru Miloslava Milotínského.

5. Swingové, taneční a jazzové orchestry v Československu 1948-1989

Po komunistickém převratu 25. února 1948 se vlivem zásadní přestavby politiky a ekonomiky přetvořila podoba kultury a umění vůbec. Přelom čtyřicátých a padesátých let 20. století byl dobou nového komunistického Československa a překračování plánů první pětiletky, schválené na léta 1949–1953. Probíhala likvidace soukromého sektoru a opakované násilné pokusy o kolektivizaci zemědělství. Kultura utrpěla nemilosrdnými čistkami a odchody osobností do exilu (např. Ferdinand Peroutka, Jiří Voskovec, Rafael Kubelík) značnou tvůrčí ztrátu. Informační blokádu se snažily prolomit zahraniční rozhlasové stanice (např. BBC, Hlas Ameriky, Rádio Vatikán, Svobodná Evropa, Music USA, Voice Jazz London, AFN München, Radio Luxemburg a další).

Všechny soukromé agentury v oblasti populární hudby byly nahrazeny centrální *Hudební a artistickou ústřednou (HAÚ)*. Ta organizovala a zprostředkovávala hudební produkce, registrovala všechny hudebníky a řídila pravidelné kvalifikační zkoušky.

V krátké době po „Vítězném únoru“ 1948 nebylo u nás snad žádného velkého profesionálního big bandu kromě orchestru Karla Vlacha,¹²¹ který těžil ze schopností stálých aranžérů Miloslava Ducháče (1924–2008), Vlastimila Hály (1924–1985), Jiřího Baura (1923–2005) nebo Karla Krautgartnera (1922–1982). Časem se objevily další orchestry pod vedením Gustava Broma,¹²² Karla Krautgartnera¹²³ a zpěváci jako například Milan Chladil, Vlasta Průchová (1926–2006), Richard Adam, Yveta Simonová, Jiří Popper, Věra Němcová, Alice Farkašová, Eva Martinová, Jarmila Veselá a pozvolna se navracela éra velkých kapel. Měly buď big-bandové obsazení, nebo rytmickou sekci a měnící se, na různých okolnostech závislý počet dechových nástrojů.

¹²¹ V Prostějově zahrál orchestr Karla Vlacha 19. srpna 1958 a 19. června 1959. Viz *Kulturní kalendář*.

¹²² Orchestr Gustava Broma byl založen v roce 1940, stylové všestrannosti a širšího povědomí nabyl až od roku 1954 a v šedesátých letech 20. století již patřil k evropské špičce. V Prostějově vystoupil orchestr Gustava Broma 8. listopadu 1959, 2. března 1961 a 17. února 1968. Viz *Kulturní zpravodaj*.

¹²³ Karel Krautgartner (1922–1982) založil svůj první orchestr v roce 1956. Od roku 1960 vedl *Taneční orchestr Československého rozhlasu (TOČR)*, od 1963 *Jazzový orchestr Československého rozhlasu (JOČR)*, který se od března 1967 přejmenoval na *Orchestr Karla Krautgartnera*. Po emigraci K. Krautgartnera (1968) vedl JOČR Kamil Hála a TOČR Josef Vobruba (po jeho smrti 1982 Felix Slováček). Dirigovali také Zdeněk Marat, Václav Hybš a jiní. V Prostějově účinkoval orchestr 21. května 1957 a 21. října 1959. Viz *Kulturní kalendář*.

Kromě již známých a delší dobu působících souborů vzniklo několik dalších profesionálních těles, jako například orchestr Vlastimila Kloce, Kamila Lochmana,¹²⁴ Ladislava Bezubky,¹²⁵ Mirko Foreta,¹²⁶ Zdeňka Bartáka¹²⁷ nebo Jiřího Procházky.¹²⁸ Jazzový orchestr Jiřího Procházky vystoupil dvakrát i v Prostějově. Poprvé to bylo 24. června 1957 v Parku kultury a oddechu ZK - OZJW (Závodní klub Oděvních závodů Jiřího Wolkeru)¹²⁹ a podruhé 12. května 1959 v sále Dělnického domu (Wolkerova ulice č. 20, dnes supermarket Billa).¹³⁰

Šedesátá léta 20. století se vyznačovala novými impulsy především v populární hudbě. Nástupem rockové vlny a *Beatles*, později hnutí *hippies* a s tím spojeného politického uvolňování došlo k celkové liberalizaci. Ta vyvrcholila *Pražským jarem 1968*.

Samostatnou kapitolu, zabývající se především písňovou tvorbou v dějinách naší hudby, by si jistě zasloužila divadla malých forem. Desetiletí rozkvětu malých scén v letech 1956-1966 uvedlo na českou scénu absurdní drama a kombinaci mluveného slova s hudebním vystoupením. Popularizací zpěváků, skladatelů, konferenciérů a herců se i u nás, po vzoru zahraničí, zrodil nový jev – „kult hvězd“.¹³¹

Malá pražská divadla jako *Reduta*, *Rokoko*, *Semafor*, *Divadlo Na zábradlí*, *Paravan*, *Apollo* nebo *Večerní Brno* svým vybočením z tehdy běžné uniformní svazácké produkce přilákaly pozornost širší veřejnosti a intelektuální mládeže.

Po vzoru úspěšných zahraničních muzikálů konce padesátých let 20. století *West side story* a *My Fair Lady*, které se dočkaly i filmové podoby, přišli s podobným zpracováním i domácí tvůrci. Šlo o dva muzikály, *Starci na chmelu* (1964) a *Kdyby tisíc klarinetů* (1964). Jejich oblíbenost a s tím spojená mediální popularita zpěváků, herců a písniček z muzikálů a

¹²⁴ Pro tento orchestr psal aranžmá i Miloš Balcařík. Viz rozhovor s Milošem Balcaříkem ze dne 14. 3. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹²⁵ V Prostějově vystoupil taneční orchestr Ladislava Bezubky 27. května 1958 a 4. července 1958. Viz *Kulturní kalendář*.

¹²⁶ V Prostějově vystoupil orchestr Mirko Foreta 25. února 1964. Tamtéž.

¹²⁷ 16. prosince 1958 zahrál orchestr Zdeňka Bartáka v Prostějově: „16. prosince – 19,30 h. (úterý) Večer v synkopách – velká estráda džezové a taneční hudby. Zpívá černošská zpěvačka Elisabeth Charles, Yveta Simonová aj., hraje velký orchestr Zdeňka Bartáka. Pořádá Dům osvěty v divadelním sále.“ In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu, prosinec 1958, s. 196.

¹²⁸ Jiří Procházka (19. 6. 1921 v Praze), saxofonista, kapelník. Za protektorátu a po něm, do roku 1948, hrál v orchestru Bobka Bryena. 1950 – 1962 vedl svůj vlastní orchestr, ve kterém se vystřídal mnoho známých hudebníků jako například Karel Balaš, Alois Bureš (klarinet, saxofon), Václav Souhrada, Antonín Štěpánek, Herbert Kysilka, Václav Křehla, Kamil Lochman, Vladimír Horčík, Ferdinand Havlík, Karel Duba a zpěváci Richard Adam, Rudolf Cortés, Jiří Popper, Věra Racková, Jiřina Salačová, Jiří Vašíček a Yveta Simonová.

¹²⁹ In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu v červnu 1957, s. 115.

¹³⁰ In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu, květen 1959, s. 95.

¹³¹ Mezi zpěváky to byli především Karel Gott, Waldemar Matuška, Helena Vondráčková, Marta Kubišová, Václav Neckář, Milan Chladil, Karel Hála, Eva Pilarová, Yveta Simonová, Milan Drobný, Karel Štědrý, Jaromír Mayer a jiní.

malých divadel dala možnost opět krátkodobě vyniknout skladatelům a velkým jazzovým a tanečním orchestrům.

Velké přízni televizních diváků se v Československu začínaly těšit nové písňové soutěže. Karel Krautgartner, Jan Hammer a Jaromír Hořec přišli s projektem *Hledáme písničku pro všední den*. První ročník se konal v roce 1958 a poslední v roce 1962. Dále pak hitparáda Československého rozhlasu v letech 1964–1969 *Dvanáct na houpačce (Houpačka)*, kterou uváděl Jiří Černý se svou manželkou.

Nedílnou součástí propagace a osvěty veškerého kulturního dění v oblasti taneční a jazzové hudby v Československu byly odborné časopisy. Lubomír Dorůžka spolu se Stanislavem Titzlem, Karlem Srpem, Antonínem Matznerem a jinými časopisy zakládali nebo do některých přispívali svými komentáři a články. Mezi nejznámější v padesátých až osmdesátých letech 20. století patřily například *Hudba pro radost* (1958-1970), *Taneční hudba a jazz* (1960-1969), *Melodie* (1963-1996), *Populár* (1969-1992), *Akcent* (1987-1990) a další. Jazzová sekce vydávala členský bulletin *Jazz*.

Festivaly jazzové hudby pořádané ve východních evropských socialistických státech spatřily světlo světa poprvé v Polsku - (Krakov 1957) a Varšava (1959). Pod patronací Svazu českých skladatelů se v Karlových Varech v roce 1962 konal zcela první mezinárodní jazzový festival v Československu. Za dva roky, přesně 30. října 1964, se uskutečnil v Praze 1. ročník *Mezinárodního jazzového festivalu*, který trvá prakticky až dodnes. Nejružnější pořady s touto tematikou jako například *Písničky na zítra* (1960–1965), se hojně vysílaly v televizi.

Velkou oblibu veřejnosti si získaly československé festivaly populárních písní *Bratislavská lyra* (od roku 1966) a *Děčínská kotva* (od roku 1968). Na prvním ročníku *Bratislavské lyry* zvítězil Karel Gott před Helenou Vondráčkovou a Waldemarem Matuškou. Festivalu se pravidelně účastnili naši nejlepší zpěváci a skupiny. Od poloviny osmdesátých let potom i zahraniční interpreti ze západoevropských zemí. Festival si získal již od začátku velkou popularitu a po jeho vzoru, o dva roky později, vznikl podobný projekt, *Děčínská kotva*. Tento festival neměl tak hvězdné obsazení jako *Bratislavská lyra*. Získal si však také své posluchače a na prvním ročníku vystupovali například Milan Drobný, Jiří Štědroň, Karel Hála, Milan Černohous a další.

Nástup normalizačního režimu v Československu v roce 1969 spolu s čistkami ve státním aparátu odstartoval krizi sedmdesátých let. Prověrky ve společenských organizacích a změny na vedoucích postech znamenaly konec reforem. Typickým příkladem bylo vytvoření

organizace zastupující interprety populární hudby ARTES¹³² v roce 1968 a její normalizační likvidace přípisem ministerstva vnitra v roce 1970. Fenomémem doby a protipólem oficiální kulturní scény v socialistickém Československu se stal *samizdat* a *underground*.

Na II. sjezdu Svazu českých skladatelů a koncertních umělců (SČSKU) 24. a 25. března 1977 v pražském hotelu *Internacional* zazněla z referátů reflexe stávající situace v oblasti populární, zábavné a lidové hudby, angažované politické písně a jazzu.¹³³

„[...] Je nesporné, že na rozdíl od šedesátých let, kdy tato sféra byla celá v zajetí komerce, nevkusy, únikovosti a protisocialistických tendencí, nastává začátkem sedmdesátých let zřetelný obrat. Celkové ozdravení působí svým vlivem na hudbu zábavnou, která přestává být nazírána jako umělecky okrajová oblast a postupně se vymaňuje z negativních tendencí šedesátých let. Boj o ozdravení v oblasti zábavné hudby je v našich podmínkách nesmírně ztížen vlivem západních sdělovacích prostředků, [...]“¹³⁴

V sedmdesátých letech 20. století vznikalo na úkor velkých orchestrů mnoho menších seskupení, zaměřených na běžnou spotřební taneční hudbu. Tyto kapely doprovázely především jednotlivé zpěváky. Po odchodu Karla Krautgartnera do zahraničí (1968) převzal vedení JOČR Kamil Hála, TOČR zůstal pod řízením Josefa Vobruby a po jeho smrti (1982) Felixe Slováčka. Spolu s těmito orchestry působily v letech 1969–1989 na naší scéně z těch známějších například orchestry Karla Vlacha, Gustav Broma, Václava Hybše, televizní orchestr Václava Zahradníka, jazzový big band Václava Kozla, *Orchestr Ladislava Štáidla*, orchestr *Studio Brno* (Miloš Machek), *Pražský big band* Milana Svobody, *Originální pražský synkopický orchestr*, *Traditional Jazz Studio*, *Classic jazz Collegium* a jiné. Tyto profesionální orchestry, prezentující mimo jiné jazzově zbarvenou moderní taneční hudbu, našly patřičné uplatnění více méně jen v televizi a to v mnoha pořadech měnících se v průběhu let. Za všechny lze jmenovat například:

Hraje vám orchestr Karla Vlacha (1970), My dva a čas (1971), Program orchestru Karla Vlacha (1972), Kabaret u dobré pohody (1975), Stará láska nerezaví, Kolotoč na pódiu, Písničky z celuloidu, Písničky z obrazovky, Kulaté písničky, Písničky na vlnách (1978),

¹³² ARTES (Český svaz artistů a estrádních umělců) byl založen 27. května 1968. Předsedou ústředního výboru ARTESU se stal Jiří Popper, po jeho emigraci (1969) potom Karel Vlach. ARTES byl zrušen na základě normalizačních opatření 21. května 1970. Mimo jiné pro poškozování jednotné umělecké sféry a nesmyslné suplování ústřední revoluční odborové organizace. In: Adam, Richard. *Staré lásky opravdu nerezaví, celý život s písničkou*. s. 81, 82.

¹³³ Ve Svazu českých skladatelů a koncertních umělců (SČSKU) pracovali v sedmdesátých letech 20. století mimo jiné tyto autoři: Zdeněk Petr, Miroslav Juchelka, Vlastimil Hála, Jiří Malásek, Zdeněk Marat, Jindřich Brabec, Karel Svoboda, Vítězslav Hádl, Jaromír Klempíř, Zdeněk Barták ml., Petr Hannig, Ladislav Štáidl, Jaroslav Uhlíř a jiní.

¹³⁴ Dlouhá, Nina. O populární hudbě na II. sjezdu SČSKU. In: *Melodie*, 1977, č. 6, r. 15, s. 161, 162.

*V muzeu populární hudby, Písničky včera, dnes a na zítra, Studio M, Televarieté, Diskotéka pro starší a pokročilé, Benefice orchestru Karla Vlacha (1981), recitál Nelly Geierové (1983), Pletky paní operetky (1984) a jiné.*¹³⁵

Významným počinem *Jazzové sekce*,¹³⁶ jediné organizace tohoto typu, která ve své době skutečně vyvíjela aktivitu na poli organizačním a vydavatelském, byly *Pražské jazzové dny* (1974–1979). Gustav Brom měl hlavní podíl na šesti uskutečněných ročnících *Jazzového festivalu Kroměříž* mezi léty 1980–1989. Podobných přehlídek profesionálních i amatérských jazzových orchestrů jako například *Slánské jazzové dny* ve Slaném, *Karlovarské jazzové dny*, *Jazzforum* a *Jazztival* v Brně, *Swingové hody* v Rychnově nad Kněžnou a *Přerovského jazzového festivalu* bylo tehdy v Československu poměrně dost.

Celá osmdesátá léta 20. století se nesla ve znamení ztráty důvěry, zájmu a respektu ke komunistickému a socialistickému systému hlavně u mladé generace. Násilná smrt Johna Lennona (1980) přinesla režimu nové starosti v podobě každoročních střetů mládeže s policií. Kulturní život se bez zásadních nových impulsů odvíjel jakousi setrvačností spolu s nezájmem širšího publika. Nezastupitelnou roli sehrával ve stále větší míře poslech zahraničních rozhlasových stanic. Na *Mezinárodním jazzovém festivalu* v Praze a na *Bratislavských jazzových dnech* vystupovali stále častěji významní zahraniční sólisté jako například Sonny Rollins, Chick Corea, Stephane Grappelli a mnozí další. Těmito dílčími ústupky se snažili komunisté zvrátit situaci. Jazzová a velkokapelová produkce v Československu se nacházela defakto na mrtvém bodě. Známé big bandy hrály až na některé výjimky více taneční a populární hudbu. Z nových orchestrů v osmdesátých letech lze uvést například *Kontraband Milana Svobody*, *Prague Big Band* a ze starších *Jazz Archiv*, *TOČR*, *JOČR*, *Orchestr Gustava Broma*, *Václava Hybše* a jiné. Nevýrazné období osmdesátých let v našich kulturních dějinách vyvrcholilo „sametovou revolucí“ a pádem komunismu na sklonku roku 1989.

¹³⁵ Vanderka, Arne. „Tak pane Vlach, my to berem!“ Jan Werich. In: *Melodie*, 1985, č. 4, r. 23, s. 7.

¹³⁶ *Jazzová sekce* (zal. 1971), organizace sdružující přátele jazzu. Patřila pod *Svaz českých hudebníků*.

6. Swingové, taneční a jazzové orchestry v Prostějově 1948-1989

Už období před Vítězným únorem 1948 naznačovalo svými cílenými útoky proti jazzové a swingové hudbě její nejistou budoucnost. Komunistům vadila přímá souvislost s Amerikou, západní Evropou a celkově západním způsobem života. Spatřovali v jazzu a swingu prostředek ohrožující celou hudební kulturu a tím i společnost. Tomu odpovídaly i zápisy ze schůzí *Okresní rady osvětové* (ORO) v Prostějově.

V zápisu ze dne 17. dubna 1947 předkládá ORO v Prostějově seznam amatérských orchestrů v okrese Ministerstvu školství a osvěty v Praze, Karmelitská 8, Praha 3.¹³⁷

V dalším zápisu ze dne 1. července 1947 hodnotí ORO Prostějov činnost v oboru umělecké výchovy hudbou a zpěvem v okrese, kterou taktéž předkládá Ministerstvu školství a osvěty. Popisuje v ní činnost pěveckých sborů a hudebních těles na okrese a zavazuje se zlepšit tyto aktivity hlavně na vesnicích.¹³⁸

Další zápis ze dne 22. ledna 1948 však již popisuje 1. schůzi sekce ORO pro lidovou výchovu hudbou, zpěvem a tancem, konanou v 17 hodin v kanceláři ORO. Píše se v něm mimo jiné:

[...] Po debatě byly usneseny tyto požadavky a pracovní plán a to:

- 1. Nepovolovat a nepočítat koncerty jazzové hudby jako kult. hud. podniky.*
- 2. V místním rozhlase požadovat předvádění hodnotnějších hudebních vložek, MRO a MNV budou k tomu vyzvány.*
- 3. Požadovat, aby ve státním rozhlase po této stránce byla učiněna náprava.*
- 4. Požadovat, aby žádosti o povolení koncertů procházely ORO a byly doporučovány ooi a hudebním referentem ORO, což se dosud neděje.*
- 5. V Prostějově budou obnoveny t. zv. hudební večery /úterky neb pod./, a to za spoluúčasti městské hudební školy, KPÚ Beseda a MRO.*

¹³⁷ In: Činnost okresní osvětové rady. Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, ONV PV, inv. č 345, sign. VII, s. 697.

¹³⁸ In: Činnost okresní osvětové rady. Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, ONV PV, inv. č 345, sign. VII, s. 700.

6. ORO uspořádat během roku aspoň 1 hudební a taneční večer za spoluúčinkování všech místních h. p. spolků a to ve formě hud. zábavné.
7. Působit, aby při tanečních zábavách zapojována byla slušná a vhodná hudba, vystříhat se brakových a nevhodných skladeb, které kazí vkus.
8. ORO spolu s MRO vyjednají uspořádání během roku 2 - 4 hud. pěv. tan. večerů ve větších obcích okresu /lidové besedy neb. pod. /. Účinkující z Prostějova.
9. V rámci oslav Leoše Janáčka uspořádat ORO a MRO v Prostějově slavnostní koncert /zapojí se všechny hud. pěv. spolky/ a podobný koncert uskutečnit ještě aspoň ve 2 obcích okresu, jednat se bude s MRO Plumlov a Kostelec.
10. Bude pořízen seznam všech sólistů, jakož všech lidových hudeb, kapelníků atd. podle směrnic ZRO.¹³⁹

Ivan Liska sloužil po Únoru 1948 u plukovní hudby Dr. Edvarda Beneše v Žilině, kde hrál na trubku a na události spojené s komunistickým přebíráním moci vzpomínal:

*„Stále častěji jsme byli vyzýváni okresními orgány komunistické strany, abychom jejich schůze zahajovali Internacionálou a po čtyřech hodinách jednání, končících mnohdy po půlnoci pak zakončili Písni práce. Pak jsme odkráčeli do kasáren, kde jsme se uložili k spánku. Budíček byl posunut o dvě hodiny ranní.“*¹⁴⁰

Na samotnou existenci amatérských orchestrů a menších souborů po roce 1948 je nutno se podívat i z pohledu jejich zřizovatelů. Po roce 1948 byl Syndikát českých výkonných hudebních umělců zrušen, stejně jako kapelnické živnosti. Všichni hudebníci bez rozdílu přešli nejprve pod odbory. Postupem času přecházely soubory do oblasti *Lidové umělecké tvořivosti* (LUT),¹⁴¹ později *Zájmové umělecké činnosti* (ZUČ). Od roku 1952 musela všechna hudební tělesa bez výjimky projít organizačními změnami.¹⁴² Každý soubor patřil pod velký podnik, přesněji jeho závodní výbor - klub (ZK) a kapely byly řízeny příslušným *Domem osvěty*.¹⁴³ Ten radil závodním klubům a souborům po stránce odborné, organizační a ideové. Poradní sbor v čele s tak zvanými odborníky přísně cenzuroval a předepisoval repertoár,

¹³⁹ In: Činnost okresní osvětové rady. Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, ONV PV, inv. č. 345, sign. VII, s. 583.

¹⁴⁰ Viz Liska, Ivan: *Vzpomínky*. Ručně psaný text, s. 13, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹⁴¹ *Ústředí lidové tvořivosti* bylo založeno v Československu roku 1951. Od roku 1961 přejmenované na *Ústřední dům lidové umělecké tvořivosti* (ÚDLUT)

¹⁴² Vyhláška ministerstva informací a osvěty č. 54/1952 Ú. 1. o zřizování a vedení hudebních souborů. Později nahrazena vyhláškou ministerstva školství a kultury č. 112/1960 Sb., ze dne 8. července 1960.

¹⁴³ *Okresní osvětový dům Jiřího Wolker*a v Prostějově zahájil svou činnost v Národním domě 1. ledna 1954. Působil jako středisko poradenství v oblasti vzdělávání a lidové umělecké tvořivosti. Od roku 1964 se přejmenoval na *Dům kultury a vzdělávání*. Viz *Prostějov, dějiny města* 2. s. 164, 170.

propagoval především skladby politicky angažované, v lidovém tónu a velké dechové orchestry.

V Prostějově byla založena v březnu 1953 posádková dechová hudba, která se podílela koncerty v parku a divadle na kulturním životě města. Menší amatérské i profesionální soubory hrály v padesátých a šedesátých letech 20. století hned v několika podnicích. K nejznámějším v Prostějově patřily *Dělnický dům*, *Hotel Avion*, *Osvětový dům* (Národní dům), *Hotel U Tří Králů*, *Grandhotel*, *Lidový dům* (Vápenice č. 21),¹⁴⁴ restaurace *U Cihlářů* (Koníbar),¹⁴⁵ sál restaurace *U Kalicha*, náměstí U kalicha 2 (Sokol II), prostějovská sokolovna, *ZK OP Prostějov*, *Klub Strojářů* (Wolkerova č. 22), *Klub Železáren* (Poděbradovo náměstí č. 8) a jinde.

Všichni amatérští muzikanti, pokud chtěli veřejně vystupovat, museli projít profesními zkouškami před odbornou komisí. Trumpetista Lubomír Boček¹⁴⁶ vzpomínal na své muzikantské začátky spojené s kvalifikačními zkouškami:

*„Tyto zkoušky jsem absolvoval před zkušební přehrůvkovou [kvalifikační] komisí na Městské hudební škole v Prostějově v roce 1953. Zaplatil jsem poplatek 10,- Kčs, a po úspěšném vykonání jsem dostal proužek papíru s podpisem předsedy zkušební komise a razítkem. Na něm stálo asi něco v tomto smyslu: před zkušební komisí složil úspěšně zkoušky, je schopen zapojit se jako hráč na trumpetu do kteréhokoliv souboru.“*¹⁴⁷

Mezi léty 1949–1989 působilo v Prostějově kromě velkých orchestrů Miloslava Milotínského, Jaromíra Kaňáka a *Prostějovského Big Bandu* také mnoho menších kapel. Z těch nejdůležitějších lze jmenovat například kapelu Šimona Sadovského, Rafaela Štarnovského, Antonína Ventruby, Jaroslava Blažíka, Jaroslava Muchy, Oldřicha Šubčíka, malou kapelu Jaromíra Kaňáka, Zdeňka Fišera, Radovana Kraváka, Miroslava Zikmunda a další.

¹⁴⁴ *Lidový dům* na ulici Vápenice č. 21 byl postaven v roce 1935.

¹⁴⁵ Majitelem restaurace byl Antonín Cihlář, náměstí U templu č. 3, v Prostějově. Dnes Filipcovo náměstí, č. 3.

¹⁴⁶ Ing. Lubomír Boček (1936), trumpetista, ředitel Středního odborného učiliště zemědělského v Prostějově. (dnes Švehlova střední škola polytechnická Prostějov).

¹⁴⁷ Rozhovor s Lubomírem Bočkem ze dne 8. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

6.1. Orchestr Miloslava Milotínského

Éra swingu a taneční hudby v Prostějově je neodmyslitelně spjata s orchestrem Miloslava Milotínského. Jeho popularita ve městě byla značná a vystoupení tohoto tělesa se těšila velké oblibě nejen u místních posluchačů. Pětadvacet let trvání orchestru můžeme podle podílu dirigenta M. Milotínského na jeho činnosti rozdělit do tří období - od vzniku do roku 1963, léta 1963–1969 a 1969–1975. V době své největší slávy, tedy na konci šedesátých let 20. století hrál orchestr Miloslava Milotínského v obsazení: dirigent, pět saxofonů, čtyři trubky, čtyři trombony, klavír, kytara, baskytara nebo kontrabas, bicí a nejméně dva zpěváci.

6.1.1. Orchestr v letech 1950–1963

Z dochovaných pramenů a vyplývá, že vzniku orchestru Miloslava Milotínského předcházelo částečné sloučení dvou místních hudebních těles. Jednalo se především o velký *Orchestr Karla Kovaříka* a menší kapelu pod vedením Jaroslava Velínského. Podle některých údajů zakládajících členů se první náznaky vzniku orchestru datují do roku 1944, a jsou spojeny právě s kapelou pod vedením trumpetisty J. Velínského. Po válce hrál tento malý soubor pod hlavičkou ČSM (Československého svazu mládeže) a v letech 1946–1947 se někteří muzikanti začlenili do velkého a známého prostějovského *Orchestru Karla Kovaříka*. Po Kovaříkově emigraci v posledních letech existence tohoto orchestru (1947–1949) v něm hrál první trubku a občas i sóla Miloslav Milotínský (viz příloha č. 7). Od roku 1950 pak stál v čele tohoto orchestru, který již vystupoval pod jeho jménem.

Repertoár souboru Miloslava Milotínského vycházel převážně z notových materiálů *Orchestru Karla Kovaříka*. Objevovaly se však nové nástroje a měnilo se i obsazení orchestrů. Zvláště populárním se stával baryton saxofon,¹⁴⁸ s jehož příchodem se zvětšila sekce na pět nástrojů.

¹⁴⁸ Poprvé použil pět saxofonů v Československu *Orchestr Karla Vlacha*, ovšem pouze pro účely nahrávání při nahrávací frekvenci 15. 8. 1944. Veřejně to byl poprvé velký orchestr Kamila Běhoučka na koncertě v Lucerna baru těsně po osvobození v roce 1945.

Josef Valda,¹⁴⁹ bubeník *Orchestru Miloslava Milotínského*, se vždy zajímal o technické novinky a záležitosti s nimi spojené. Sestrojil jednoduché zařízení a s jeho pomocí nahrával na šelakové desky skladby z rozhlasových stanic, které potom hudebníci odposlouchali a upravili pro potřeby orchestru. K jednoznačně nejzdatnějším muzikantům patřil trombonista, aranžér a dirigent Radovan Kravák, který opisoval a instrumentoval skladby tímto způsobem nahrané. Tak byl zajištěn stále nový přísun notového materiálu a repertoár se stával relativně moderní a velice pestrý.

První dva roky (1950–1952) hrála kapela pouze pod vedením Miloslava Milotínského. Od roku 1952 musela přejít pod hlavičku státního podniku. Tím se stal nejprve Průmstav Prostějov a název kapely zněl *Orchestr Závodního klubu Průmstav* (viz příloha č. 8).

Později přešel orchestr pod hlavičku Oděvního průmyslu, n. p. Prostějov. Nejprve *Závodního klubu Oděvních závodů Jiřího Wolkeru Prostějov* (ZK OZJW Prostějov) a od roku 1958 pod *ZK OP Prostějov*. Soubor získal zázemí, mohl proto oficiálně vystupovat, měl svého zřizovatele a zkušebnu ve *Společenském domě OP* na Vojáckově nám. č. 2. V objektu se také nacházel velký sál, kde probíhaly hudební produkce. Občas se k tomuto účelu využíval i zahrada v zadním traktu objektu.¹⁵⁰ M. Milotínský zde pravidelně začal před rokem 1957 hrát se svým orchestrem k poslechu a k tanci každou sobotu od 19.30 hodin a to až do roku 1963.

Domovskou „scénu“ orchestr M. Milotínského získal od roku 1963 v prostějovské sokolovně. Zde se konaly nejen taneční večírky, plesy a hodové zábavy, ale také velmi oblíbené „nedělní čaje“ od 15 do 19 hodin (viz příloha č. 9).¹⁵¹ Vystoupení byla hojně navštěvována místním tancechtivým publikem a podle očitých svědků stály fronty před vstupem do sokolovny již hodinu před začátkem produkce. Během některých produkcí orchestru Miloslava Milotínského se stávalo, že sólisté nebo celé nástrojové sekce za účelem většího pobavení obecnstva hrály z balkónu místní sokolovny. Samozřejmě vše z paměti. Celý orchestr dokonce někdy sestoupil z pódia dolů, za potlesku přihlížejících hrál a pochodoval v kruhu kolem tanečního parketu.¹⁵²

¹⁴⁹ Josef Valda (1929) pracoval jako technik na elektronovém mikroskopu na Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

¹⁵⁰ Národně sociální dům, Vojáckovo náměstí č. 2 byl postaven v roce 1907. 6. února 1950 zde byl otevřen *Závodní klub Oděvních závodů Jiřího Wolkeru* (ZK OZJW), od roku 1958 opět *ZK OP Prostějov* (Závodní klub OP Prostějov). Nazýval se také Společenský dům OP Prostějov, všeobecně známý jako „Spolák“.

Název Oděvní závod Jiřího Wolkeru (OZJW) se 1. března 1958 změnil na Oděvní průmysl, n. p. Prostějov (OP Prostějov). Viz Prostějov, dějiny města 2. s. 158, 166.

¹⁵¹ In: *Kulturní zpravodaj*, září 1963, číslo 9, s. 130

¹⁵² Rozhovor s Josefem Valdou ze dne 29. 8. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

Pamětníci vzpomínají i na průvody lidí pochodující v čele s orchestrem kolem prostějovského Náměstí 9. května (dnes T. G. Masaryka) na přelomu padesátých a šedesátých let 20. století. Občas hrával i v *Lidovém domě*, neboť po určitou dobu zde pracovala manželka Milotínského jako vedoucí.

Orchestr byl známý svými vystoupeními jak za hranicemi okresu, např. v Olomouci, Přerově, Chropyni, Kojetíně, Slatinicích, tak i v nejbližším okolí, např. v Kostelci na Hané, Čelechovicích, Smržicích, Olšanech a Němčicích nad Hanou.

Kapelníci a muzikanti z jiných orchestrů navštěvovali prostějovské koncerty orchestru Miloslava Milotínského a nechávali se inspirovat obsazením kapely, repertoárem a instrumentacemi, které se blížily profesionální úrovni, což neuniklo pozornosti hudební veřejnosti. V důsledku toho docházelo i k jakési rivalitě, v tomto případě mezi orchestrem Miloslava Milotínského a orchestrem RAJ (Restaurace a jídelny) Věroslava Mlčáka z Olomouce. S poslední jmenovanou kapelou začínal hrát i známý olomoucký pianista Emil Viklický. K přímé konfrontaci obou těles došlo na společném soutěžním koncertu ve velkém sále Národního domu v Olomouci. Muzikanti z Olomouce hráli skladbu v rytmu cha - cha, prostějovští swingovou skladbu Glenna Millera *In The Mood* i se všemi nástrojovými sóly. V Prostějově existovala rivalita mezi orchestry Miloslava Milotínského a Jaromíra Kaňáka, jehož produkce se odehrávaly často v sále restaurace *U Kalicha*.

Je třeba si uvědomit, že v padesátých a první polovině šedesátých let dvacátého století panovala v Československu hluboká totalita. Na vystoupeních orchestru v prostějovské sokolovně a nejen tam, bývaly mezi návštěvníky častými hosty kontroly z ideologického oddělení Okresního výboru Komunistické strany Československa v Prostějově (OV KSČ). Z jejich strany byl vyvíjen tlak hlavně na to, aby převažovaly česky zpívané texty a změnily se anglické názvy skladeb. Například známá skladba od Glenna Millera *American Patrol* se musela hrát pod českým názvem *Jízdní hlídka* a velký hit, zpívaná píseň *Oh Carol* byla velmi úspěšně přetextována a zpívána Jiřím Fafílkem jako *Ó Karlo*.

Kapela Miloslava Milotínského se zúčastnila rovněž několika soutěží LUT, krajských a celostátních přehlídek, vystupovala v televizním pořadu Olympiáda kvality a natáčela v rozhlasu. V roce 1958 obsadil orchestr v soutěži swingových tanečních big bandů v Plzni 2. místo za vítězným Big Bandem z Liberce. Mezi skladbami zazněl foxtrot Miloše Pospíšila *Svítlí měsíc na obláček* se zhudebněným tématem o prvním sovětském kosmonautovi Alexeji Gagarinovi.

Prostějovskému publiku se kapela představovala pravidelně jednou do roka při koncertech v sále městského divadla. Tyto koncerty však nebývaly hojně navštěvovány, jelikož své publikum měla kapela převážně při tanečních vystoupeních ať už v sokolovně, ve *Společenském domě Závodního klubu OP* nebo jinde.

6.1.2. Orchester v letech 1963–1969

Od roku 1963 Miloslav Milotínský svůj orchestr pouze dirigoval, protože na post první trubky přišel a zůstal zde až do konce trvání tohoto tělesa Lubomír Boček. Hlavním sólistou a improvizátorem na trubku však byl v kapele Ivan Liska.¹⁵³

Příchodem rockové a beatové hudby v šedesátých letech dvacátého století se značně změnila situace v oblasti moderní populární hudby. Pod vlivem tzv. britské invaze a *The Beatles*, která vyvrcholila v letech 1963 a 1964 hlavně v Anglii a v Americe, se rocková hudba začínala zabydlovat i v jiných zemích.¹⁵⁴ Nová vlna se nevyhnula ani Československu a oslabila zájem posluchačů o swingovou a jazzovou produkci. Na novou situaci musely zareagovat big bandy a taneční orchestry. Kapela Miloslava Milotínského nebyla v tomto ohledu výjimkou a v důsledku uspokojení touhy publika po rockové hudbě se přibližně od roku 1963 začala střídát během svých produkcí v prostějovské sokolovně s místní kapelou *Beat group W1*, která měla ve svém repertoáru výhradně písně od skupiny *The Beatles*, později občas instrumentální skladby od *The Shadows*. Prostějovská beatová kapela hrála ve složení:¹⁵⁵

klavír, zpěv – František Kolář, **sólová kytara** – Miroslav Kolba,¹⁵⁶ **basová kytara, zpěv** – Jiří Koukal, **doprovodná kytara, zpěv** – Zdeněk Konšel, **bicí** – Jonny Kotrys.

¹⁵³ Ivan Liska měl ve hře na trubku vzor v Přemyslu Chalupkovi, kterého slyšel v Prostějově při vystoupení *Orchestru Karla Kovaříka* za protektorátu. Nejdříve se učil u pana Kouřila, kapelníka místního dechového orchestru, později u pana učitele Františka Schwaba. Hrál téměř ve všech prostějovských orchestrech a menších kapelách, včetně velké dechové hudby Agrostroje Prostějov a Orchesterálního sdružení (*Collegium musicum*), vedeného Janem Procházkou - Faustinem. Kytarista Antonín Julina byl jeho švagr.

¹⁵⁴ Dorůžka, Lubomír. *Panoráma populární hudby 1918/1978*. s. 160, 161.

¹⁵⁵ Rozhovor s Miroslavem Jachníkem ze dne 15. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹⁵⁶ Miroslav Kolba (1943-2004), v roce 1968 absolvoval dálkové studium na konzervatoři v Brně. V letech 1959–1963 hrával v kapele Jaromíra Kaňáka a od roku 1963 v kapele *Beat Group W1*, se kterou hostoval mimo

Kapela *Beat Group W1* se střídala s velkým orchestrem Miloslava Milotínského mezi léty 1963 a 1967. Po roce 1967 zaujala její místo jiná prostějovská beatová kapela - *The Lectors*,¹⁵⁷ která hrála převážně skladby kapel *The Rolling Stones*, *The Troggs*, *The Kinks*, *The Who*, ale i vlastní produkci. Postupem času se začala kapela stále více zaměřovat na rhythm'n'blues. Velký orchestr hrál nahoře na pódiu, rocková kapela účinkovala dole, na speciálně upraveném a přistaveném pódiu pod jevištěm. Obě kapely se střídaly po jedné sadě skladeb. Každá sada obsahovala zpravidla tři skladby. V podání velkého orchestru zazněla vždy jedna orchestrální, zpravidla swingová skladba a dvě moderní, zpívané taneční skladby. Jejich originální verze se hlavně po zvukové stránce značně odlišovaly od provedení v big - bandovém obsazení. Sami hudebníci si uvědomovali nutnost změny. Přišla éra moderních nástrojů jako například doprovodné elektrické kytary, na kterou hrál Ladislav Navrátil, elektrických kláves, za kterými seděl Radovan Kravák a elektrické basové kytary. V obou kapelách na ni hrál Miloslav Hájek.

Po určité stagnaci ve vývoji big bandu v důsledku nástupu nové vlny rockové hudby se hudební struktura začala pozvolna měnit jednak zmenšením počtu hráčů a také příchodem některých nových členů do orchestru v roce 1966. Nové skladby stále častěji instrumentoval hráč na trombon Miloš Balcařík,¹⁵⁸ díky jehož jednodušším aranžmá získala kapela

jiné v prostějovské sokolovně při produkcích orchestru Miloslava Milotínského. Od roku 1967 působil v doprovodné kapele zpěváka Pavla Nováka, VOX. Tehdejší aparatura M. Kolby nesla stejné označení, tedy VOX – model Defiant, 100 W, s oddělitelným tranzistorovým zesilovačem. V letech 1968-2003 učil na LŠU v Prostějově.

¹⁵⁷ Beatovou skupinu *The Lectors* založili počátkem roku 1965 tři studenti Střední průmyslové školy strojnické v Prostějově: Vladimír Matoušek (sólová kytara), Josef Trajer (basová kytara) a Jan Fafilek (doprovodná kytara a zpěv). Záhy se k nim přidal Miloslav Hájek (bicí) a později se kapela doplnila ještě o Zdeňka Havla, Jiřího Fialu a Aloise „Lolka“ Zapletala. Díky šikovnému technikovi a elektrikáři Ivo Deleželovi měla kapela k dispozici velmi výkonou aparaturu. *The Lectors* vyhráli dvě soutěžní přehlídky amatérských kapel. První v Prostějově v roce 1966 a druhou, Beatový podzim, v roce 1967 v Olomouci. Na základě těchto úspěchů vystupovali v bývalé NDR (1967) a v bývalém SSSR (1968). Kapela doprovázela jednou také zpěváka Pavla Nováka (18. 3. 1968) a vystoupila jako předkapela na koncertě pražské skupiny *Olympic* (27. 3. 1968). V létě roku 1968 pozastavuje kapela svoji činnost z důvodu nástupu základní vojenské služby některých jejích členů. Po návratu kmenových hráčů z vojenské služby přichází nový člen Radek Nejedlý na klávesové nástroje a kapela v pozměněné sestavě vyhrálav roce 1971 místní beatovou přehlídku. Rodinné problémy některých členů kapely a náhlá tragická smrt Lolka Zapletala předznamenaly konec skupiny *The Lectors* v roce 1972. Viz archiv Josefa Valdy.

¹⁵⁸ Miloš Balcařík (1937), trombonista a aranžér se narodil v Prostějově. V hudební škole ho učil na trombon Josef Smutný a v Prostějově vystudoval Střední průmyslovou školu. Potom odešel do Brna na konzervatoř 1959-1965 a posléze na JAMU. Hrál v brněnském orchestru Erikla Knirsche a vojenskou službu sloužil v Praze u Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého pod vedením Pavla Bayerleho. Aranžoval pro orchestr Kamila Lochmana, Zdeňka Bartáka, olomoucké a prostějovské amatérské orchestry a mnoho dalších. Učil krátce v Prostějově na LŠU (1964-1966) a hrál v Moravské filharmonii Olomouc. Momentálně pracuje v archivu filharmonie. Pod vedením Miloše Balcaříka působila v letech 1965-1969 v Prostějově dechová hudba

průzračnější a modernější zvuk. Některé další skladby upravovali také František Hanyk,¹⁵⁹ Miroslav Jachník¹⁶⁰ a Ladislav Navrátil. Celkově však docházelo k postupnému zeštíhlení jednotlivých sekcí orchestru a začal se klást větší důraz na zpěv.

Zpěváci tvořili velmi důležitou složku kapely, dotvářeli totiž její celkový obraz. Po vzoru tehdy celorepublikově a komerčně úspěšného dua Milana Chladila a Yvetty Simonové zpívali v kapele Miloslava Milotínského Jiřina Jakešová a Jiří Fafilek.¹⁶¹ Později se střídaly u mikrofonu také Milena Plotzová (Ševčíková) a Věra Greplová (Zbožinková). Umělecky a hlavně manažersky pozdvihl Miloslav Milotínský orchestr spolu s hlavními aranžéry Radovanem Kravákem a Milošem Balcaříkem na velmi dobrou úroveň přesahující hranice okresu Prostějov.

Za vzor, co se týká aranžování a zvuku považovali prostějovští muzikanti *Taneční orchestr Československého rozhlasu v Praze (TOČR)*, v jehož čele stál nejprve Karel Krautgartner, později Kamil Hála a Josef Vobruba. Dále pak orchestr *Studio Brno* a ze zahraničních jmenujme *Count Basie orchestra*, orchestr *Glenna Millera* a *Stan Kenton Orchestra*.

Skladby těchto, ale i mnoha jiných autorů a zpěváků se velmi pracně získávaly, zapisovaly z poslechu nahrávek, následně upravovaly, aranžovaly a rozepisovaly pro jednotlivé nástroje. Texty se překládaly a upravovaly do češtiny.

V polovině šedesátých let absolvoval orchestr Miloslava Milotínského kvalifikační zkoušky v Prostějově. Předsedou odborné komise byl Miloš Machek.¹⁶² Z vyprávění členů orchestru měl předseda určité výhrady jak ke zvuku kapely, tak i ke způsobu frázování jednotlivých sekcí. Dokonce sám pak přehrával prostějovským muzikantům část jednoho partu na trubku. Hráči si vzali z tohoto setkání jistě ponaučení, neboť kvalita kapely měla vzestupnou tendenci a mezi léty 1967–1969 byla na vůbec nejvyšší úrovni v celé její historii. Vystoupení navštěvovali i profesionální muzikanti ze širokého okolí. Mezi častými hosty býval například kapelník orchestru *Studio Brno* Erik Knirsch.

Prostějovanka. Měla osmičlenné obsazení, tři zpěváky a často hrála v Klubu strojařů na Wolkerově ulici č. 22 v Prostějově. Viz. *Kulturní zpravodaj*, březen 1966, s. 40.

¹⁵⁹ Ing. František Hanyk, bydlí na ulici Cyrila Boudy č. 23, v Prostějově. Saxofonista, aranžér. Pracoval v Železárnách Prostějov ve funkci technika, později jako systémový analytik v oblasti výpočetní techniky.

¹⁶⁰ Miroslav Jachník (1940), bydlí v ulici Melantrichova č. 16, Prostějov. Trombonista, aranžér. V orchestru Miloslava Milotínského působil od roku 1960. Pracoval v laboratoři Sigmy Lutín, později v Okresním ústavu národního zdraví Olomouc jako vedoucí zásobování.

¹⁶¹ Odešel do Ostravy a v doprovodné kapele Marie Rottrové, kterou vedl Richard Kovalczyk, hrál na trombon.

¹⁶² Miloš Machek (1923-1999) byl trumpetista, dirigent a skladatel. Od roku 1963 zastával funkci šéfa *Estrádního orchestru brněnského rozhlasu* (později orchestr *Studio Brno*).

6.1.3. Orchester po roce 1969

Po odchodu Miloslava Milotínského do zahraničí roku 1969 převzal organizační funkci v kapele saxofonista Vít Parák a stal se současně v letech 1969–1971 jeho dirigentem. Doba se měnila a velkým orchestrům příliš nepřála. Stále sílící vlna rockových, heavymetalových, hardrockových a jiných typů kapel, umocněná nastupující oblibou diskžokejů, jejichž finanční požadavky v porovnání s velkým osmnáctičlenným orchestrem byly mnohonásobně nižší, předznamenávala blízky konec tohoto orchestru. Všichni členové byli zvyklí na určitý finanční příjem, který jim doposud tato činnost poskytovala. Počet vystoupení se od dob šéfování Miloslava Milotínského zmenšil a z řad muzikantů sílil tlak na jeho nástupce. Časem odešel z kapely aranžér a trombonista Miloš Balcařík a jeho místo zaujal Václav Procházka starší, který převzal spolu s Radovanem Kravákem funkci aranžéra a k nim se přidali i někteří další členové orchestru.

Pod vedením Víta Paráka a hlavičkou *Závodního klubu Oděvního průmyslu* v Prostějově uspořádal orchestr na podzim roku 1969 velký koncert k dvaceti pěti letům činnosti tohoto tělesa. Jako host vystoupil Jarda Štercl a pořadem provázeli Marta Hejdušková a Bobin Řehulka. Orchester účinkoval na koncertě v následující obsazení tentokrát s dirigentem Milošem Balcaříkem:¹⁶³

vedoucí – Vít Parák, **dirigent** – Miloš Balcařík, **trubky** – Lubomír Boček, Miroslav Bureš, Karel Nepustil, **trombon** – Jiří Fafílek, **saxofony** – Milan Neckář, Vít Parák, Fráňa Hanyk, Ladislav Rolný, **doprovodná kytara** – Ludvík Baumgartner, **basová kytara** – Miloslav Hájek, **klavír** – Hugo Papš, **bicí** – Josef Valda, **zpěv** – Jiřina Jakešová, Milena Ševčíková, Ludvík Baumgartner, Lolek Zapletal a Jiří Fafílek.

V první polovině sedmdesátých let 20. století se naskytla řada možností k doplnění hudebního vzdělání. Jednalo se především o čtyřleté dálkové studium nástroje a jiných teoretických předmětů (harmonie, dějiny hudby, hudební formy atd.) na Lidové konzervatoři v Olomouci. Této možnosti využili saxofonisté Ladislav Rolný, Milan Neckář, trumpetisté Lubomír Boček, Ivan Liska, Ruda Novák a trombonista Bohuslav Sekanina. V letech

¹⁶³ Viz Kopie programu koncertu. Archív Ivo Přikryla.

1969–1971 se František Hanyk účastnil v Praze odborných kurzů Československé jazzové sekce v aranžování.

Následně se stal vedoucím kapely Václav Procházka st. (1972–1975), který převzal funkci po Vítovi Parákovi. Postupně docházelo k zeštíhlení orchestru jak z finančních, tak i s existenčních důvodů na zhruba deseti člennou kapelu. Pokud se našel zájemce o vystoupení zmenšeného tělesa, kapelník mu samozřejmě vyhověl. Zároveň vznikla z řad členů malá, čtyřčlenná formace s obsazením bicí nástroje, basová kytara, saxofon, elektrické klávesy, hrající pravidelně v Zámecké vinárně v Prostějově.

Pod vlivem těchto okolností skončila v roce 1975 dlouhá éra tohoto dominantního tělesa v oblasti swingové a taneční hudby v Prostějově.

V orchestru docházelo za celou dobu jeho existence k častým hráčským změnám a proto jsou v následujícím přehledu uvedeni všichni muzikanti a zpěváci, kteří podle dostupných informací v této kapele během její dlouholeté činnosti působili.

Obsazení kapely a jména hráčů:¹⁶⁴

Saxofony – Milan Neckář, Květoslav Toufar, Vít Parák, Miloš Pospíšil, Bernard Vařeka,¹⁶⁵ Ladislav Rolný, František Hanyk, Mojmír Přikryl, František Kravák, Bohuslav Leinweber, Vavruša, Jiří Synek, Doleček, Bohumil Tomek, Zdeněk Znojil.

Trubky – Miloslav Milotínský, Lubomír Boček, Karel Nepustil, Ivan Liska, Jiří Budař,¹⁶⁶ Eduard Jansa, Miroslav Bureš, Bedřich Krejčí, Oldřich Šubčík, Ludvík Zapletal, Novotný, Karel Horák, Dufek.

Trombony – Milan Vaněk, Jan Hruban, Radovan Kravák, Václav Procházka st., Miroslav Jachník, Miloš Balcařík, Ivo Polaško, Arnošt Cetkovský, Bohumil Sekanina, Chlup, Mojmír Švarc, Jiří Fafílek.

Bicí – Cyril Motal, Zdeněk Savický, Jiří Nespěchal, Josef Valda.

¹⁶⁴ Informace a rozhovory poskytli Miroslav Jachník, Milan Neckář, Lubomír Boček, František Hanyk, Josef Valda, Miloš Balcařík. Viz osobní archiv Ivo Přikryla.

¹⁶⁵ Bernard Vařeka, povoláním fotograf, bydlel v Sokolské ulici č. 35 a pak v ulici Kazín 4. Hrál na saxofon, harmonium a v chrámovém sboru kostela u Milosrdných bratří pod vedením Ingrid Silné zpíval bas (1978 – 1983). Vyučoval obor fotografie na Střední průmyslové škole strojnické a jezdil učit praxi do Polné u Jihlavy.

¹⁶⁶ Jiří Budař (1937) se učil hrát na trubku v LŠU Prostějov a studoval na Obchodní akademii, kde maturoval v roce 1957. Po maturitě odešel do Brna studovat konzervatoř. Po absolutoriu na Brněnské konzervatoři v roce 1963 hrál mimo jiné s Brněnským estrádním rozhlasovým orchestrem (BERO) pod vedením Erika Knirsche a Starobrněnskou dvanáctkou, se kterými vystupoval často v televizi.

Klavír – Ivo Moravus, Jaroslav Zbořil, Hugo Papš.

Kontrabas – Zdeněk Neckář, Miloslav Hájek (baskytara), Václav Procházka ml.

Kytara – Ladislav Navrátil, František Urbášek, Jiří Procházka, Jindřich Závodný, Eduard Strizl, Ludvík Baumgartner.

Zpěv – Dušan Zeidler, Inka Jahnová, Evžen Mitáček,¹⁶⁷ Hubert Laník,¹⁶⁸ Zdena Nesvadbová, Jiří Fafílek,¹⁶⁹ Jiřina Jakešová, Milena Plocová (Ševčíková), Věra Greplová (Zbožíňková), Antonín Zbožínek, Nina Hamerlová,¹⁷⁰ Ivana Soldánová, Pavla Procházková, Tony Vysloužil, Lolek Zapletal.

¹⁶⁷ S orchestrem zpíval poměrně krátkou dobu, odešel do Brna.

¹⁶⁸ Zpíval mimo jiné i s orchestry Zdeňka Bartáka v Praze, RAJ Olomouc Věroslava Mlčáka a Swingovým orchestrem Dopravních staveb v Olomouci.

¹⁶⁹ Hrál později i v kapele Marie Rottové, kterou vedl trumpetista Richard Kovalczyk.

¹⁷⁰ Zpívala i v divadle Semafor, v Praze.

6.2. Orchester Jaromíra Kaňáka

Další oblíbený prostějovský taneční orchestr vedl třicet tři let J. Kaňák. Tuto poměrně dlouhou dobu můžeme podobně jako u předchozího orchestru M. Milotínského rozdělit do tří období, v tomto případě podle obsazení a prováděného repertoáru - léta 1952–1958, 1959–1968 a 1969–1980.

6.2.1. Orchester v letech 1952–1958

První Kaňákovy pokusy vytvořit orchestr spadají do let 1946–1950. Za své velké muzikantské vzory tehdy považoval americké trumpetisty Leslie Hutchinsona a Harryho Jamese. Zejména pod vlivem nastupujícího be-bopu¹⁷¹ a Leslie Hutchinsona podnikal Jaromír Kaňák první kroky k založení vlastního orchestru. Za studií na Obchodní akademii v Prostějově se mu podařilo sestavit pouze ze studentů hudební skupinu *Buggy boys* (1946–1947) a v letech 1948–1950 postupně dva soubory podobného typu. První z roku 1948 hrál v Národním domě v obsazení bicí, kontrabas, kytara, trubka, klarinet, saxofon, akordeon a zpěv (viz příloha č. 11). Druhá kapela z roku 1949 měla neúplné švédské obsazení čtyř saxofonů, jedné trumpetu a rytmické sekce:¹⁷²

trubka – Jaromír Kaňák, **saxofony** – Bernard Vařeka, František Vláčil, Jiří Synek, Ladislav Řehulka, **bicí** – Josef Valda, **kontrabas** – Miroslav Smékal, **harmonika** – Ivo Moravus (viz příloha č. 12).

Slibně se rozvíjející budoucnost této skupiny přerušil odchod J. Kaňáka z důvodu splnění povinnosti základní vojenské služby v roce 1950. Není známo, zda provozoval

¹⁷¹ Be-bop, značovaný též bop, re-bop. Tohoto termínu použil první Dizzy Gillespie v roce 1945. Nejčastěji používané nástrojové obsazení bopových formací bylo: trubka, alt saxofon, klavír, basa, bicí. Typické prvky: melodika rozšířená k chromatice, alterace, melodické skoky, rozšíření ambitu, septakordy, nónové akordy, harmonické modifikace, v rytmice přesunutí akcentu na kterékoliv místo v taktu, polymetrické a polyrytmické postupy, nositelem rytmu byl činel atd.

¹⁷² Rozhovor s Miroslavem Jachníkem ze dne 15. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

muziku také během dvouletého výkonu vojenské služby, ale určitě se nepřestal zajímat o hudbu jako takovou. Vždy ho přitahovaly novinky z elektroniky, obzvláště ty, které se nějakým způsobem pojily s hudbou a mohl je náležitě v této oblasti využít. Jednalo se především o aparatury, zesilovače, mikrofony, elektrické klávesy a byl prý majitelem prvního magnetofonu v Prostějově, na který se dalo nahrávat.

Po návratu z vojenské služby v roce 1952 se okamžitě zapojil do hudební dění na Prostějovsku a v okolí. V té době zde hrál již velký orchestr Miloslava Milotínského a několik menších souborů. Jaromír Kaňák oslovoval mladé muzikanty se zájmem o jazz, swing a populární taneční hudbu za účelem sestavení nového konkurenčního tělesa. Když se mu podařilo získat pro svůj nový orchestr muzikanty a obstarat notový materiál, oslovil vedení národního podniku Agrostroj Prostějov, kde byl zaměstnán. Tento podnik se stal zřizovatelem nové kapely a poskytl patřičnou aparaturu.

Jaromír Kaňák při sestavování repertoáru navštívil i prostějovského muzikanta Miroslava Jachníka. Ten k tomu poznamenal:

*„Když se vrátil Jaromír Kaňák z vojny do Prostějova, přišel k nám domů a zeptal se mě, jestli nemám desku s Leslie Hutchinsonem. Já jsem ji měl, tak jsem mu ji půjčil. Na otázku proč zrovna tuhle desku mi Kaňák odpověděl, že ve světě se hraje švédským způsobem a on by chtěl několik skladeb pro takové obsazení z této desky napsat. Všechno si sám opsal a upravil pro svoji novou kapelu.“*¹⁷³

Repertoár orchestru obsahoval dále skladby od Franka Sinatru, Binga Crosbyho, orchestrů Benny Goodmana, Glenna Millera, Charlie Spivaka, Lucky Millindera, Harry Jamese. Z Českých autorů převážně od Leopolda Korbaře, Zdeňka Petra, Bedřicha Nikodéma, Vlastimila Hály, Miloslava Ducháče, Jiřího Traxlera a jiných. Jaromír Kaňák skladby nejen instrumentoval, ale psal i řadu českých textů na původní anglické, které se staly oblíbenými mezi posluchači a mnozí si je pamatují dodnes.

Kaňákův orchestr hrával v padesátých letech 20. století k tanci i poslechu převážně v Národním domě. V létě to byl veřejností velmi oblíbený taneční parket venku na zahradě, v zimě potom uvnitř v sále.

Obsazení orchestru Jaromíra Kaňáka v roce 1953:¹⁷⁴

¹⁷³ Rozhovor s Miroslavem Jachníkem ze dne 15. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹⁷⁴ Tamtéž.

kapelník, umělecký vedoucí, trubka – Jaromír Kaňák, **saxofony** – Miloš Pospíšil, Stanislav Brácha, Jiří Synek, Ivo Gelner, Zdeněk Znojil, **klavír** – Ivo Moravus, Josef Kaňák, **kontrabas** – Miroslav Smékal, **bicí** – Jiří Nespěchal, Josef Valda, **zpěv** – Dušan Zeidler.

Kapela si postupně našla v Prostějově svoje příznivce a přibývalo míst, kde ji bylo možno slyšet. V plesové sezóně hrála Kaňákova kapela pátky a soboty střídavě v Národním nebo v Dělnickém domě. Jednalo se o šibřinky, karnevaly, plesy, přátelské večírky k různým příležitostem a veselé estrády s tancem.

Od roku 1954 se stal zřizovatelem orchestru Jaromíra Kaňáka *Okresní osvětový dům Jiřího Wolker*, který sídlil v Národním domě, kde měl soubor domovskou scénu.

V prostějovském kulturním kalendáři vycházely například v roce 1957 zprávy o probíhajících vystoupeních orchestru:

*„Každou neděli v lednu – pravidelné odpolední čaje s tancem od 15,00 hod. do 19,00 hod. V sále TJ Jiskra, Skálovo nám. (sokolovna). Hudba tanečního orchestru Domu osvěty pod vedením J. Kaňáka. Vstupné Kčs 3, –.“*¹⁷⁵

V letních měsících roku 1957:

*„Každou sobotu v zahradě RaJ, závod Osvětový dům. – Hudba domu osvěty, ved. Kaňák.“*¹⁷⁶

Jaromír Kaňák často poslouchal zahraniční orchestry a nechal se jimi inspirovat. Konkurenční prostředí v Prostějově a inspirace převážně *anglo - americkými* swingovými a jazzovými soubory ho přinutily k rozšíření orchestru. Ke stávajícímu obsazení přidal dvě trubky a dva trombony. Přišli i noví zpěváci a zpěvačky, kteří se často měnili. Totéž platilo i o muzikantech v kapele. Někteří přecházeli postupně z jednoho orchestru do druhého a hostovali pravidelně i v menších souborech. Velký orchestr Jaromíra Kaňáka hrál nejčastěji v obsazení: pět saxofonů, tři trubky, dva trombony, klavír, kontrabas, bicí a dva zpěváci.

Obsazení a jména hráčů velkého orchestru Jaromíra Kaňáka od roku 1957:

saxofony – Ladislav Houška, Květoslav Toufar, Milan Duda, Josef Pořízka, Zdeněk Znojil, (Vít Parák) **trubky** – Jaromír Kaňák, Ivan Liska, Jan Batěk, (Lubomír Boček 1960-1963), **trombony** – Radovan Kravák, Miloš Balcařík, **klavír** – Zdeněk Fišer, Jiří Kolmar,

¹⁷⁵In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu v lednu 1957, s. 18.

¹⁷⁶In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu v červnu 1957, s. 116.

(Milan Dvořák), Josef Kaňák, **kontrabas** – Jiří Procházka, **bicí** – Jiří Nespěchal, **zpěv** – Alois Baxa, Jitka Znojilová, Eva Složilová¹⁷⁷ (viz příloha č. 13).

6.2.2. Orchester v letech 1959–1968

Na přelomu padesátých a šedesátých let 20. století vedl Jaromír Kaňák souběžně velký orchestr a malou kapelu. V roce 1959 opustil s velkým orchestrem na nějakou dobu obě pódia Národního domu, přenechal je menšímu souboru pod vedením Zdeňka Fišera a vystupoval stále častěji s vlastní malou kapelou v sále restaurace *U Kalicha*.¹⁷⁸ Lidově se tomuto sálu říkalo *svíčkárna*, neboť produkce probíhaly za osvětlení svíčkami, umístěnými na stolech. Do přednáškového sálu Národního domu se vracel se svým velkým orchestrem jen ojediněle, jako například 31. prosince 1960:

*„Přednáškový sál MěstOB, 31. prosince (sobota) – 20,00 h. Silvestrovský večer. K tanci hraje orchestr J. Kaňáka.“*¹⁷⁹

Během několika let se v obou tělesech Jaromíra Kaňáka vystříдалa řada výborných instrumentalistů - Miroslav Kolba, Jiří Budař, Lubomír Boček (1960–1963), Ludvík Záruba¹⁸⁰ a zpěváků - Hubert Laník, Břetislav Bibrle, Hana Jónová, Ivana Soldánová, Alice Keclíková, Tonda Zbožínek a Zdeněk Konšel.

V roce 1964 Jaromír Kaňák ukončil účinkování velkého orchestru úplně a vystupoval již pouze s menší kapelou převážně ve *svíčkárně*. Tady se hrávalo i třikrát týdně a vždy bylo beznadějně vyprodáno. Po vzoru profesionálních československých a zahraničních skupin využíval moderních elektronických hudebních nástrojů a aparatur. Díky příznivé finanční situaci si je mohli členové kapely pořizovat. Sám Jaromír Kaňák si zakoupil jedny z prvních elektronických klávesových nástrojů (Casio) a snažil se o to, aby zvuk kapely co nejvíce korespondoval s profesionálními tělesy známými z rozhlasu a televize. Tyto nástroje s sebou

¹⁷⁷ Hostovala i v kapele Šimona Sadovského např. v hotelu Avion.

¹⁷⁸ Kapela Zdeňka Fišera v Národním domě: „Každou sobotu od 20,00 hod. v zahradní restauraci RaJ – Osvětový dům. Hraje taneční orchestr Domu osvěty, řídí Z. Fišer. Za nepříznivého počasí se nekoná“. In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu červenec 1958, s. 122.

¹⁷⁹ In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu. Městská Osvětová beseda v Prostějově, prosinec 1960, s. 268.

¹⁸⁰ Hrával v Olomouci s Tanečním orchestrem Domu Osvěty Olympik, Olomouckým tanečním orchestrem a Orchestrem RAJ Olomouc.

přinášely i nemalé technické problémy. Jiří Procházka, kytarista a baskytarista kapely k tomu poznamenal:

„Kapelník si koupil nějaké varhany, jeden z prvních modelů. Ještě tam nebyl stabilizátor, a pokud pokleslo napětí, nástroj neladil. Stávalo se to bohužel poměrně často, pořád se jenom ladilo. Původně byl trumpetista a technické věci na tento nástroj tenkrát zahrál velmi dobře. Vzpomínám si v jeho podání na trumpetový koncert Harryho Jamese, který technicky zahrál, ale jeho tón byl velmi vytlačovaný, silný až hrubý. Později přestal hrát na trubku zřejmě z důvodů nátiskových úplně.“¹⁸¹

Obsazení malé kapely bylo následující:

Fender piano, elektrické klávesy, trubka, zpěv – Jaromír Kaňák, (**klavír** – Jiří Fiala), **basová kytara, kytara, zpěv** – Josef Pořízka,¹⁸² **kytara, baskytara** – Jiří Procházka, **bicí** – František Šolc, Slávek Lakomý, Josef Frýbort, Jonny Kotrys, **tenor saxofon** – Josef Rus, **trubka** – Václav Palička.

V první polovině šedesátých let 20. století přišla vrcholná fáze rozkvětu divadel malých forem a kultů pěveckých a skladatelských osobností. Nové taneční a populární písně se začaly těšit velké oblibě. Velké množství těchto populárních písniček zaznělo v různých pořadech a soutěžích v televizi a rádiových vysíláních. Jaromír Kaňák psal, instrumentoval a textoval pro svůj soubor každý týden nový repertoár. Často se stávalo, že úplně novou písničku, kterou slyšeli posluchači například poprvé v pátek v televizi, už v sobotu hrála kapela na taneční zábavě ve *svíčkárně*. Tímto si získala velkou popularitu a oblíbenost u prostějovského publika.

Taneční večery v sále restaurace *U Kalicha* přitahovaly početné publikum a zdálo se, že nic nemůže ohrozit dominantní postavení kapely. Opak byl ale pravdou. Jaromír Kaňák se nepohodnul s pořadateli a v roce 1964 se s nimi i s vlastní kapelou rozešel. Muzikanti si chtěli tento pro ně důležitý finanční zdroj zachovat a hráli v pozměněné sestavě i bez kapelníka dále. Jiří Procházka k tomu poznamenal:

„Kaňák si chtěl vzít hraní ve svíčkárně do vlastní režie, protože věděl, že podnik je na jeho kapelu vždy plný a Tělovýchovná jednota Sokol II, která ho vlastnila, na tom hodně

¹⁸¹ Rozhovor s Jiřím Procházkou, kytaristou a baskytaristou z Prostějova, ze dne 7. 1. 2014, osobní archiv Ivo Příkryla.

¹⁸² Hrál i v prostějovských orchestrech Šimona Sadovského, Oldřicha Šubčíka a v doprovodné kapele tanečních kurzů (šedesátá léta 20. století).

vydělávala. Sokoli to samozřejmě nechtěli povolit, a Kaňák jim vyhrožoval, že i s celou kapelou odejde. My jsme tenkrát jiné uplatnění téměř neměli a rozhodli jsme se, že zůstaneme. On tedy odešel sám.“¹⁸³

Kapela pod vedením Jiřího Procházky a s několika personálními změnami pokračovala v produkcích ve *svíčkárně* dál. Jiří Procházka psal a aranžoval noty, jelikož tuto činnost občas obstarával i pod kapelnickým vedením Jaromíra Kaňáka. Ten po odchodu ze *svíčkárny* opět sestavil novou kapelu (1965), která měla obsazení tři saxofony, trombon, trubka, bicí basa, klavír, kytara a zpěvy. Obsazení kapely bylo následující:¹⁸⁴

saxofony – Vít Parák, Jan Vařeka, Jiří Synek, **trubka** – Ivan Liska, Jiří Budař, **trombon** – Radovan Kravák, **klavír** – Jaromír Kaňák, **baskytara** – Jiří Procházka, **bicí** – František Šolc, **zpěv** – Eva Složilová.

Další možnost pro vystupování živé kapely Jaromíra Kaňáka v Prostějově se naskýkala v tanečních kurzech buď u Vlastimila Jirotky v Národním domě, nebo v sále ZK ROH OP Vojáčkovo nám. 2. Tam hrál se svým orchestrem například 13. března 1968:

„*Taneční večer – Soutěž ve společenském tanci. Hraje orchestr ZK ROH OP, vedoucí J. Kaňák. Začátek v 18 hod.*“¹⁸⁵

Pro zručné amatérské muzikanty, schopné hrát z listu a improvizovat byla možnost účinkování v tanečních vítaným finančním přilepšením. Většinou byli stálými členy nějakého tělesa, a pokud neměli zrovna vystoupení, sestavili narychlo kapelu za tímto účelem. Takových sestav bývalo několik a účinkovali zde mnohdy stejní hráči, střídající se podle potřeby. Jaromír Kaňák se občas vracel i do *svíčkárny*, jako například v roce 1968:

„*1. Března 1968 (pátek) – Maškarní ples mladých v místnostech U Kalicha. Hraje taneční orchestr J. Kaňáka, začátek ve 20 hod., vstupné 7 Kčs (masky 3 Kčs). Omezený počet míst.*“¹⁸⁶

¹⁸³ Rozhovor s Jiřím Procházkou ze dne 7. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹⁸⁴ Rozhovor s Miroslavem Jachníkem ze dne 15. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

¹⁸⁵ In: *Kulturní zpravodaj*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu. Březen 1968, číslo 3, s. 42.

¹⁸⁶ In: *Kulturní zpravodaj*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu. Březen 1968, číslo 3, s. 41.

6.2.3. Orchester po roce 1969

Slibná atmosféra uvolňování totalitního režimu od počátku šedesátých let 20. století dala možnost vzniknout mnoha festivalům a soutěžním přehlídkám v oblasti populární a taneční hudby. Tyto určovaly spolu s televizními pořady trendy, jimiž se naše scéna ubírala. Jaromír Kaňák sledoval podobné soutěže, přičemž se vždy snažil o to, aby jeho kapela hrála co nejnovější repertoár.

Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let probíhaly i v Prostějově pěvecké soutěže mladých talentů. Jaromír Kaňák navštěvoval podobné akce a na jedné takové objevil dvě mladé začínající zpěvačky Alici Keclíkovou a Boženu Medkovou. Obě dvě nastoupily záhy do jeho kapely. V červnu roku 1969 hrála kapela Jaromíra Kaňáka v prostějovském Klubu mladých:

„19. (čtvrtek) 18,00hod. – Klub mladých. Poslední schůzka sezóny – Rozloučení před prázdninami. Hraje orchestr Jaromír Kaňáka, zpívají Božena Medková, Alice Keclíková a Tonda Zbožínek.“¹⁸⁷

Jaromír Kaňák složil příležitostně i několik písni. Psal si pro ně sám texty a upravoval je pro vlastní kapelu. S písní *Košík vína*, kterou sám napsal a otextoval, zvítězila Božena Medková v Mělníku, v roce 1970 na soutěži amatérských zpěváků *O Kokořínského kosa*. Velký podíl na aranžování této písně pro Kaňákovu kapelu měl Miloš Balcařík. Po tomto úspěchu se B. Medková zúčastnila dalších celostátních soutěží jako například *Soutěže mladých zpěváků Jihlava 1971*, kde zvítězila s písní *Zrození swingu*, ke které napsal Jaromír Kaňák text. Vítězné písně a některé další natočila v témže roce u firmy Panton. V roce 1971 odchází s kapely Jaromíra Kaňáka, jelikož jí bylo nabídnuto angažmá v Praze u *Star - klubu* Tomáše Háši. Božena Medková zpívala s různými orchestry, převážně v Praze a cestovala s nimi často i do zahraničí. Do Prostějova se natrvalo již nevrátila.

Vedle výše zmíněných písni otextoval Jaromír Kaňák několik dalších skladeb, mezi nimi i zahraniční, u nichž musel z politicky ideových důvodů přepsat texty. Byly to například: *Loutka na provázku*, *Legenda Xanadu*, *Má vesnička za vodou*, *To byly časy*, *Jede vlak na Bělák*, *Nemám ráda déšť*, *Malé šípy* a jiné.

¹⁸⁷ In: *Kulturní zpravodaj*, Prostějov v kultuře osvětě a sportu. Městská osvětová beseda v Prostějově. Červen 1969, číslo 6, s. 87.

V sedmdesátých letech dvacátého století hrál Jaromír Kaňák se svou kapelou v Prostějově a okolí při nejrůznějších jednorázových příležitostech jako byly plesy, taneční, soukromé a podnikové večírky, taneční „čaje“ atd. Pravidelněji provozoval s kapelou produkce v Dělnickém domě a v prostějovské sokolovně. Tam se střídal občas i s beatovou skupinou The Lectors.

Obsazení kapely v sedmdesátých letech bylo následující:¹⁸⁸

elektrické klávesy – Jaromír Kaňák, (Miroslav Zikmund), **trubka** – Václav Palička, **saxofon** – Dionýs Szabó, **basová kytara** – Josef Pořízka, **bicí** – František Šolc, **zpěv** – Břetislav Bibrle, Věra Greplová (Zbožínková).

Přibližně v roce 1980 musel Jaromír Kaňák z politických důvodů ukončit činnost svého úspěšného souboru a přestěhoval se do Olomouce. Tam vedl střídavě několik kapel, zaměřených spíše na pop a beat. Byl také majitelem profesionální, výkonné a moderní aparatury, se kterou ozvučoval jak kapely, tak i nejrůznější vystoupení, koncerty, slavnosti a jiné kulturní a společenské akce. Tuto činnost však neprovozoval dlouho, neboť v roce 2002 náhle a nečekaně zemřel.

¹⁸⁸ Rozhovor s Miroslavem Jachníkem ze dne 15. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

6.3. Prostějovský Big Band

Hlavní příčinou vzniku orchestru se staly dvě okolnosti - jednak tradičně dobré zázemí v počtu a kvalitě prostějovských muzikantů a stále častěji vysílané jazzové a swingové skladby na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let 20. století v televizi a rozhlasu. *Prostějovský Big Band* (viz příloha č. 29), nazývaný také *Big band ZK ROH OP Prostějov* byl založen Miroslavem Zikmundem a Františkem Hanykem v září roku 1979. Většina hudebníků hrála aktivně v běžných tanečních kapelách a chyběla jim možnost interpretovat náročnější a atraktivnější skladby. Ve své dramaturgii se orchestr soustředil výhradně na tvorbu autorů zaměřenou na velké swingové orchestry. V repertoáru se nacházely skladby známé v podání big bandů Harryho Jamese, Stana Kentona, Counta Basieho, Glenna Millera, Karla Vlacha, Gustava Broma a dalších.

Umělecký vedoucí, dirigent a aranžér big - bandu Radovan Kravák vlastnil velké množství notového materiálu, který sám instrumentoval pro potřeby orchestrů Karla Kovaříka, Miloslava Milotínského, Jaromíra Kaňáka a mnoha dalších, větších či menších těles. Tyto skladby buď částečně upravil, nebo napsal zcela nové aranžmá pro obsazení tohoto big - bandu. Některé skladby upravovali i další dva členové tohoto orchestru, Václav Procházka starší a František Hanyk.

Big Band hrál od začátku pod hlavičkou *ZK ROH OP Prostějov* (Závodní klub revolučního odborového hnutí Oděvního průmyslu) který mu poskytnul k dispozici prostory ke zkoušení v sále na Vojáckově náměstí č. 2 i potřebné finanční zabezpečení. Hráči se pod vedením Radovana Kraváka scházeli jednou za čtrnáct dní na zkouškách trvajících dvě až tři hodiny. Většina z nich se znala ze společného působení v orchestru Miloslava Milotínského.

První vystoupení v prosinci 1979 mělo charakter veřejné zkoušky, na které během jedné a půl hodiny zaznělo čtrnáct skladeb. Ohlas mezi posluchači byl velmi příznivý a orchestr dostal zanedlouho pozvánku na jazzové dny do Kroměříže.

Ve dnech 17. - 19. dubna 1980 se konal v Kroměříži *Jazzový festival*. Hlavní host festivalu, *Orchestr Gustava Broma*, slavil v tomto roce čtyřicáté výročí trvání kapely. Orchestr slavnostně zahájil a také ukončil třídenní soutěžní program. Kromě Gustava Broma vystupovaly ještě dva profesionální kvartety Emila Viklického a Gabriela Jonáše. Amatérské soubory z obou moravských krajů soutěžily o nejlepší sólový výkon, původní skladbu a souborovou hru. *Prostějovský Big band* vystoupil v pátek 18. dubna a spolu s ním účinkovaly

ten večer *Jazz kvintet KP Vsetín*, *Chasa Brno* a *Kvintet Petra Junka* z Olomouce. Během tří festivalových dnů měli posluchači možnost slyšet například *Akademik Přerov*, *Opavský Big band*, *Old Time Jazz Band* z Loučné nad Desnou, brněnský kvartet *Ornis*, trio Olgy Mandlové z Boskovic a kytaristy Jiřího Adama a Milana Kašubu. Ceny si odnesli Olga Mandlová, její trio a *Old Time Jazz Band*.¹⁸⁹

Obsazení *Big Bandu ZK ROH OP Prostějov* při vystoupení v Kroměříži 18. dubna 1980.¹⁹⁰

dirigent – Radovan Kravák, **trubky** – Lubomír Boček, Milan Solnař, Ludvík Zapletal, Jaroslav Volf, M. Jančík. **saxofony** – Milan Neckař, Mojmír Přikryl, Ludvík Komárek, František Hanyk, Ladislav Rolný, **trombony** – Štěpán Chromý, Ivo Polaško, Jan Hruban, Václav Procházka starší, **klavír** – Miroslav Zikmund, **kytara** – Miloš Plotz, **basová kytara** – Václav Procházka mladší, **bicí** – Jiří Zikmund.

Big Band pořádal koncerty pro posluchače z Prostějova a okolí v sále *ZK ROH OP* a jeden se např. konal 9. června 1981. Zazněly na něm následující skladby:¹⁹¹

Trumpet Blues, *Hot Toddy*, *Tuxedo Junction*, *Na sluneční straně ulice*, *Southern Scandal*, *Ukolébavka v rytmu*, *Harlem Nocturne*, *Riviera*, *Anvil*, *Royal Garden Blues*, *Setkání s časem*, *Splanky*, *Stardust*, *Americká hlídka*, *Vím proč*, *Šňůra perel*, *Moonlight Serenade*, *Chattanooga Choo-Choo* a *In The Mood*.

Prostějovský Big Band se v roce 1982 stal podruhé hostem *Jazzového festivalu* v Kroměříži. Konal se ve dnech 15. - 17. dubna 1982 v Domě kultury, kam se sjely swingové big bandy již podruhé během dvou let. Nechyběl opět *Orchestr Gustava Bromy*, který zde natáčel pro potřeby brněnského rozhlasu dva půlhodinové bloky i s obecnstvem. V prvním se představili sólisté orchestru, především baryton saxofonista Josef Audes a ve druhém bloku zazněly dvě novinky od Pavla Blatného a Miloše Štědrone. Druhým profesionálním souborem vystupujícím na festivalu bylo trio Karel Velebný - Svatopluk Košvanec - Petr Kořínek. Jinak pódium zcela ovládli amatéři. *Prostějovský Big Band* vystoupil třetí den festivalu, v sobotu 17. dubna 1982. Vedle tohoto tělesa měli posluchači dále možnost slyšet *Swingový orchestr Dopravních staveb Olomouc*, *Kontrakt 79 Olomouc*, Milana Kašubu - sólová kytara, *Jazz Archiv Brno*, *Triolog Praha*, *Orchestr SKP ROH Slezan Frýdek Místek*, *Big band Opava*,

¹⁸⁹ Titzl, Stanislav: Kroměříž: jazz po hanácku. In: *Melodie*, 1980, č. 7, r. 18, s. 195.

¹⁹⁰ (autor neuveden) *Program 2. koncertu, Jazzový festival Kroměříž 1980, pátek 18. Dubna*. s. 3. Osobní archiv Ivo Přikryla.

¹⁹¹ Viz program koncertu 9. 6. 1981. Osobní archiv Ivo Přikryla.

Tradicional Kyjov, Akademik Přerov, Old Time Jazz Band z Loučné nad Desnou, Kvintet Petra Junka z Olomouce se sólistou Lubomírem Kovaříkem na kytaru, Jazz kvintet KP Vsetín a maďarské trio Machina.

Obsazení *Big Bandu ZK ROH OP Prostějov* při vystoupení v Kroměříži 17. dubna 1982:¹⁹²

dirigent – Radovan Kravák, zástupce uměleckého vedoucího, **saxofony** – Milan Neckař (alt saxofon), Mojmír Přikryl (alt saxofon), Ludvík Komárek (tenor saxofon), František Hanyk (tenor saxofon), Ladislav Rolný (Baryton saxofon), **trubky** – Lubomír Boček, Milan Solnař, Eduard Jansa, Ludvík Zapletal, Jaroslav Volf, **trombony** – Štěpán Chromý, Ivo Polaško, Jan Hruban, Josef Kutmon, Václav Procházka starší, **klavír** – Miroslav Zikmund, umělecký vedoucí, **kytara** – Miloš Plotz, **basová kytara** – Václav Procházka mladší, **bicí** – Jiří Zikmund, **zpěv** – Dieter Schallner.

Odborná porota ocenila *Orchestr SKP ROH Slezan Frýdek Místek, Big Band Opava, Milana Kašubu, kapelníka Big bandu Plzeň Jana Matouška a mladého pianistu Tomáše Přikryla.*

*„[...] Cen bylo jen pět, dobrých výkonů však podstatně více. Zatímco jihomoravská metropole Brno se kromě Milana Kašuby neměla čím pochlubit, zkušené praktici ocenili stále se lepšící velký orchestr z Prostějova, bezpečný výkon olomouckého big bandu, velice slušně hrajícího festivalového novice, kyjovský Tradicional, v nové zaměření už bezpečně orientovaný přerovský Akademik či rutinovanou hru Old Time Jazz Bandu z Loučné nad Desnou. [...]“*¹⁹³

V letech 1979–1985 se *Prostějovský Big Band* zúčastnil ještě dvakrát setkání big bandů v Rychnově nad Kněžnou s názvem *Swingové hody*, natáčel v olomouckém rozhlase a několikrát vystoupil na své domovské scéně v Prostějově. Svou činnost ukončil tento orchestr v roce 1985.

¹⁹² (autor neuveden) *Bulletin č. 3, Jazzový festival Kroměříž 1982*. Kroměříž: Okresní kulturní středisko, duben 1982, s. 6.

¹⁹³ Titzl, Stanislav. Big bandy se vrátily. In: *Melodie*, 1982, č. 7, r. 20, s. 224.

7. Soubory menšího obsazení

V Prostějově působilo vedle čtyř hlavních velkých orchestrů (Kovaříka, Milotínského, Kaňáka, Big Bandu) mezi léty 1939–1989 kolem patnácti dalších menších souborů. Většina těchto kapel měla alespoň dva nebo více dechových nástrojů, kompletní rytmickou skupinu a po instrumentační stránce upravené party pro patřičné vlastní obsazení. Šanci k uplatnění se hlavně v šedesátých letech 20. století v Prostějově těmto kapelám nabízelo poměrně dost. Několik podniků ve městě poskytovalo souborům možnost k pravidelné hudební produkci. Další příležitosti k provozování živé hudby nabízely kapelám taneční kurzy, taneční zábavy, plesy a jiné společenské akce.

7.1. Orchester Šimona Sadovského

Kapitola tohoto prostějovského amatérského souboru se začala už před rokem 1925 a pokračovala nepřetržitě do začátku sedmdesátých let 20. století. Délkou trvání přibližně 45 roků patří k nejdéle působícím orchestrům provozujícím taneční, swingovou a koncertní hudbu v Prostějově. Jeho existenci proto dělíme do čtyř období. Obsazení souboru se pohybovalo zpravidla mezi pěti až sedmi hudebníky, snad jen s výjimkou protektorátního období u firmy *Hanich* a hraní při šibřinkách a na plesích. Počet hráčů se v takovém případě zvýšil podle potřeby na deset až třináct. Soubor hrál ve všech známých a ve své době populárních podnicích ve městě.

7.1.1. Orchester v letech 1926–1939

Okamžitě po příchodu z Brna do Prostějova v roce 1926 nastoupil Šimon Sadovský angažmá jako druhý houslista v již existujícím souboru pod vedením Josefa Venclů,¹⁹⁴ jehož obsazení v té době bylo následující:¹⁹⁵

první housle – Josef Venclů, **druhé housle** – Šimon Sadovský, **harmonika** – Oldřich Munzar,¹⁹⁶ **klavír** – Valentýna Venclů, **bicí** – Václav Bauer. (viz příloha č. 23)

Šimon Sadovský převzal vedení souboru v roce 1927 z důvodu dlouhodobé nemoci Josefa Venclů. Ten se po téměř ročním léčení vrátil zpět a ujal se znovu vedení kapely. Po několika personálních změnách (Maxmilián Kostein, František Petruška atd.) se utvořily v roce 1928 soubory dva. Jeden zůstal v hotelu *U Tří Králů*, kde hrával doposud a druhý, pod vedením Šimona Sadovského, nastoupil účinkování v *Kině Palác*. Zde doprovázel orchestr němé filmy až do počátku třicátých let 20. století, kdy tato éra nástupem zvukových filmů skončila.

V místním tisku vycházely následující informace, například:

*„Venclův salonní sextet koncertuje denně U Tří Králů. Požíval-li kvartet p. Venclů výborné pověsti, pak možno říci, že jeho sextet předstihuje všecko očekávání. Je to vskutku těleso, složené z nadaných a snaživých hudebníků, kteří mají umělecké aspirace. – V tanečním sálu hotelu p. Hillova každou neděli čaj o páté. Neopomeňte navštívit!!“*¹⁹⁷

Josef Venclů odešel v roce 1930 i s některými muzikanty do Prahy a Šimon Sadovský založil orchestr nový, který však hudebníci již nepovažovali za hlavní zdroj příjmů, neboť každý z nich měl jiné zaměstnání. Ve třicátých letech se v jeho souboru vystřídal několik muzikantů, mezi něž patřili například:¹⁹⁸

¹⁹⁴ Josef (Joe) Venclů (?–1967), houslista a kapelník. V roce 1930 odešel z Prostějova do Prahy a hrál v pražských barech. Od března 1941 natáčel s orchestrem gramofonové desky pro firmu Ultraphon. Natočil i českou verzi válečné romance *Lilly Marleen* (1942) v podání Lili Hodáčové. Po válce fungoval orchestr Joa Venclů jako studiový soubor podniku Gramofonové závody. Ve druhé polovině padesátých let natáčel snímky se smyčcovým studiovým orchestrem.

¹⁹⁵ *Deník hudebního souboru místní skupiny L. H. v Prostějově: vedoucí Sadovský Šimon*. Nestránkováno.

¹⁹⁶ Oldřich Munzar (1908), do Prostějova se přestěhoval v roce 1926 z Letovic. Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

¹⁹⁷ In: *Hlasy z Hané* 14. leden 1928, roč. 46, s. 3.

¹⁹⁸ *Deník hudebního souboru místní skupiny L. H. v Prostějově: vedoucí Sadovský Šimon*. Nestránkováno.

trubka, harmonika – František Schwab,¹⁹⁹ **klavír** – Bohumil Prokop, Oldřich Přehnálek, **saxofon** – Rudolf Šrámek, Vojtěch Václavek, Josef Menšík, **bicí** – Bohuslav Přikryl, Willi Grünbaum a Jan Hradečný.

Soubor hrál střídavě od roku 1930 až do začátku druhé světové války v hotelích *U Tří Králů*, *Grandhotelu* a počínaje rokem 1934 pravidelně v nově postaveném hotelu *Avion*. Zde našla kapela v Prostějově svoji domovskou scénu. V letních měsících hrávala v pavilonu na zahradě nebo uvnitř v sále. Zahradu měla kapacitu až 1200 míst. Taneční večery probíhaly někdy i třikrát týdně a kapela zde vystupovala s různými změnami prakticky až do roku 1970.

7.1.2. Orchester za protektorátu 1940–1945

Za protektorátu v roce 1940 přijal Šimon Sadovský nabídku ředitele oděvního závodu *Hanich* v Prostějově (dříve firma Nehera²⁰⁰) pana Váni. Díky angažování orchestru, přejmenovaného na *Závodní hudbu firmy Hanich*, zavedl ředitel Váňa pro zaměstnance pravidelné koncerty. Soubor nehrál k tanci, ale provozoval pouze koncertní a divadelní činnost. Přibližně od roku 1942 v něm vypomáhal několik let trumpetista olomouckého divadla Leopold Dubanský.²⁰¹ Jeho příchodem a některými dalšími změnami se výrazně zvedla profesionální úroveň tohoto tělesa. Během dvou let odehrál orchestr pro zaměstnance závodu sedmdesát šest celovečerních koncertů, dvě stě osmdesát poledních koncertů, osm operetních představení a dvě sokolská cvičení. Do orchestru přišlo v této době ještě několik dalších hráčů, mezi kterými byli Miroslav Cop - alt saxofon, Bedřich Křeček a František Hlavizna - trombon, Hynek Horák - saxofon, kytara, Cyril Motal - bicí, Macháček - kontrabas, Oldřich Komínek - harmonika a Milena Sekaninová - zpěv.

¹⁹⁹ Státně zkoušený učitel František Schwab vyučoval od roku 1948-1949 na Městské hudební a pěvecké škole Dr. L. Janáčka v Prostějově hře na dechové nástroje, lidové nástroje a hudební výchovu. Mezi jeho žáky patřili například: Bedřich Tylšar, Zdeněk Tylšar, Miloš Balcařík, Ivan Liska, Jaromír Kaňák, Lubomír Boček, Jiří Budař, Mojmír Švarc, Oldřich Šubčík a další.

²⁰⁰ Jan Nehera zahájil výrobu oděvů v Prostějově v roce 1923. V roce 1931 otevřela firma Nehera – oděvní služba první prodejnu na Václavském náměstí v Praze. V roce 1934 zahájil Jan Nehera pásovou výrobu a v roce 1938 zaměstnával již 970 zaměstnanců. Firma se začala angažovat i v cizině (Evropa, Afrika) a během druhé světové války se firma přejmenovala na Hanich a spol. V roce 1945 byla firma znárodněna.

²⁰¹ Leopold Kirschner - Dubanský, dlouholetý trumpetista městského divadla v Olomouci. V roce 1939 hrál v olomouckém amatérském orchestru pod vedením Karla Talíka v lázních Slatinice. V tomto orchestru hráli saxofonista Karel Balaš a bubeník Mojmír Smékal (také trumpetista a saxofonista).

V prosinci 1944 orchestr přerušil z důvodu nuceného nasazení některých svých členů činnost a znovu ji obnovil až po osvobození v roce 1945.

7.1.3. Orchestr v letech 1945–1957

Během roku 1945 hrál soubor sovětským vojákům a po jejich odchodu přijal znovu angažmá v hotelu *U Tří Králů*. V roce 1946 se Šimon Sadovský se svým orchestrem opět vrátil do hotelu *Avion* a mimo to hrál při mnoha různých příležitostech v Prostějově. V roce 1949 účinkoval již po devatenácté na sokolských šibřinkách (viz příloha č. 25).

Počátkem padesátých let začal soubor vystupovat pod hlavičkou Restaurace a jídelny v Prostějově. V roce 1954 opustili soubor František Schwab a Josef Menšík a na jejich místo přišli Otakar Sekora a Miloš Pospíšil. K další změně došlo poté, co s orchestrem Šimona Sadovského začali spolupracovat také Bohuslav Měrka,²⁰² Jan Hemerka a František Rozehnal,²⁰³ kteří spolu s Oldřichem Komínkem přijali vedlejší angažmá v *Grandhotelu*.

V rámci kulturní politiky byly v padesátých letech 20. století na pořadu časté kulturní pořady, brigády, shromáždění, přehlídky nové tvorby a soutěže. Jedné z nich, v květnu 1955, se zúčastnil i orchestr Šimona Sadovského. Ze soutěže lidové umělecké tvořivosti 1954–1955 v Olomouci v oboru malých univerzálních hudeb si přivezl titul *VÍTĚZ KRAJSKÉHO KOLA*.

Model zábavné hudby šířený násilně komunistickou ideologií se v padesátých letech neminul účinkem. Orchestr Šimona Sadovského se pomalu přeorientoval na nový styl, který byl závislý na kantilénovém pěveckém projevu.

Obsazení orchestru a jména stálých nebo hostujících hráčů během několika následujících let:

kapelník, housle – Šimon Sadovský, **klarinet, klavír** – Miloš Pospíšil, **klarinet, saxofon, housle** – Kamil Novotný, Bohumil Leinweber, **saxofon** – Josef Juřena, **kontrabas, trombon** – František Hlavizna, **trubka** – Ivan Liska, Jiří Budař, **harmonika, klavír** – Otakar Sekora, **klavír** – Bohumil Prokop, Jiří Kolmar, Zdeněk Fišer, **bicí, trubka** – Jan Hradečný,

²⁰² Bohuslav Měrka (1908-?) rodák z Vřesovic, bratr skladatele a muzikologa Vojtěcha Měrky (1888-1974) strýc Ivana Měrky (1926), violoncellisty, pěvce, hudebního historika, pedagoga a publicisty.

²⁰³ Hrál i v kapele Jaroslava Blažíka a Oldřicha Šubčíka.

kontrabas – Miroslav Smékal, Jiří Procházka, **bicí** – Cyril Motal, **zpěv, kontrabas** – J. Kohoutek, **zpěv** – Milena Sekaninová, Kost'a Dobrev.

7.1.4. Poslední období orchestru 1958–1970

Na přelomu padesátých a šedesátých let 20. století účinkoval orchestr Šimona Sadovského převážně v hotelu *Avion* (viz příloha č. 27).

V prostějovském *Kulturním kalendáři* z roku 1958 vycházela téměř pokaždé v rubrice *Pravidelné koncerty k poslechu a tanci v podnicích RaJ a v klubovnách závodních klubů* tato informace:

„Od 20,00 hod. Každou středu a sobotu v hotelu Avion. Hudba Šimona Sadovského.“²⁰⁴

Později se časy odpoledních produkcí změnily. Sobotní „čaje“ začínaly v hotelu *Avion* již od 15 hodin. První dvě hodiny hrála kapela pouze poslechový repertoár v duchu salónních orchestrů.²⁰⁵ K tomu bylo zapotřebí zdatných, technicky vyspělých hudebníků, schopných zahrát sólové party z klasického repertoáru. V orchestru Šimona Sadovského se na této pozici velice dobře uplatňoval Bohumil Leinweber, který nejenom kapelu dirigoval, ale výborně hrál i na housle. Odpolední koncerty navštěvovalo publikum, zaměřené na poslech této hudby. Z koncertního repertoáru kapely Šimona Sadovského lze jmenovat například tyto skladby:

Marinarella Julia Fučíka, výběr z operet Franze Lehára - např. *Veselá vdova*, Jacquese Offenbacha - *Orfeus v podsvětí*, Franze von Suppé - *Básník a sedlák*, Emmericha Kálmána - *Hraběnka Marica*, směs Strausových koncertních valčíků, Waldteufelovy valčíky, nebo operní melodie Bedřicha Smetany - *Prodaná nevěsta* a jiné.

Po skončení tohoto dvouhodinového programu většina obecnstva odešla. Taneční část večera od 17 hodin patřila nově příchozím a tanec upřednostňujícím návštěvníkům.

Koncem roku 1958 odešel z orchestru ze zdravotních důvodů dlouholetý kapelník Šimon Sadovský. Vedoucí funkci zastával od této doby klavírista a harmonikář Otakar

²⁰⁴ In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu, leden 1958, s. 13.

²⁰⁵ Salónní orchestr - instrumentální soubor menšího obsazení, schopný interpretovat nejen populární hudbu, ale i jednodušší artifiční hudbu, hlavně klasickou a romantickou. Zastupoval nákladný symfonický orchestr, disponoval zkušenými školenými hudebníky a úpravy obsahovaly četné zanášky umožňující pestré nástrojové kombinace.

Sekora. Po dalších personálních změnách a ustálení obsazení kapely se opět zvedla návštěvnost a frekvence vystoupení až na čtyřikrát za týden.

Od poloviny šedesátých let vzrůstal tlak na změnu repertoáru pod vlivem nástupu beatových a rockových kapel. Jazzová a swingová hudba ustupovala produkci populárního středního proudu a kapela již pod vedením Otakara Sekory přecházela pomalu k repertoáru založeném na zpívaných písních. V roce 1961 přišla zpěvačka Eva Složilová a v roce zpěvák, kytarista a baskytarista Josef Pořízka. Vytvořili spolu pěveckou dvojici, pro kterou se pečlivě vybíraly skladby. Zpěváci měli u publika úspěch a kapela hrála i v hotelu *U Tří Králů*. Josef Pořízka časem přešel zpět do kapely Jaromíra Kaňáka a na jeho místě se střídali podle potřeby Jan Hruban, Vít Parák a zpěvák Jiří Fafílek.

S úpadkem swingové a jazzové hudby se blížil nezadržitelně i konec dlouholetého působení orchestru Šimona Sadovského na prostějovské amatérské a poloprofesionální hudební scéně. Kapelník Otakar Sekora v roce 1967 úspěšně absolvoval kvalifikační zkoušky v Brně, po kterých mohl provozovat hudební činnost jako profesionál. Nastoupil angažmá do kapely Josefa Juřeny (viz příloha č. 21) v hotelu *U Tří Králů* a původní orchestr Šimona Sadovského existoval dále pod kapelnickou koncesí Otakara Sekory až do roku 1970, i když tam už fyzicky nepůsobil. V roce 1970 byla Otakaru Sekorovi koncese k vedení tohoto souboru Svazem lidových hudebníků odebrána a RAJ Prostějov²⁰⁶ ukončily s kapelou smlouvu pro další účinkování v hotelu *Avion* (viz příloha č. 26). Muzikantům bylo nabídnuto angažmá v jiném podniku patřícím pod RAJ. Záměr se však již neuskutečnil, neboť soubor přestal existovat a muzikanti buď odešli do jiných kapel, nebo ukončili svoji činnost úplně.

²⁰⁶Restaurace a jídelny, národní podnik (RAJ) vznikl v Prostějově v červenci 1955. Sdružoval 50 restaurací a 15 jídelen.

7.2. Kapela Rafaela Štarnovského

Rafael Štarnovský (1902–1959?) byl dlouholetým kapelníkem hudebního souboru známého v Prostějově pod názvem kapela Rafaela Štarnovského. Bydlel v ulici Olomoucké č. 64 spolu se svou matkou a manželkou (manželství bylo bezdětné). Hrál na housle a saxofon. Od roku 1951 učil na *Městské hudební a pěvecké škole Dr. L. Janáčka* v Prostějově a na její pobočce v Brodku u Prostějova. Mezi jeho žáky na saxofon patřil mimo jiné František Hanyk, pozdější člen orchestru Miloslava Milotinského a *Big Bandu Prostějov*.

Rafael Štarnovský vedl v Prostějově *Odbočku Svazu lidových hudebníků* a vykonával funkci předsedy komise kvalifikačních zkoušek. Z vyprávění některých pamětníků a přímých svědků těchto zkoušek je patrné, jakým způsobem a na základě čeho se jednotliví uchazeči hodnotili. Zkušený hudebník Rafael Štarnovský již po prvních taktech písňe poznal, zda byl uchazeč schopný a dostatečně kvalifikovaný k vykonávání hudební činnosti pod Svazem lidových hudebníků. Jiří Procházka vzpomínal na své kvalifikační zkoušky u Rafaela Štarnovského, za doprovodu jeho kapely:

*„Já jsem jako kluk u něho dělal muzikantské zkoušky v restauraci U Kalicha těsně po válce. Vzal jsem si housle a šel jsem si zahrát s jeho kapelou úvodní skladbu večera, která byla instrumentální. Jmenovala se Na moři a tím jsem složil zkoušky, dostal jsem legitimaci a mohl jsem oficiálně hrát.“*²⁰⁷

Na začátky své muzikantské dráhy zavzpomínal i Josef Valda:

*„U pana Rafaela Štarnovského jsem dělal profesní zkoušky. On stál v čele zkušební přehrávkové komise Odbočky svazu lidových hudebníků na Prostějovsku a každý, kdo chtěl veřejně vystupovat, musel absolvovat zkoušku před touto komisí a po jejím úspěšném vykonání dostal průkaz. Učil jsem se předtím na bicí hrát u zkušeného bubeníka Cyrila Motala.“*²⁰⁸

Kapela Rafaela Štarnovského působila v přibližně letech 1938–1965 a byla typickou ukázkou salónního orchestru se dvěma saxofony, klarinetem, trubkou, klavírem, bicími, harmonikou a houslemi. Soubor hrál po celou dobu převážně instrumentální skladby. Těsně před ukončením své činnosti zkoušela kapela podle tehdy módního trendu populární taneční

²⁰⁷ Rozhovor s Jiřím Procházkou ze dne 7. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

²⁰⁸ Rozhovor s Josefem Valdou ze dne 29. 8. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

zpívané písně. Tím se však již existenci kapely zachránit nepodařilo a v roce 1965 skončila její činnost. Obsazení a jména hráčů:²⁰⁹

kapelník, housle, saxofon – Rafael Štarnovský, **trubka** – František Pluskal, **saxofon** – Josef Smička, Ladislav Lukšíček,²¹⁰ **klarinet** – Maxmilián Kostein, Ladislav Rolný, Jaroslav Langer, **klavír** – František Grepl,²¹¹ **harmonika** – František Langer,²¹² **bicí** – Cyril Motal,²¹³ Josef Netesal.

Rafael Štarnovský hrál se svou kapelou ve všech podnicích v Prostějově, kde účinkovaly orchestry a soubory podobného typu. Ve čtyřicátých a padesátých letech 20. století vystupovala kapela každou sobotu v hotelu *Avion*, kde se střídala s orchestrem Šimona Sadovského nebo kapelou Jaroslava Blažíka. Z dalších známých tanečních míst v Prostějově, kde kapela účinkovala lze jmenovat například hotel *U Tří Králů*, restauraci *U Cihlářů*,²¹⁴ *Národní dům*, *Lidový dům*, v prostějovskou sokolovnu a Německý dům. Po druhé světové válce byl Rafael Štarnovský se svou kapelou vůbec první z Prostějova, který začal hrát v sále restaurace *U Kalicha*.

Kapela Rafaela Štarnovského zajížděla často i mimo Prostějov. Hrála například v Mostkovicích, Čechovicích nebo Drahanech a jednalo se především o svatby, hodové zábavy, maškarních plesy, různé firemní večírky atd. Činnost kapela ukončila přibližně v roce 1965.

²⁰⁹ Rozhovor s Jaroslavem Langerem ze dne 27. 11. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

²¹⁰ Ladislav Lukšíček, bydlel v ulici Šárka 50, v Prostějově. Zastával funkci ekonomického náměstka v Agrostroji Prostějov. Na Obchodní akademii v Prostějově maturoval v roce 1943. Viz Adresář města Prostějova 1947. Viz Almanach Obchodní akademie.

²¹¹ Varhaník v kostele svatého Petra a Pavla ve Smržicích.

²¹² František Langer, Sádky 22, Prostějov. Otec Jaroslava Langer, bratr Alfonse Jindry.

²¹³ Cyril Motal hrál na bicí v orchestru Miloslava Milotínského, Rafaela Štarnovského, Karla Kovaříka a Šimona Sadovského.

²¹⁴ Majitel restaurace Antonín Cihlář, U templu 3, Prostějov. Dnes Filipcovo náměstí, č. 3.

7.3. Orchester tanečních kurzů

Vlastimila Jirotky

Za protektorátu existovalo v Prostějově a okolí několik kapel menšího obsazení, ve kterých se pohyboval počet hráčů mezi pěti až osmi muzikanty. Jediná, oficiálně povolená činnost, při které se mohlo tancovat, byly kurzy taneční školy, které vedl pan Vlastimil Jirotko se svou manželkou. Díky nim se pro muzikanty objevila možnost uplatnit se a ještě si přivydělat. Z úsporných finančních důvodů hrály v tanečních právě menší kapely, většinou nestálého obsazení. K nejoblíbenějším tancům mezi mládeží za války patřily především polka, valčík, anglický waltz, slowfox, foxtrot a swing. Na přelomu let 1943–1944 hrála u pana Jirotky kapela složená z prostějovských muzikantů v tomto obsazení:²¹⁵

alt saxofon, housle – Ladislav Lukšíček, **tenor saxofon, housle** – Josef Smička, **trubka** – Ivan Liska, **klavír** – Miroslav Smékal, **kontrabas** – Jaroslav Mrázek,²¹⁶ **bicí** – Cyril Motal.

Hráč na kontrabas Jaroslav Mrázek zde pouze hostoval, jelikož byl členem jiné kapely, *Melody Party*.

Repertoár protektorátních orchestrů a kapel byl velmi omezený a sehnat nové noty byl za války i po válce velký problém. Vesměs se hrálo z tištěných not, psaných a vydávaných v Československu pro standardní obsazení taneční kapely typu Karla Běhouňka. Ivan Liska ve svých vzpomínkách uvedl:

*„Na názvy titulů si již nepamatuji, jen jeden mně utkvěl v paměti, jmenoval se Sjezd swingařů, ve kterém bylo trumpetové sólo a last chorus, přeloženo do češtiny, poslední oddíl.“*²¹⁷

Nic bližšího se o této kapele z dostupných pramenů zjistit nepodařilo.

²¹⁵ Viz Liska, Ivan. *Vzpomínky*. Ručně psaný text, s. 5, osobní archiv Ivo Přikryla.

²¹⁶ Později pracoval jako primář na interním oddělení prostějovské nemocnice, kardiolog. Hrál i v Orchesterálním sdružení.

²¹⁷ Viz Liska, Ivan. *Vzpomínky*. Ručně psaný text, s. 5, osobní archiv Ivo Přikryla. Píseň *Sjezd swingařů* autora Emila Ludvíka a textaře Jaroslava Moravce z roku 1940 je nahraná na desce *Český jazz 1920-1960* (Supraphon DV 10177-78). Viz textová studie Josefa Kotka gramofonové desky *Sjezd swingařů*, Supraphon Praha-Bratislava, 1968.

7.4. Prostějovský dixieland

Těsně po skončení druhé světové války se domluvilo několik mladých začínajících muzikantů a vytvořili soubor dixielandového typu. Téměř všichni se později uplatnili ve známých amatérských orchestrech a kapelách, které působily na Prostějovsku.

Obsazení kapely:²¹⁸

trubka – Ladislav Řehulka (krátce), Eduard Jansa, **klarinet** – Hugo Macek, **trombon** – Václav Procházka st., **klavír** – Hugo Papš, **kontrabas** – Miroslav Smékal, **kytara** – Jiří Procházka, Jindřich Závodný, **bicí** – Josef Valda (viz příloha č. 24).

. Dixieland zkoušel v bočním traktu podniku Wikov (Agrostroj) Prostějov, bývalém strojním učilišti, ulice Svatoplukova. Tento mladý soubor byl veden pod hlavičkou ČSM (Československý svaz mládeže). Notový materiál připravoval a rozepisoval klavírista Hugo Papš. Mladí muzikanti se inspirovali dixielandovou muzikou, tehdy hojně vysílanou v Československém rozhlasu. Velmi populární byly samostatné skladby nebo melodie z filmů a muzikálů jako například *Sentimental Journey* (Les Brown, Ben Homer), *Five Minutes More, I'll Walk Alone* (Jule Styne), *If I Had You* (Ted Shapiro), *Chattanooga Choo-Choo* (Glenn Miller), *Alexander's Ragtime Band* (Irving Berlin), *Porgy and Bess* (George Gershwin), *Rockin' Chair*, *Lazybones* (Hoagy Carmichael), *Blues In the Night*, *One for My baby* (Harold Arlen).

Bubeník Josef Valda sestrojil v té době první jednoduché nahrávací zařízení v Prostějově, na které nahrával tuto dixielandovou kapelu. Natočilo se několik skladeb, a k jejich přehrávání na rentgenových snímcích bylo zapotřebí bambusové jehly. Zařízení později zdokonalil k nahrávání skladeb z rádiových vysílání. Ty se potom zapisovaly a instrumentovaly pro potřeby orchestru Miloslava Milotínského.

„Před válkou jsem krátce pracoval jako úředník na správě budov ve Wikovce, podniku Wichterle a Kovářik (Wikov), po únoru 1948 to byl Agrostroj Prostějov. Na půdě staré budovy jsem našel asi pět starých diktafonů. Jejich součástí byly válečky a rycí jehly. Rycí

²¹⁸ Rozhovor s Josefem Valdou ze dne 8. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla

zařízení a jehly jsem použil na rytí zvukového záznamu do rentgenových snímků, štětečkem jsem odmetal špony. Musel jsem použít zesilovač, trochu to šumělo, ale nahrávat se dalo.“²¹⁹

Krátkodobé působení dixielandu bylo zapříčiněno postupnými odchody hráčů k orchestrům Karla Kovaříka, Jaromíra Kaňáka a později Miloslava Milotínského. Díky existenci dixielandu se však objevilo několik nadějných muzikantů, kteří se později úspěšně etablovali a dlouhodobě působili na prostějovské i olomoucké swingové, jazzové a taneční scéně.

7.5. Kapela Antonína Ventruby

Antonín Ventruba (1905–?) vedl vlastní stejnojmenný soubor, který v Prostějově vystupoval přibližně v letech 1947–1954. A. Ventruba hrál na tenorsaxofon, pracoval v národním podniku OP Prostějov a bydlel v ulici Plumlovské č. 81. Z vyprávění pamětníků víme, že jeho kapela účinkovala často v *Lidovém domě* na ulici Vápenice č. 21.²²⁰ Pravidelné taneční zábavy v podniku probíhaly třikrát týdně, ve středu, v sobotu a v neděli. Během ledna, února a března hrála kapela v sále Lidového domu na plesích a doprovázela různé firemní večírky.

Obsazení kapely:²²¹

kapelník, tenorsaxofon – Antonín Ventruba, **altsaxofon** – Metoděj Podborský, **harmonika** – Alois Fieber, **trubka** – František Chaloupka,²²² **klavír** – Chaloupková (manželka trumpetisty), Otakar Sekora, **bicí** – Cyril Motal.

Z vyprávění víme, že kapela hrála swingovou i taneční muziku. Kvalitou se soubor v porovnání s jinými amatérskými tělesy tohoto typu řadil v Prostějově k podprůměrným. K některým skladbám přistupovali členové s tím, že si vybrali z originální rozepsané partitury pouze nástroje, na které hráli a bez další instrumentace takové skladby interpretovali.

²¹⁹ Tamtéž.

²²⁰ Rozhovor s Otakarem Sekorou ze dne 14. dubna 2013, osobní archiv Ivo Přiryla.

²²¹ Tamtéž.

²²² Po únoru 1948 ředitel Agrostroje Prostějov.

Výsledné písně potom zněly neúplně a místy až prázdně. Dokonce prý kapela opakovala některé nové písně dvakrát bezprostředně po sobě. Snad proto, aby jimi prodloužila hrací čas a tím upozornila posluchače a tanečníky na svůj modernější repertoár.

V období těsně před a po Vítězném únoru 1948 však patřila svým pravidelným a častým vystupováním v *Lidovém domě* nezastupitelně ke koloritu společenského a kulturního života Prostějova.

7.6. Kapela Jaroslava Blažíka

Jaroslav Blažík (1925–1991) bydlel v Prostějově, v ulici Svatoplukova č. 32.²²³ V povědomí posluchačů a kolegů muzikantů byl známý hlavně jako charismatický zpěvák, konferenciér, harmonikář a příležitostně i klavírista. Muzikantkou dráhu začínal v amatérském swingovém orchestru *Melody party* v roce 1939. V roce 1945 absolvoval dvouletou Odbornou školu pro oděvní průmysl v Prostějově (pozdější Střední průmyslová škola oděvní Prostějov, SPŠO).²²⁴ Po válce založil vlastní sedmičlennou kapelu, se kterou hrával zpočátku dvakrát týdně, čtvrtky a neděle, na odpoledních čajích v hotelu *Avion*. V tomto angažmá se soubor střídal převážně s kapelou Šimona Sadovského. V hotelu *Avion* ale i v okolí Prostějova vystupovala kapela pravidelně s malými nebo většími přestávkami po celou dobu své existence.

Obsazení kapely Jaroslava Blažíka.²²⁵

kapelník, harmonika, klavír, zpěv – Jaroslav Blažík, **saxofon** – Vít Parák, **trubka** – Ivan Liska, **klavír** – Jiří Kolmar, **kytara** – Konstantin Skládal, **kontrabas** – Jaroslav Mrázek, Miroslav Smékal, **bicí** – Zdeněk Savický, Miroslav Šindýlek.

²²³ Matka Jaroslava Blažíka, Růžena Blažíková (Vysocká), byla povoláním učitelka. S manželkou Zdenou (rozenou Vítovou, 1929) měl Jaroslav Blažík syna, Jaroslava (1951). Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

²²⁴ Kotas, Miloslav a kol. *Jubilejní ročenka k 50. výročí založení Střední průmyslové školy oděvní v Prostějově, 1919–1969*. s. 70.

²²⁵ Viz Liska, Ivan. *Vzpomínky*. Ručně psaný text, s. II/5-II/17, osobní archiv Ivo Příkryla.

V Kulturním kalendáři města Prostějova se objevovaly zprávy o kapele jako například: „*Od 20,00 hod. Každý čtvrtek a neděli v hotelu Avion. Hudba J. Blažíka.*“²²⁶

V prvním patře hotelu *U Tří Králů* hrával Jaroslav Blažík se svou kapelou při různých příležitostech jako například podnikových večírcích nebo oslavách MDŽ (Mezinárodní den žen). Často ale vystupovali i na svatbách, výročních schůzích JZD (Jednotné zemědělské družstvo) a při mnoha jiných příležitostech.

Mezitím zajižďela kapela i do nejvzdálenějších koutů naší republiky. Díky konferenciérským schopnostem, vypravěčskému nadání kapelníka a rychlým reakcím na aktuální trendy v taneční hudbě bylo toto těleso velmi oblíbené a vyhledávané. K nejzajímavějším místům patřila jistě týdenní účinkování v Krkonoších. V létě ve Špindlerově mlýně a v zimě v Peci pod Sněžkou. Zde absolvovala kapela každý den dvouhodinové večerní kulturní vystoupení pro rekreanty ROH (Revoluční odborové hnutí). Vystoupení k MDŽ v sanatoriu v Moravském Berouně, sobotní a nedělní účinkování při závodech do vrchu - *Ecce Homo* ve Šternberku, reprezentační plesy Makyty Púchov, Galy Prostějov a mnoho jiných podobných akcí jen dokazovalo oblíbenost kapely daleko za hranicemi okresu Prostějov.

Stejně jako v jiných podobných kapelách se i zde stále častěji začínali měnit muzikanti. Předznamenalo to blížící se konec tohoto souboru. V roce 1960 se kapelník Jaroslav Blažík rozvedl se svou manželkou Zdenou a znovu se oženil. Se svou druhou manželkou Jarmilou se odstěhovali do Aše, čímž se skončilo působení tohoto hudebního tělesa. Muzikanti odešli k jiným kapelám a orchestrům. Ivan Liska a Vít Parák k Miloslavu Mílotínskému, Miroslav Smékal do kapely Šimona Sadovského, kterou v té době vedl už Otakar Sekora a Jiří Kolmar k Jaromíru Kaňákovi. Zdeněk Savický hrál s různými menšími a většími orchestry jako například s Miloslavem Mílotínským a jinými. Krátkou dobu působil v této kapele i hráč na baskytaru František Rozehnal.

²²⁶ In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu. Leden 1958, s. 122.

7.7. Kapela Jaroslava Muchy

Jaroslav Mucha pracoval jako obchodní zástupce a bydlel v ulici Lužická 1, Prostějov.²²⁷ Kapela pod jeho jménem působila v Prostějově v letech 1956–1964 a hrávala pravidelné koncerty s tancem v *Grandhotelu*. V Kulturním kalendáři města Prostějova se inzerovalo v červenci 1957:

„*Od 20,00 hod. Každou sobotu v Grandhotelu. Hudba J. Muchy.*“²²⁸

V lednu 1958:

„*Od 20,00 hod. Každou sobotu a neděli v Grandhotelu. Hudba J. Muchy.*“²²⁹

Podle těchto údajů, vystoupení probíhala převážně v sobotu a v neděli od 20 hodin. Kapelník Jaroslav Mucha hrál na bicí a spolu s ním účinkovali v souboru podle dostupných informací saxofonista Josef Pořízka, klarinetista Vitásek, houslista (?) a zpěvačka Zora Faverová. Další členové souboru nejsou zatím známi.

V Prostějově účinkovala také kapela Mariana Muchy, bratra Jaroslava Muchy. Obě kapely měly pravděpodobně stejné obsazení a hudebníci se podle potřeby střídali. Marian Mucha hrál na klavír a jeho manželka Zora Faverová, která učila na Městské hudební škole Dr. L. Janáčka v Prostějově zpěv a klavír, zpívala.

V Kulturním zpravodaji se inzerovalo v únoru a březnu 1962:

„*10. února (sobota) 20,00 hod. – Městská osvětová beseda pořádá domácí ples ve všech místnostech Osvětového domu v Prostějově - Hudba J. Kaňáka a M. Muchy.*“²³⁰

V zimních měsících, lednu, únoru a březnu hrávaly kapely převážně na plesích prostějovských podniků, závodů a lidových družstev, které si pronajaly za tímto účelem prostory *Grandhotelu*, nebo *Osvětového domu*.²³¹

Více informací se o kapele, hudebnících a obou bratrech zjistit nepodařilo, proto jsou oba uvedeni pod jednou kapitolou kapela Jaroslava Muchy.

²²⁷ Jaroslav Mucha (1912), manželka Evženie Muchová (rozená Šípková, 1914). Měli dva syny Jaroslava (1940) a Evžena (1941). Od roku 1946 bydleli na adrese Lužická č. 1, Prostějov. Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

²²⁸ In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu v červenci 1957, s. 133.

²²⁹ In: *Kulturní kalendář*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu leden 1958, s. 13.

²³⁰ In: *Kulturní zpravodaj*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu. Únor, březen 1964, číslo 2, 3, roč. 8, s. 37, 55.

²³¹ Viz Rozhovory s Jiřím Procházkou ze dne 7. 1. 2014 a s Milanem Neckařem ze dne 16. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

7.8. Orchestr Kamila Novotného

Klarinetista, saxofonista a houslista Kamil Novotný (1910–?) hrál po únoru 1948 až do roku 1962 v orchestru Šimona Sadovského. Po ukončení činnosti v tomto tělese cestoval s různými orchestry po Československu, ale i v zahraničí. Pobýval například v Sovětském svazu (Rusku), Čínské lidové republice (Číně), Japonsku a jinde. Jeho manželka Lidia (rozená Konovalenko) měla ruské občanství. Po návratu z cest po zahraničí učil Kamil Novotný na Lidové škole umění v Prostějově a zde také založil v roce 1964 Taneční orchestr žáků této školy, který vedl patrně do roku 1971. Měl obsazení pět saxofonů, dvě trubky, dva trombony, klavír, baskytara a bicí. Začínali v něm pozdější členové *Big Bandu Prostějov* saxofonista Ludvík Komárek, trombonista Ivo Polaško a František Šolc, bubeník kapel Jaromíra Kaňáka a Oldřicha Šubčíka.

7.9. Orchestr Oldřicha Šubčíka

Oldřich Šubčík (1935)²³² se učil hrát na trubku u Františka Schwaba v Městské hudební škole v Prostějově. Ve svých sedmnácti letech účinkoval v první kapele pod hlavičkou Vojenských lesů a statků Plumlov s kapelníkem Bedřichem Líznou (1952–1955). K jeho spoluhráčům zde patřili mimo jiné Miroslav Cop, Lubomír Boček, Všetická, Kýr, Smečka a jiní. Oldřich Šubčík později přešel do orchestru Miloslava Milotínského a souběžně si založil vlastní kapelu. Soubor pod vedením trumpetisty Oldřicha Šubčíka existoval celkem dvacet tři roků (1965–1988) a jeho činnost lze rozčlenit do třech období:

²³² Oldřich Šubčík (1935), bydlí v ulici Manhardova č. 15, v Prostějově. Pracoval jako projektant a konstruktér v podniku Stavební stroje Prostějov, později jako vývojář v reklamním podniku Merkur Prostějov.

7.9.1. Taneční orchestr S klub – Agrostroj Prostějov 1965–1974

Kapela Oldřicha Šubčíka se sloučila v roce 1969 s orchestrem ze Smržic (pravděpodobně při Tělovýchovné jednotě Sokol) a jeho počet členů se krátkodobě rozrostl z původních osmi až na dvanáct. Kapelník Oldřich Šubčík se snažil získat větší podporu a dotace od zřizovatele, což však nebylo vůbec jednoduché, jelikož podnik Agrostroj Prostějov byl mimo jiné zřizovatelem vlastního velkého dechového orchestru. V době normalizace se typům takových orchestrů dostávalo všemožné podpory, zejména na úkor menších a žánrově odlišných kapel. Z toho důvodu změnil v roce 1974 Oldřich Šubčík zřizovatele.

7.9.2. Taneční orchestr družstva Mechanika Prostějov 1974–1978

Orchestr Oldřicha Šubčíka hrál v tomto období pod patronací výrobního družstva Mechanika Prostějov. V sedmdesátých letech 20. století doznívaly v Prostějově stále vzpomínky na období velkého orchestru Miloslava Milotínského. O. Šubčík se snažil navázat na typ hudby swingové a jazzové, který tento orchestr prováděl. Kromě této tendence se zaměřovali na tehdejší populární taneční hudbu. V tomto období docházelo k častým změnám a střídáním hudebníků v orchestru.

7.9.3. Taneční orchestr při MNV Kostelec na Hané 1978–1988

Ve třetím období a pod dalším zřizovatelem, kterým se stal Městský národní výbor (MNV) Kostelec na Hané, kapela neměla žádné stálé angažmá. Hrávala při nejrůznějších příležitostech, jako byly například plesy, karnevaly, šibřinky, podnikové večírky, taneční zábavy, na různých akcích komunistické strany, na schůzích a podobně. Někteří členové kapely přešli v roce 1979 do Big Bandu Prostějov. Za celou dobu existence orchestru Oldřicha Šubčíka se v něm objevilo mnoho muzikantů, kteří jsou uvedeni v následujícím přehledu.

Obsazení a všichni členové kapely:²³³

kapelník, trubka – Oldřich Šubčík, **trubky** – Ludvík Zapletal, Karel Kristek, **saxofony** – Milan Neckař, František Hanyk, Miroslav Henneberg, Zdeněk Znojil, Bernard Vařeka, Miloš Pelc, Dionýs Szabó, Josef Šrom, Zdeněk Pella st., Josef Smička, František Novotný, **trombony** – Jan Hruban, Miroslav Jachník, Antonín Smička, Václav Procházka st., **klavír, elektrické klávesy** – Zdeněk Navrátil, Viktor Rajter, **kytara** – Jaroslav Vychodil, Konstantin Skládal, Dieter Schallner, Jindřich Bezdomnikov, **basová kytara** – Josef Pořízka, František Rozehnal, Václav Procházka st., Konstantin Skládal, **bicí** – Josef Valda, Ilja Zelený, Josef Frýbort, Jiří Zikmund, Antonín Muzikant, František Šolc, **zpěv** – František Rozehnal, Miloš Diviš, Ladislav Žouželka, Vladimír Soldán, Hana Jounová (Ocelková), Růžena Budíková, Bedřich Budík, Dieter Schallner, Jarmila Kolářová, Ivana Soldánová.

Existence kapely se vázala na tři různé zřizovatele. Většina muzikantů působila i v jiných kapelách a dobře se znali. Po více jak dvacetileté kapelnické činnosti se Oldřich Šubčík rozhodl v roce 1988 ukončit poměrně dlouhou dobu trvání svého orchestru.

²³³ Viz Oldřich Šubčík, seznam členů kapely, březen 2014. Osobní archiv Ivo Přikryla.

7.10. Orchestr Radovana Kraváka

Po svém odchodu z kapely Miloslava Milotínského (1967), působil Radovan Kravák nějakou dobu v souboru *Collegium musicum*.²³⁴ V roce 1971 založil taneční orchestr podle vzoru Herba Alperta s obsazením dvě trubky, trombon, rytmická sekce a bicí nástroje. Ve světě se souborům takového obsazení všeobecně říkalo Mariachi,²³⁵ nebo Tijuana brass, podle stejnojmenných orchestrů, což zdomácnělo i v Československu.

Orchestr Radovana Kraváka hrál pod hlavičkou *ZK OP Prostějov* k různým příležitostem jako například taneční kurzy, soukromé i podnikové večírky, čaje, karnevaly, plesy a podobně.

Zajížděl také často mimo Prostějov, například do Smržic, Kostelce na Hané, Čelechovic, Němčic nad Hanou, Brodku u Konice a podobně. Radovan Kravák upravoval skladby pro obsazení svého orchestru, které bylo následující:²³⁶

piano, kapelník – Radovan Kravák, **tenor saxofon** – Květoslav Toufar, **altový a tenorový saxofon** – Miroslav Henneberg (Milan Neckař), **trubka** – Ladislav Hradil (Bob Sýkora), **basová kytara** – Zdeněk Neckař, **bicí** – Josef Frýbort, **zpěv** – Eva Zatloukalová.

Vzhledem k četnosti a různorodosti vystoupení musel být náležitě přizpůsoben i repertoár. Nejnáročnější z tohoto pohledu byly určitě taneční kurzy, na kterých musela kapela zahrát nejrozličnější společenské tance. Na podzim roku 1972 se konal jeden ze závěrečných večerů základního kurzu tanečních, na kterém byl následující program společenských tanců:

²³⁴ Soubor *Collegium musicum* vznikl v září 1967 při Lidové škole umění v Prostějově a navazoval na činnost Orchesterálního sdružení. Prezentoval skladby z oblasti artificiální hudby.

²³⁵ Mariachi sound – směsice mexické lidovkové hudby a hlavního proudu světové populární hudby. Obsazením nástrojů a přehlednou melodickou a harmonickou fakturou připomíná naši lidovou hudbu. Převažují základní harmonické funkce s využitím terciového a sextového dvojhlasu. Viz Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby, část věcná, s. 220.

²³⁶ Rozhovor s Miroslavem Jachníkem ze dne 15. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

Závěrečný večer základního kurzu²³⁷

- 1) polka, mazurka, jive²³⁸
- 2) waltz, cha-cha, slowfoxtrot²³⁹
- 3) jive, valčík, soul²⁴⁰
- 4) cha-cha, polka, waltz
soutěž – waltz, cha-cha, polka, jive
sólo s rodiči – polka, slowfoxtrot, jive
přestávka
- 5) foxtrot, tango, soul
- 6) valčík, cha-cha, jive
sólo s rodiči – waltz, polka, slowfoxtrot
- 7) slowfoxtrot, soul, foxtrot
fanfára – vyhlášení vítězů
přestávka
dále dle libosti...

Výběr skladeb z repertoáru orchestru Radovana Kraváka:

Krásná Belinda (Pretty Belinda), Silnice bílá přede mnou, Poslední naděje (El Condor Pasa), Zítřka před oltářem (Elenore), Jsem bůh i ďábel, Hanácká polka, Košík vína, To byly časy (Those were the days), Bludička Julie, Ptám se tě měsíci (Kiss me goodbye), To vadí (Ob-La-Di), Štěstí v neštěstí (My love), Yvetta, Víc (More), Za velkou louží (My Bonnie is Over the Ocean), San Francisco (Let's Go To San Francisco), To se nikdo nedoví, Na Vlachovce, Čím lásku bráníš, Sekáči jdou (Baby Don't Go) a mnoho dalších.

České texty k anglickým písním psali z prostějovských muzikantů například Jaromír Kaňák a Miroslav Jachník. Mnoho dalších písní přetextovali do češtiny známí textaři jako

²³⁷ Viz kopie programu orchestru Radovana Kraváka. Osobní archiv Ivo Přikryla.

²³⁸ Jive - jazzový tanec ve 4/4 taktu, synkopovaný. Základem tance je kop a tři poskoky, po nichž následuje oddělení partnerů tzv. breakaway. Existuje mnoho variací, vzájemně se překrývajících. Viz Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby, část věčná, s. 205.

²³⁹ Slowfoxtrot - pomalý foxtrot, společenský tanec ve 4/4 taktu, tempo 29 – 31 taktů za minutu. Provedení závislé na vyváženosti páru v klasickém držení. Tamtéž s. 336.

²⁴⁰ Soul – kombinace hudebních prostředků používaných v blues a gospel songs. Tvrdý, stále opakovaný rytmus doprovodu, vyhrávky (rify) dechových nástrojů, výkřiky, vzlyky, opakující se figury a odpovědi na ně ve zpěvu. Tamtéž s. 336.

například Zdeněk Borovec, Jiří Aplt, Eduard Krečmar, Michael Prostějovský, Jiří Štáidl, Vladimír Čort a jiní.

Po nepříliš dlouhém, pětiletém působení, se v roce 1976 hudební těleso R. Kraváka vytrátilo z prostějovské scény a muzikanti se rozešli do jiných, převážně menších tanečních kapel. Radovan Kravák pokračoval nadále v neúnavné aranžérské činnosti. Rozepisoval a upravoval noty pro mnoho menších i větších orchestrů, jak místních, tak i ze vzdálenějšího okolí. Jeho další velkou výzvou v této oblasti byla práce s Big Bandem Prostějov (viz kapitola č. 8. 4. diplomové práce).

7.11. Kapela Miroslava Zikmunda

Na podzim roku 1965 ukončil svoji činnost Olomoucký taneční orchestr, který se věnoval výhradně nahrávání v olomouckém rozhlasu. Po něm převzalo tuto funkci Olomoucké taneční kombo²⁴¹ pod vedením Jindřicha Závodného. Právě v tomto souboru začínal Miroslav Zikmund dráhu jazzového klavíristy. Repertoár tohoto komba, které nikdy nevystupovalo veřejně, se zkoušel jednu až dvě hodiny před vlastním nahráváním ve studiu a snímky představovaly okamžitou tvorbu jednotlivých hráčů. Mladí hráči komba a výborní improvizátoři tak získali neocenitelné zkušenosti. Životnost malé rozhlasové kapely ale netrvalo dlouho, protože natáčení přešlo do ostravského rozhlasového studia, kde byl za tímto účelem vytvořen Ostravský rozhlasový orchestr (ORO).

Miroslav Zikmund založil na jaře 1975 v Prostějově vlastní taneční kapelu, která absolvovala úspěšně okresní kvalifikační zkoušky v Konici a krajské zkoušky v Kroměříži. Poté začala kapela vystupovat občas v *Dělnickém domě*, v sále *ZK OP Prostějov* a pravidelně v restauraci *Haná* na Sídlišti svobody 22/77 v Prostějově.

Obsazení kapely:²⁴²

²⁴¹ Složení komba: trubka-Bronislav Ludmila, altsaxofon-Miroslav Švihálek, tenorsaxofon-Ladislav Šulc, Karel Šafář, klavír-Miroslav Zikmund, kytara-Jindřich Závodný, basová kytara-Jaroslav Sviták, bicí-Milan Lipský, zpěv-Miloš Malčík, Libuše Dopitová.

²⁴² Rozhovor s Miroslavem Jachníkem ze dne 15. 1. 2014, osobní archiv Ivo Přikryla.

kapelník, klavír, elektrické klávesy – Miroslav Zikmund, **trubka** – Milan Solnař, Lubomír Boček (později), **saxofon** – Dionýs Szabó, František Hanyk (později), **trombon** – Ivo Polaško, **kytara, zpěv** – Miloš Plotz, **basová kytara** – Miloslav Hájek, Václav Procházka (později), **bicí** – Jiří Zikmund, **zpěv** – Břetislav Bibrle, Alena Dostálová. Ozvučování kapely měl na starosti technik Petr Hradečný.

Do roku 1982 využívala kapela tři dechové nástroje, trubku, saxofon a trombon. Po odchodu trombonisty v roce 1983 hrála kapela pouze se dvěma dechovými nástroji, trubkou a saxofonem.

V roce 1979 založili Miroslav Zikmund a František Hanyk *Prostějovský Big Band*. Toto těleso však nemělo žádný vliv na chod taneční kapely Miroslava Zikmunda, jejíž činnost v restauraci *Haná* nebyla nijak narušena.

Ve velkém big - bandu působila většina hráčů z menšího souboru a vedle běžné taneční hudby tak mohli interpretovat i náročnější skladby vhodné právě pro jazzové a swingové orchestry.

Kapela Miroslava Zikmunda hrála v restauraci *Haná* nepřetržitě až do roku 1989. Vlivem listopadových změn a odchodem kapelníka do veřejného politického života ukončila soubor svoji činnost.²⁴³ Po něm nastoupila angažmá v restauraci *Haná* nejdříve skupina *PV 6*, později *Prima band*. Obě tyto kapely byly složené převážně z bývalých muzikantů Posádkové hudby Prostějov.²⁴⁴

²⁴³ Ing. Miroslav Zikmund, první porevoluční starosta města Prostějov v letech 1990-1994.

²⁴⁴ Posádková dechová hudba byla v Prostějově založena v březnu 1953. Na podzim 1991 byla zrušena a převedena do Olomouce.

8. Medailony hudebních osobností Prostějova

V následující kapitole jsou medailonky vybraných osobností z oblasti jazzové, taneční, swingové a populární hudby v Prostějově. Jejich vzhled přesáhnul výrazně hranice okresu a někteří z nich byli nebo jsou známí v celostátním měřítku. Každá osobnost zasáhla svým vlastním způsobem do vývoje hudby v Prostějově a ovlivnila nejenom muzikanty, ale i širší veřejnost.

8.1. Karel Kovařík

(1911-1990)

Karel Kovařík (viz příloha č. 1) pocházel z Prostějova, kde se narodil 14. června 1911 jako druhý ze čtyř dětí v rodině místního konfekcionáře Karla Kovaříka st. (1881–1931) a Anny Kovaříkové (1881–1956), rozené Kleskové.²⁴⁵ Měl staršího bratra Jaroslava (1908–1983) a mladší sourozence Vlastu (1912–?) a Bohuslava (1915–1969). Jaroslav se později přestěhoval natrvalo do Prahy, Vlasta se provdala za Ludvíka Podivínského a přestěhovali se na Slovensko do Trenčína, kde ji bratr Karel několikrát navštívil. Nejmladší ze čtyř sourozenců Bohuslav těsně po příchodu Německých vojsk v roce 1939 odjel do zahraničí a působil v Anglii u letectva RAF (Royal Air Force). Po válce se vrátil krátce zpět do Československa, ale těsně před únorem 1948 emigroval natrvalo do Anglie.

Karel Kovařík absolvoval v roce 1927 denní studium na jednoleté škole pánského krejčovství v Prostějově (pozdější Střední průmyslová škola oděvní Prostějov, SPŠO).²⁴⁶ Poté pracoval zřejmě jako střihač ve firmě svého otce. V roce 1931 převzal ve svých

²⁴⁵Karel Kovařík st. se narodil v Ondráčicích u Vyškova, pracoval jako konfekcionář a dílovedoucí. Anna Kovaříková (Klesková) se narodila ve Valašském Meziříčí. Oba byli církevně oddáni 28. 6. 1908.

Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

²⁴⁶Kolektiv autorů. Jubilejní ročenka k 50. výročí založení Střední průmyslové školy oděvní v Prostějově, 1919–1969. Vydala SPŠO v Prostějově, 1969, s. 56.

devatenácti letech firmu po svém otci Karlovi Kovaříkovi starším,²⁴⁷ který zemřel náhle a nečekaně na mozkovou mrtvici přímo na prostějovském nádraží 25. března 1931, těsně po svém příjezdu z pracovní cesty v Praze.

Rodina Kovaříkova se několikrát stěhovala. Podle dostupných informací bydlela původně ve Svatoplukově ulici č. 42, a od roku 1934, po smrti otce, nejspíše z úsporných důvodů a nevyužití velkého bytu se Karel Kovařík již jen se svou matkou přestěhovali do bytu v nájemním domě, který vlastnila rodina Sklenovských ve Svatoplukově ulici č. 50. Během protektorátu, v roce 1943, se Karel Kovařík a jeho matka přestěhovali do bytu v ulici Daliborka č. 12, kde zůstali až do jeho emigrace na podzim 1947. Matka se potom přestěhovala 21. června 1948 do Prahy 2, Václavské ulice č. 26.²⁴⁸

Po smrti otce (1931) začal Karel Kovařík budovat novou dílnu v ulici Mlýnské č. 36a, která splňovala jeho požadavky a byla celkově prostornější.

*„V Prostějově bylo mnoho konfekcionářů, kteří měli mustry a kráječku. V pátek přijeli tito domácí dělníci ke Karlovi Kovaříkovi, odevzdali mu práci hotovou a vyfasovali od něj práci novou. To dělal mimo jiné Karel Kovařík“*²⁴⁹

Zaměstnával větší počet lidí, rozšířil výrobu a jako účetní pracoval v jeho firmě od roku 1943 Jiří Dvorský, známý Karla Kovaříka a spolubydlící v nájemním domě na Svatoplukově ulici č. 50. Nějakou dobu hrál J. Dvorský také s Karlem Kovaříkem na klavír, a to v úplných začátcích existence kapely. Jelikož však nebyl zanícený fanda swingu a jazzu, přenechal post klavíristy jiným hráčům. Sám hrál dlouhá léta na varhany a vedl chrámový sbor v kostele sv. Jakuba v Kostelci na Hané.²⁵⁰

Karel Kovařík byl aktivním členem Sokola a jeho pracovitost, píle, ctižádostivost a podnikatelský duch se projevily jak v rodinné firmě, tak i v hudbě, fotografování nebo již zmíněném Sokolu. Mladé lidi dokázal přesvědčit svým přístupem, příkladem, vůdčími schopnostmi a jistě i určitým osobním charisma k tomu, aby se stmelili do fungujícího kolektivu, který pak dosahoval pozoruhodných výsledků. Některé jeho fotografie dokonce

²⁴⁷ [...] Již v roce 1919 založilo 7 prostějovských továrníků „Čechokonfekcii“, první českou akciovou společnost pro průmysl a oděvní. Majitelé tohoto akciového podniku Jaroslav Pichal, prokurista filiálky Moravské agrární a průmyslové banky v Prostějově, a továrníci Ludvík Bauer, František Benda, Josef Felix, Rudolf Götz, Karel Kovařík a Josef Polák přijali stanovy, ve kterých jsou vyjádřeny nejdůležitější úkoly této společnosti a vysvětleny základní zásady vnitřní struktury tohoto miniaturního koncernu. [...] In: Sommer, Karel. *Z dějin oděvního průmyslu na Prostějovsku*. Prostějov, 1970, s. 113.

²⁴⁸ Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

²⁴⁹ Rozhovor s Ivo Moravusem ze dne 21. ledna 2014 v Praze, osobní archiv Ivo Přikryla.

²⁵⁰ V seznamu žáků zapsaných v roce 1948–1949 je Jiří Dvorský uveden v oddělení varhan. Viz 60 let Městského hudebního ústavu Dr. Leoše Janáčka v Prostějově, 1889 – 1949, s. 26.

použil i místní tisk. Proto si zbudoval doma v zadním pokoji fotoateliér, kde si fotografie sám vyvolával. Po násilné smrti Reinharda Heydricha v červnu 1942 německá policie Karla Kovařík zatkla. Zřejmě proto, aby vysvětlil svoji fotografickou činnost. Po několika hodinovém objasňování situace přimluvě majitelky nájemního domu ve Svatoplukově ulici, která byla původem rakouská občanka, ho policie opět propustila.

Pan Jiří Dvorský k tomu poznamenal:

*„Známa fotografie dirigenta prostějovské Orlice Aloise Grumlíka vznikla u Kovaříků v bytě, kde jsme pověsili kus plachty a fotilo se. Dělali jsme tehdy Lojzovi reklamu a dnes to má na hrobě.“*²⁵¹

Na podzim roku 1947 Karel Kovařík emigroval. V předtuše nastupujícího a stále sílícího komunismu a za pomoci svého bratra Bohuslava, který po válce létal s dopravními letadly v Československu, utekl do Anglie. Těsně před emigrací schoval nezbytné věci k Dvorským a řekl, aby se Jiří Dvorský chystal na převzetí podniku. Dva měsíce po jeho zmizení se nesměl nikdo nic dozvědět. Potom se mohlo vše oznámit příslušným úřadům.

Postupně se Karel Kovařík dostal do Anglie, Austrálie (Sydney), Rakouska (Vídne), později do Dublinu v Irsku, kde zůstal natrvalo. Zřejmě nebyl nikdy ženatý a neměl ani žádné děti. Zabýval se vždy činností spojenou s konfekční výrobou. Jezdil po světě jako obchodní zástupce různých oděvních firem a několikrát zavítal z pracovních důvodů i do Československa. Nakupoval látky a prodával řezací zařízení do oděvních strojů, které snad nabízel i národnímu podniku OP Prostějov.

Podle vyprávění pamětníků se Karel Kovařík objevil na vystoupení orchestru Miloslava Milotínského ve *Společenském domě OP* někdy v padesátých letech dvacátého století, kdy přiletěl z Austrálie navštívit známé a rodinu v Prostějově. Podruhé se objevil při vystoupení kapely Miroslava Zikmunda, také ve *Společenském domě OP* v sedmdesátých letech dvacátého století (asi v roce 1975).²⁵²

Na konci sedmdesátých a začátkem osmdesátých let 20. století navštívil opakovaně Ivo Moravuse na jeho chalupě v Dobříchovicích u Prahy. V té době bydlel už v irském Dublinu. Ivo Moravus k tomu poznamenal:

²⁵¹ Rozhovor s Jiřím Dvorským ze dne 5. 4. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla. Na prostějovském hřbitově lze spatřit na hrobě Aloise Grumlíka jeho portrét, vyrytý podle fotografie do pomníku.

²⁵² Rozhovor s Lubomírem Bočkem ze dne 8. 9. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

„Dobřichovice mám od roku 1977, takže nějakých pár let později sem jezdil. Byl vášnivý fotograf, fotil třeba kytky, takové jejich detaily a podobně. S muzikou však už v té době neměl nic společného.“²⁵³

Karel Kovařík zemřel v roce 1990 v Dublinu.

8.2. Miloslav Milotínský

(1923-1995)

Miloslav Milotínský (viz příloha č. 6) zvaný spoluhráči a známými Milda, se narodil 14. června 1923 na Slovensku ve Zborově, okres Bardějov. S otcem Františkem, matkou Ludmilou a sestrou Ludmilou²⁵⁴ se přestěhovali patrně v roce 1936 do vesnice Vrbátky u Prostějova, kde bydleli ve Vrahovské ulici č. 103. Jeho otec, František Milotínský, zde pracoval jako vedoucí pošty - poštministr. O mládí Miloslava Milotínského není známo nic bližšího. Po vyučení nebo vystudování střední školy dojížděl do zaměstnání na poštu v Prostějově, kde pracoval jako úředník. Oženil se 23. června 1945 a se svou ženou Dagmarou se krátce nato přestěhovali do Prostějova, bydleli v ulici Podjezd č. 1 (spojnice mezi Palackou a Vodní ulicí), v prvním poschodí. Jeho manželka Dagmar (1926-?) pocházela z Domažlic. V letech 1945–1947 absolvoval Miloslav Milotínský základní vojenskou službu, během které se manželům narodila 19. září 1945 první dcera Vladimíra. Po návratu z vojenské služby v červnu 1947 začal pracovat jako dispečer v Sigmě Lutín. Osvědčil se jako výborný řídicí pracovník se znalostí němčiny.

Někdy na přelomu roků 1947–1948 nastoupil jako trumpetista do bývalého *Orchestru Karla Kovaříka*, který po jeho emigraci převzal Miroslav Cop. Od roku 1950 se stal Miloslav Milotínský po dobu téměř dvaceti let vedoucím tohoto tělesa.

²⁵³ Rozhovor s Ivo Moravusem ze dne 21. ledna 2014 v Praze, osobní archiv Ivo Přikryla.

²⁵⁴ MUDr. Ludmila Milotínská (1924), ve školním roce 1936-1937 nastoupila do druhého ročníku na Státní Československé dívčí reálné gymnázium v Prostějově. Studium všeobecného lékařství na Masarykově univerzitě v Brně ukončila v roce 1950. Pracovala jako primářka na dětském oddělení nemocnice v Králově poli v Brně. Viz XVIII. výroční zpráva Státního československého dívčího reálného gymnázia v Prostějově, školní rok 1936-1937, IIb.

Miloslav Milotínský byl trumpetista, který dobře swingoval, rozený lídr, vedoucí sekce, občas hrající i nějaké naučené sólo, ovšem samouk. Někdy v padesátých letech dvacátého století, při vystoupení pražského big bandu Zdeňka Bartáka v Prostějově, hrál s tímto orchestrem jako záskok za tehdy nemocného hráče na trubku. U pultu třetí trubky zaskakoval také při koncertu orchestru Karla Vlacha ve velkém sále prostějovského divadla 19. srpna 1958.

Uvolnění politického napětí roku 1968 využila jeho manželka s dcerami (Vladimíra, Dagmar) k zájezdu do bývalé Jugoslávie, po kterém se již nevrátily zpět domů. Zůstaly ve Vídni a později se přestěhovaly do Švýcarska. Tam za nimi emigroval o rok později (1969) Miloslav Milotínský. Emigrace byla pro Miloslava Milotínského vlastně nutným řešením stávající situace. Po dohodě s představiteli KSČ vyjel do zahraničí za tím účelem, aby přemluvil rodinu k návratu zpět. Do Švýcarska za nimi později odjeli členové KSČ a představitelé Sigmy Lutín, aby je přinutili k návratu do vlasti, ovšem bezvýsledně.

Ve městě Olten pracoval Miloslav Milotínský ve strojírenském provozu a v laboratoři, zaměřené na rozbory kovů. Bydleli v rodinném domku ve vilové čtvrti s adresou Bahnstrasse 1, Olten. Miloslav Milotínský hrál také krátký čas v místním městském dechovém orchestru na kornet, který dostal zapůjčen spolu s pestrou uniformou. Jelikož se věnoval celý život převážně swingové hudbě, v dechovém orchestru, hrajícím úplně jiný repertoár dlouho nevydržel a skončil jako aktivní muzikant úplně. Za socialismu se pravidelně vracel každé září zpět do Prostějova na místní hody, to už ovšem jako švýcarský občan, navštívit své kamarády a muzikanty z kapely. Setkání probíhala v *Grandhotelu* Prostějov nebo v hotelu *Avion*, sám Miloslav Milotínský byl ubytován vždy v hotelu *Avion*. Krátce po revoluci v roce 1989 navštívil znovu Prostějov a setkání se známými proběhlo v dnes již neexistující kavárně Swing na Dolní ulici č. 17.²⁵⁵ Zemřel ve Švýcarsku, 28. května 1995.

²⁵⁵Rozhovor s Františkem Hanykem ze dne 17. 4. 2013, osobní archiv Ivo Přikryla.

8.3. Jaromír Kaňák

(1931-2002)

Jaromír Kaňák (viz příloha č. 10) se narodil v Prostějově 25. prosince 1931 jako nejmladší ze tří dětí Josefa a Josefy Kaňákových. Nejstarší ze sourozenců byla Anežka (1927–2013), prostřední pak Josef (1929–?). Rodina Kaňáková bydlela na Žerotínově náměstí 12 (dnes Žižkovo náměstí), v Prostějově. Otec, Josef Kaňák (1891–1951), pocházel ze Seloutek u Prostějova a pracoval jako bankovní úředník Reiffeisenovy záložny v Prostějově. Předtím zřejmě byl správcem hospodářského družstva a ředitel pozemkového ústavu.²⁵⁶ Matka, Josefa Kaňáková (1896–1963), za svobodna Ondrušková, pocházela z Přerova a pracovala jako prodavačka. Manželé Kaňákoví měli svatbu v roce 1918.

Rodina Kaňákových ze Seloutek byla velmi početná. Otec Josef, nejmladší z devíti sourozenců, měl pět bratrů a tři sestry. Nejstarší ze všech sourozenců byl učitel Jan Kaňák.²⁵⁷ Všechny tři děti Josefa a Josefy Kaňákových byly hudebně nadané. Nejstarší Anežka vystudovala Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a učila na Lidové škole umění v Prostějově zpěv a hudební nauku. Josef hrál velmi dobře na klavír²⁵⁸ a působil krátkou dobu například v *Orchestru Karla Kovaříka*. Později se Josef oženil a přestěhoval do Karlových Varů, kde zůstal natrvalo a občas ho tam navštěvoval i jeho bratr Jaromír.

Jaromír Kaňák se začínal hudebně vzdělávat stejně jako jeho dva starší sourozenci ve hře na klavír u Anežky Hrabalové (od šesti let), která bydlela a vyučovala soukromě v ulici Tetín č. 4 v Prostějově.²⁵⁹ Ve dvanácti letech se začal učit hře na housle v *Městské hudební a pěvecké škole Dr. L. Janáčka* u Jaroslava Černého.²⁶⁰ Od školního roku 1948–1949 však

²⁵⁶ Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

²⁵⁷ Hudební skladatel Zdeněk Kaňák, narozený v Brně 1910, a jeho syn, hobojsa a skladatel Milan Kaňák (Brno 1955), byli potomci nejstaršího sourozence z devíti dětí (šest bratrů a tři sestry) manželů Kaňákových ze Seloutek u Prostějova, učitele Jana Kaňáka. Nejmladší sourozenec z devíti dětí, Josef Kaňák, byl otec prostějovského kapelníka Jaromíra Kaňáka. Prostějovský Jaromír Kaňák a brněnský Zdeněk Kaňák (otec Milana) byli tedy bratrance.

²⁵⁸ Josef Kaňák doprovázel na klavír žákyně rytmického oddělení Městské hudební a pěvecké školy Dr. L. Janáčka v Prostějově v programu *Krásy v pohybu a tanci* dne 13. května 1947 v divadelním sále Národního domu. Viz Výroční zpráva, 1946–47, Městská hudební a pěvecká škola Dr. L. Janáčka v Prostějově, s. 7.

²⁵⁹ „Hudební školy soukromé: Tetín č. 4. Učitelka a majitelka: Anežka Hrabalová. Housle, klavír, sborový a sólový zpěv.“ Viz Mucha, Jaroslav: Adresář města Prostějova a politického okresu, Prostějov 1933, s. 46.

²⁶⁰ Jaromír Kaňák vystoupil na výroční žákovské produkci ve středu 4. června 1947 jako žák čtvrtého ročníku hry na housle, kde v jeho podání zazněla *Air Varie* od Charlese Dancla. Viz Výroční zpráva, 1946–47, Městská hudební a pěvecká škola Dr. L. Janáčka v Prostějově, s. 9.

přešel z houslí na trubku k učiteli Františku Schwabovi.²⁶¹ Ke hře na trubku si přidal ještě klavír, kterému se učil také na prostějovské hudební škole u paní učitelky Věry Müllerové.²⁶² Na trubku se učil již dříve, jelikož už v šestnácti letech hrál s *Orchestrem Karla Kovaříka*.²⁶³ Na fotce orchestru z roku 1947 seděl Jaromír Kaňák za pultem třetí trubky a na klavír hrál jeho bratr Josef (viz příloha č. 2).

Jaromír Kaňák vystudoval Obchodní akademii v Prostějově, kde maturoval v roce 1950 s výborným prospěchem. Proto se hlásil na vysokou školu, ale tehdejší OV KSČ (Okresní výbor Komunistické strany Československa) mu nedal z politických důvodů doporučení.

Během studia na Obchodní akademii založil svou první kapelu *Buggy boys* (1946–1947). Studenti, hudebníci, měli velkou podporu v řediteli Mojžíru Švarcovi. Jaromír Kaňák hrál na trubku, Arnošt Rolný, pozdější majitel *Grandhotelu* v Prostějově na bicí, Dušan Zeidler²⁶⁴ zpíval a kapela prý měla až čtyři saxofony a rytmiku.

Po maturitě, v roce 1950 nastoupil Jaromír Kaňák do místní továrny Agrostroj Prostějov jako vedoucí zaměstnanec v oddělení mezd a práce. Z personálních důvodů však byl záhy zbaven funkce a musel si dodělat kurz, po kterém mohl pracovat v továrně jako svářeč. Toto zaměstnání nevykonával dlouho, protože v roce 1950 odešel na vojnu. Nejdříve strávil měsíc v Poběžovicích na Šumavě. Odtud přešel k pohraničnickům do Mikulova, kde si odsloužil dva roky základní vojenské prezenční služby.

Poprvé se oženil již v Mikulově a po návratu z vojenské služby v roce 1952 bydlel s manželkou krátce u jejích rodičů (Křížkovského ulice). Po vojně nastoupil zpět do Agrostroje Prostějov a přestěhoval se do podnikového bytu (Šárka č. 52, Prostějov).

Jaromír Kaňák se oženil celkem třikrát. Z prvního manželství měl syna Jaromíra, ze druhého dceru Gabrielu a ze třetího manželství syna, opět Jaromíra (II). Po celou dobu se věnoval hudbě a jako kapelník několika vlastních souborů se neodmyslitelně zapsal do paměti občanů města Prostějova. Orchestr Jaromíra Kaňáka byl v Prostějově za třicet let své působnosti

²⁶¹ V seznamu žáků zapsaných v roce 1948 – 1949 je Jaromír Kaňák uveden v oddělení dechových nástrojů. Viz 60 let Městského hudebního ústavu Dr. Leoše Janáčka v Prostějově, 1889–1949, s. 27.

²⁶² Státně zkoušená učitelka klavíru Věra Müllerová byla spolu s dalšími kolegy přijata ve školním roce 1948 - 1949 do Městské hudební a pěvecké školy Dr. L. Janáčka v Prostějově. Vyučovala hře na klavír a přípravné hudební výchově. Viz 60 let Městského hudebního ústavu Dr. Leoše Janáčka v Prostějově, 1889 – 1949, s. 17, 18.

²⁶³ Soukromě studoval hru na trubku u Ladislava Slováčka. Státně zkoušený učitel hudby a v letech 1926-1935 ředitel Městské hudební a pěvecké školy Dr. L. Janáčka v Prostějově Ladislav Slováček odešel v roce 1935 do výslužby. Poté vyučoval soukromě. Viz 60 let Městského hudebního ústavu Dr. Leoše Janáčka v Prostějově 1889-1949, s. 12.

²⁶⁴ Dušan Zeidler, Školní 19, Prostějov. Na Obchodní akademii v Prostějově maturoval v roce 1950. Zpíval v orchestrech Karla Kovaříka, Miloslava Milotínského, Jaromíra Kaňáka atd.

všeobecně známý, hlavně mezi posluchači zaměřenými na taneční hudbu. Jeho strýc, brněnský hudební skladatel Zdeněk Kaňák, věnoval řadu svých skladeb prostějovskému komornímu souboru *Collegium musicum*, který také nějaký čas dirigoval.²⁶⁵ S kapelou svého synovce Jaromíra Kaňáka však nespolupracoval.

Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let dvacátého století se manželé Kaňákoví přestěhovali do Olomouce, kde měli byt v ulici Masarykova č. 10. V té době změnil Jaromír Kaňák zaměstnání a přešel z Prostějova do podniku Sigma Olomouc. Hlavní důvodem byly údajně politické a jiné neshody s vedoucími představiteli Agrostroje Prostějov. V Olomouci zůstal až do důchodového věku a zemřel zde v roce 2002.

8.4. Radovan Kravák

(1926-1996)

Radovan Kravák se narodil v Prostějově 10. června 1926. Oba jeho rodiče, František Kravák i Helena Kraváková (rozená Benešová), pocházeli také z Prostějova. Neměl žádné sourozence a do svých pěti let žil v Prostějově, ulice Plumlovská č. 83. Od 10. prosince 1931 se přestěhoval s rodiči na adresu Svatoplukova 45, Prostějov.²⁶⁶ V tomto bytě, který zdědil po rodičích, bydlel celý život. Odtud chodil v mládí do nedaleké základní školy na Kollárově ulici, později na gymnázium, kde také úspěšně odmaturoval. Do místní *Městské hudební a pěvecké školy Dr. L. Janáčka* nastoupil v sedmi letech, v roce 1933, a chodil deset roků k paní učitelce Boženě Vodičkové, u níž se učil na klavír.²⁶⁷ Vedle klavíru se ještě věnoval hře na trombon, ale pouze jako samouk. V roce 1945 odešel studovat Lékařskou fakultu do Brna, kterou však z politických důvodů opustil po únoru 1948. Základní vojenskou službu

²⁶⁵ Skladby Z. Kaňáka pro *Collegium musicum*: *Cyklus písní na slova J. Wolkra pro soprán a komorní orchestr*, *Koncert do F pro lesní roh a smyčce*, *dětská opera-balet Hodina matematiky a další*.

²⁶⁶ Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

²⁶⁷ Radovan Kravák vystoupil na výroční žákovské produkci v úterý 24. května 1938 jako žák pátého ročníku hry na klavír, kde zahrál *Canzonettu* Eduarda Schütta. O rok později, v pátek 16. června 1939, zahrál na výroční žákovské produkci jako žák šestého ročníku *Fantasii - polonézu* od Josefa Suka. Viz 49. Výroční zpráva za školní rok 1937–1938, Městská hudební a pěvecká škola Dr. L. Janáčka v Prostějově, s. 12. Viz 50. Výroční zpráva za školní rok 1938–1939, Městská hudební a pěvecká škola Dr. L. Janáčka v Prostějově, s. 14.

absolvoval u pohraničníků na Šumavě v Klatovech, kam narukoval 30. září 1949.²⁶⁸ V říjnu 1951 se vrátil zpět do Prostějova a začal pracovat v místní továrně Agrostroj Prostějov jako vedoucí skladu nářadí a dálkově si dodělal Střední průmyslovou školu strojnickou v Olomouci. Jeho manželka, Květoslava Kraváková, vyučovala na hudební škole hru na housle. Manželé Kravákoví měli jediného syna, Radovana.

Celý život aktivně působil v několika místních hudebních tělesech a založil i vlastní kapelu. Na trombon hrával v dechovém orchestru pod hlavičkou Agrostroje Prostějov, ve swingových a tanečních orchestrech Karla Kovaříka, Miloslava Milotínského, Jaromíra Kaňáka, ve vlastním big bandu, Orchesterálním sdružení, *Collegiu musicu* a jiných souborech. Pro *Collegium musicum* instrumentoval celou řadu skladeb z oblasti artificiální hudby. Byl však známý hlavně svými aranžemi pro taneční, jazzové a swingové orchestry. Ty nejenom rozepisoval, ale občas si je i sám dirigoval. Dbal přitom na jejich přesné provedení jak po stránce souhry, intonace, tak i rytmu. První dirigentské zkušenosti získal po odchodu Karla Kovaříka do zahraničí v roce 1947, když převzal umělecký dohled nad jeho orchestrem.

*„Na trombon v této kapele hrál velmi schopný a nadaný Radovan Kravák, student medicíny, kterou nakonec nedodělal následkem dalších politických změn. Psal pro kapelu veškerý repertoár, který odposlouchával z nahrávek a převáděl je do pěti linek a čtyř mezer, bezchybně. Vedl na zkouškách orchestr po stránce hudební a byl velmi přísný na ladění a synkopické vyjadřování sekcí. Mnohdy nám nadával do hudebních analfabetů a blbců, pokud jsme nevyhověli jeho představám.“*²⁶⁹

Ve výše zmíněných orchestrech působil také jako hráč na klavír, později na elektrické klávesy. V důchodovém věku, mezi léty 1991–1995, vyučoval hru na elektrické klávesy a improvizaci na Základní umělecké škole Vladimíra Ambrose v Prostějově. Více ze svých bohatých a praktických zkušeností již předat žákům nestihl, neboť zemřel 6. června 1996 ve věku nedožitých sedmdesáti let.

²⁶⁸ Viz policejní přihláška. Fond: Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel.

²⁶⁹ Viz Liska, Ivan: *Vzpomínky*. Ručně psaný text, s. 6, osobní archiv Ivo Přikryla.

8.5. Šimon Sadovský

(1900-1959?)

Šimon Sadovský (viz příloha č. 22) pocházel z Ruska. Narodil se 11. prosince 1900 ve městě Voroncovka (dříve Kalinino, dnes Tashir v Arménii). Československé státní občanství získal 21. června 1922 při pobytu v Kroměříži.²⁷⁰ Odtud se přestěhoval do Brna a nakonec se usadil v Prostějově, kde se přihlásil k trvalému pobytu 13. září 1926. Během období první republiky se často stěhoval. Nejdéle však pobýval na adrese Štefánikova č. 4 (1930–1939). Po druhé světové válce bydlel na adrese Floriána Nováka č. 5 a později Daliborka č. 12 v Prostějově. První manželka Šimona Sadovského se jmenovala Františka Jauerníková (1910),²⁷¹ se kterou se oženil v roce 1931 a měli syna Alexandra (1931). V roce 1938 se rozvedli a se svou druhou ženou Lidmilou Čechovou (1915v Rusku) se oženil v roce 1941. Měli spolu dvě děti, Alexeje (1946) a Naděždu (1948).²⁷² Šimon Sadovský byl amatérský muzikant, houslista. Pro svou nekonfliktní, přátelskou povahu a přirozený respekt si získal oblibu mezi kolegy, muzikanty. Od roku 1927, kdy převzal místo vedoucího orchestru, během války, a nejméně dalších čtrnáct let po válce vedl soubor, který se hlavně svým účinkováním v hotelu *Avion* nasmazatelně zapsal do povědomí prostějovských posluchačů. Nějakou dobu vlastnil Šimon Sadovský sběrnou průmyslových odpadků a odborný meziobchod s třídiřnou hadrů na Kostelecké ulici č. 14 v Prostějově. Po únoru 1948 pracoval patrně tamtéž jako vedoucí sběrných surovin. Šimon Sadovský zemřel asi v roce 1959.

²⁷⁰ Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list, číslo indexu 3132 Z.

²⁷¹ Františka Jauerníková se narodila v Prostějově a mohla pocházet z rodu prostějovského učitele Vincence Jauerníka (1790? - ?).

²⁷² Viz Státní okresní archiv - fond: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel, rodinný list.

8.6. Ivo Moravus

(1929)

Klavírista Ivo Moravus (viz příloha č. 32) se narodil 22. ledna 1929 v Prostějově a pochází z poměrně bohaté prvorepublikové rodiny. Jeho otec Theodor Moravus (1899–1973) byl synem zlatníka Albína Moravuse, jehož prostějovské zlatnictví se nacházelo na Žerotínově náměstí (dnes Žižkovo náměstí č. 2).²⁷³ Matka, Jarmila Moravusová (1905–1979), byla dcerou továrníka Bedřicha Doležela, majitele továrny na obuv.²⁷⁴ Manželé Moravusovi měli dvě děti, starší dceru Dagmaru (1926)²⁷⁵ a syna Iva. Rodina bydlela na ulici Újezd 9a, kde se nacházela v zadním traktu i vlastní fabrika na výrobu obuvi. Otec, Ivo Moravuse, Theodor se staral o administrativní záležitosti továrny a věci s tím spojené. Obě dvě děti Theodora a Jarmily Moravusových byly hudebně nadané.

Ivo Moravus navštěvoval od devíti let *Městskou hudební a pěveckou školu Dr. L. Janáčka*, kde studoval housle u Oldřicha Fišera.²⁷⁶ Starší sestra Dagmar se věnovala tanci. Po krátké době otec zjistil, že housle nevzbudily v jeho synovi patřičný zájem o hudbu a proto Ivo přešel z houslí ke studiu klavíru. V období druhé světové války začal k Moravusům domů docházet a vyučovat prostějovský skladatel Vladimír Ambros (1890–1956).²⁷⁷ Soukromé studium klavíru Ivo Moravuse nadchlo a od tohoto okamžiku zůstal věrný tomuto nástroji po celý život.

²⁷³In: Mucha, Jaroslav: *Adresář města Prostějova a politického okresu, Prostějov 1947*, s. 267.

²⁷⁴Bedřich Doležel byl v roce 1919 zakladatelem a jediným majitelem továrny na obuv v Prostějově. Výrobní budova v ulici Újezd 9a byla postavena v letech 1918–1919 a firma zaměstnávala až 120 zaměstnanců. Od roku 1927 se podnik zaměřil na výrobu domácí galanterie obuvi, kterou pod značkou Baťa a. s. Zlín vyvážel do celého světa. Po administrativní stránce vedli podnik zeťové majitele Theodor Moravus a Bohuslav Gardavský. Podnik byl 1. ledna 1948 znárodněn a výroba byla převedena do národního podniku Kotva v Krasicích.

²⁷⁵Pracovala jako provozní v divadle Semafor v Praze. Její druhý manžel Jiří Cejnek byl produkčním v Laterně magice. Na jaře 1968 odletěli pracovně na Expo do Montrealu, v srpnu emigrovali a později bydleli v Los Angeles. Po roce 1992 se vrátili zpět do České republiky. Viz Rozhovor s Ivo Moravusem ze dne 21. ledna 2014 v Praze, osobní archiv Ivo Přikryla.

²⁷⁶Ivo Moravus vystoupil na výroční žákovské produkci ve středu 14. června 1939 jako žák druhého ročníku hry na housle. Zahrál *Taneček* od Jaroslava Ptašinského. Viz Výroční zpráva, 1938–1939, Městská hudební a pěvecká škola Dr. L. Janáčka v Prostějově, s. 13.

²⁷⁷Vladimír Ambros pedagog, hudební skladatel a dirigent, bydlel v ulici Rejskova č. 25, Prostějov. Byl žákem Leoše Janáčka na varhanní škole v Brně, poté působil v Německu a první světovou válku prožil Anglii. Od roku 1921 nastoupil jako učitel v hudební škole v Prostějově, byl sbormistrem pěveckých spolků Orlice a Vlastimily, dirigoval Orchesterálního sdružení. V letech 1927–1938 působil ve funkci ředitele hudební školy v Břeclavi, odkud se vrátil zpět do Prostějova. Jeho skladatelský odkaz čítá na 135 děl. Otec Vladimíra Ambrose, Ezechiel, založil roku 1889 v Prostějově Městskou hudební a zpěvní školu. Ta dnes nese jméno jeho syna - Základní umělecká škola Vladimíra Ambrose v Prostějově.

V roce 1945, ve svých šestnácti letech, nastoupil do první kapely v Prostějově, která byla šestičlenná a tvořili ji muzikanti z velkého jazzového a swingového *Orchestru Karla Kovaříka*. Hrála v letní zahradě Národního domu k tanci a účinkování orchestru mělo veliký úspěch u publika. Pro příští sezónu byl angažován již velký orchestr pod vedením Karla Kovaříka. Ivo Moravus hrál s tímto orchestrem pravidelně až do roku 1948, kdy maturoval na gymnáziu v Prostějově a odešel do Prahy studovat Vysokou školu věd hospodářských. Tento rok byl pro celou rodinu tragický, jelikož přišla první vlna znárodnění a do ní spadaly všechny podniky s počtem zaměstnanců větším než padesát, tedy i továrna na obuv Bedřicha Doležela. Pod vlivem těchto i jiných okolností Ivo Moravus ukončil studium na vysoké škole a v roce 1949 se vrátil zpět do Prostějova. Přijal angažmá v *Orchestru Karla Kovaříka*, který vedl v té době už Miroslav Cop, jelikož bývalý kapelník emigroval. V orchestru pod dalším vedením Radovana Kraváka (1949) a Miloslava Milotínského (1950) účinkoval další dva roky. Mezi tím hrál ještě krátce v kapele Jaromíra Kaňáka.

V roce 1951 narukoval Ivo Moravus k pěšímu pluku do Domažlic. Po ukončení dvouleté základní vojenské služby (1953) se již do Prostějova natrvalo nevrátil a časem se odstěhoval za sestrou do Prahy.

V Praze nastoupil první angažmá v kapele akordeonisty Slávy Kunsta (1954). Po roce převzal tuto kapelu Karel Krautgartner a v souboru účinkovali mimo jiné i Karel Velebný, Rudolf Cortés a Ljuba Hermanová. Ivo Moravus hrál s Karlem Krautgartnerem asi dva roky (1955–1956). V roce 1957 přešel do orchestru J. A. Schuberta na uvolněné místo po klavíristovi Milanu Polákovi. Orchester hrával na nábřeží v kavárně *Vltava* a občas zde zpívala i Vlasta Průchová.

Počínaje rokem 1958 spolupracoval Ivo Moravus s malými přestávkami téměř deset let s vynikajícím bubeníkem Josefem Posledním, který po odchodu z orchestru Karla Vlacha založil vlastní orchestr, jehož členy se stali mimo jiné Alfa Šmíd, Miroslav Krýsl, Václav Hybš a jiní. Kapela účinkovala pravidelně v revui *Alhambra* v hotelu *Ambassador* na Václavském náměstí. Výborní instrumentalisté souboru Josefa Posledního uspokojovali své jazzové ambice při různých koncertních vystoupeních orchestru jako například 5. prosince 1960 v sále *Lucerna* za účasti nejvýznamnějších jazzových skupin (viz příloha č. 33).

V roce 1963 absolvoval Ivo Moravus čtyřleté studium na Lidové konzervatoři v Praze (dnes Konzervatoř Jaroslava Ježka), obor skladba u Harryho Macourka a harmonii u Jaroslava Kofroně.

Vedle působení v tomto orchestru si Ivo Moravus našel čas k doprovázení zpěváků a umělců jako například Richarda Adama, Věry Rackové, konferenciéra Jiřího Štuchala a mnoha dalších. Za klavírem ho mohli vidět a slyšet diváci i v rodném Prostějově, kam zavítal v březnu 1964, jak uvedl Kulturní zpravodaj:

„31. (úterý) 16,30 a 19,30 hod. – Dobrý večer, pane Štuchal. Velký estrádní pořad pražských umělců. Hrají: Jiří Štuchal, Věra Racková, Ludmila Píchová, B. Vích, František Miška, členové Městských divadel pražských, inž. Míla Trnka a Ivo Moravus.“²⁷⁸

V šedesátých letech 20. století Ivo Moravus mnohokrát natáčel s Filmovým symfonickým orchestrem pod vedením Štěpána Koníčka. Za tímto účelem si pořídil elektronické varhany značky Farfisa a z Ameriky si objednal zvukovou bednu Leslie, s ovladačem rychlosti rotoru. Na tehdejší dobu byl majitelem naprosto špičkového profesionálního nástroje. Vlastnil také první československé elektronické varhany vyrobené v Hradci Králové.

V roce 1965 bylo Ivo Moravusovi nabídnuto angažmá v kapele Karla Duby, se kterou jezdil v estrádním programu po republice a zúčastnil se i četných zahraničních zájezdů. Při měsíčním pobytu v Mnichově (1966) doprovázela kapela zpěváky Nad'u Urbánkovou a Josefa Zímu. Přišel srpen 1968 a Ivo Moravus byl s kapelou na zájezdu v Mongolsku. Přesně v den okupace sovětskými vojsky, 21. srpna se stala tragická nehoda autobusu s orchestrem u města Ulanbátaru. Ivo Moravus jako zázrakem nehodu s četnými zraněními přežil.²⁷⁹

V sedmdesátých letech Ivo Moravus účinkoval v soutěžním televizním pořadu *Deset stupňů ke zlaté*, ve kterém dotvářel kulisu znělkami, mezhrami a dohrami na klavír a elektronické klávesy. Působil jako dramaturg v divadle *Rokoko* (1969–1970) a v letech 1975–1989 vedl skupinu *Alfa klub*, ve které zpívali střídavě Judita Čerovská, Oldřich Lipský, Jana Robbová, Karel Hála, Karel Štědrý, Pavlína Filipovská, Míla Procházková, Pavel Liška a jiní. S touto skupinou, ve které hráli převážně muzikanti s Ústřední hudby federálního Ministerstva vnitra, procestovali v rámci estrádních pořadů celou republiku. Komponoval příležitostně populární písně, z nichž některé byly oceněny v rozhlasové soutěži *Písničky pro Hvězdu*. Po roce 1989 omezil svou hudební činnost a v současné době hraje na klavír v *Divadle Jára Cimrmana*.

²⁷⁸ In: *Kulturní zpravodaj*, Prostějov v kultuře, osvětě a sportu. Březen 1964, číslo 3, s. 28, 30.

²⁷⁹ Na místě zahynuli kapelník Karel Duba, bubeník Josef Poslední, saxofonista Jaroslav Štrudl, zpěváci Bohumil Vaněk, Dana Hobzová a Marie Pokšťeflová. Viz Rozhovor s Ivo Moravusem ze dne 21. ledna 2014 v Praze, osobní archiv Ivo Příkryla.

8.7. Antonín Julina

(1922-2006)

K významným československým jazzovým kytaristům, aranžérům a skladatelům druhé poloviny 20. století patřil bezesporu Antonín Julina (viz příloha č. 31). Ve své době hrál se všemi předními jazzovými a swingovými profesionálními orchestry a menšími soubory v bývalém Československu.

Narodil se v Prostějově 10. září 1922, ale až do svých osmi let žil společně s rodiči v New Yorku. Otec Antonína Juliny se jmenoval Alois a byl povoláním stolař. Matka se jmenovala Marie, rozená Glassová. Po návratu z Ameriky do Prostějova (1930) bydleli na Žerotínově náměstí č. 7 (dnes Žižkovo náměstí). Ve stejném domě se nacházelo za první republiky také kino *Atlas*, později přejmenované na kino *Jas*. Antonín Julina se vyučil kožešníkem a v roce 1950 se oženil s Marií Pořízkovou (1926–?). Od roku 1951 se přestěhovali natrvalo do Brna, kde bydleli v ulici Lidická č. 32.²⁸⁰ Zde žil Antonín Julina až do své smrti 26. března 2006.

V deseti letech se začal Antonín Julina učit na housle. Po pěti letech, pod vlivem vlny zájmu hry o kytaru mezi mladými lidmi, přešel na tento nástroj. Vyměnil starý magnetofon za kytaru a začal cvičit pět až osm hodin denně. Dojížděl do Brna k pedagogovi Vojtěchovi Tukačovi, který později vyučoval i na konzervatoři. Jeho prvním velkým vzorem se stal Django Reinhard. Za protektorátu nastoupil do amatérského *Orchestru Karla Kovaříka* v Prostějově. Antonín Julina zůstal věrný jazzu i po válce a dal se na dráhu profesionálního kytaristy. Pod vlivem úspěchu na *I. Defilé amatérských jazzových orchestrů* v Praze, kde získal *Orchestr Karla Kovaříka* první místo, přijal angažmá společně s trumpetistou Přemyslem Chaloupkou v orchestru Ladislava Habarta.

Kytarista Antonín Julina k tomu v dopise uvedl:

*„Jako profík jsem začal v r. 1945 (po osvobození) v Praze v orchestru Lad. Habarta. Po rozpadu tohoto orch. nástup do orch. J. Schuberta (spoluhráči Jiří Malásek, Ferd. Havlík), nástup k vojenské presenční službě a od 1. 1. 1949 – 1956 jako člen orch. G. Broma.“*²⁸¹

²⁸⁰ Viz Fond: Městský národní výbor Prostějov, kartotéka obyvatel.

²⁸¹ Viz kopie dopisu Antonína Juliny panu Vlastimilu Vrbelovi ze dne 23. 7. 1997. Osobní archiv Ivo Přikryla.

Na nahrávce orchestru Ladislava Habarta z 20. února 1946 můžeme slyšet oba prostějovské muzikanty ve foxtrotu Petra Kareše a Karla Kozla *Volám tě písni svou* v aranžmá Alexeje Frieda.²⁸² V textové studii desky je k této písni uvedeno:

*„Zásluhou průbojného aranžmá i provedení se tu z běžné taneční písničky stala náročná, harmonicky bohatá skladba s plným nábojem jazzového vzruchu. Výrazně působí zejména celková práce rytmiky (L. Horčík – p, A. Julina – g, B. Ziarko – b, J. Šrůt – ds) a trubkové sólo (K. Šidla?) v předposledním chorusu, poněkud stranou naproti tomu zůstává výkon zpěváka. Nahrávka dokumentuje umělecký nástup mladé swingové generace a současně i šíří tehdejšího našeho swingového zázemí, které bylo s to realizovat podobné progresivní snahy i tam, kde šlo o nově postavený, teprve krátkou dobu působící soubor.“*²⁸³

Soubor Ladislava Habarta po půlročním působení převážně v pražské kavárně Fénix ukončil svou činnost. Antonín Julina odešel do orchestru J. A. Šubrtů, kde se potkal např. s Jiřím Maláskem a Ferdinandem Havlíkem. Se svým švagrem trumpetistou Ivanem Liskou hrál krátce při působení tohoto orchestru v kavárně ostravském hotelu Palác. Po tříměsíční službě v armádě počátkem roku 1948 přešel do orchestru Ladislava Bareše. Od roku 1949 se stal členem *Orchestru Gustava Broma* (1949–1956). Mezi tím krátce koncertoval s Rudolfem Cortésem a Ljubou Hermanovou, které doprovázel se svým oktetem *Rytmus 56*. Pro nesouhlas s repertoárem ukončilo toto těleso spolupráci s oběma umělci a tím pádem i své další účinkování. V roce 1957 dostal Antonín Julina lákavou nabídku ke spolupráci od Karla Krautgartnera, který soustředil ve svém nově založeném orchestru v Praze naše nejlepší hudebníky.

*„[...]Přišla mně opět nabídka z Prahy, kterou jsem sice velmi rád přijal, ale věděl jsem, že se v angažmá z rodinných důvodů dlouho nezdržím. Orchestr, do kterého jsem nastoupil, byl prvotřídní. Větší část tvořili vynikající muzikanti, z kterých byl později sestaven rozhlasový orchestr, dnes známý pod názvem JOČR nebo TOČR. [...]“*²⁸⁴

Po roce působení u Karla Krautgartnera se vrátil Antonín Julina zpět do *Orchestru Gustava Broma* (1958). V roce 1962 přijal další nabídku z Prahy a to od Karla Velebného k jeho S+H Quartetu. Z existenčních důvodů a kvůli nechuti z cestování se po krátké době vrátil opět do Brna. Nejdříve nastoupil jako člen činoherního orchestru do Mahenova divadla (1963) a později do satirického divadla Večerní Brno. Tady zastával nejdříve funkci řadového hráče, později vedoucího orchestru, dirigenta a aranžéra. Na místě setrval až do důchodového věku.

²⁸² Jazzový orchestr Ladislava Habarta, nahráno z desek ESTA z let 1945–1946. [CD].

²⁸³ Sjezd swingářů: desetiletí české swingové hudby 1939/1949.[Gramodeska, textová studie J. Kotek]. s. 11.

²⁸⁴ Šlapanská, Eva: Hovoříme s jazzovým kytaristou Antonínem Julinou. In: Štafeta, 1987, roč. 19, č. 4, s. 11.

Divadelní orchestr a pedagogická činnost nenaplnňovaly představy Antonína Juliny o aktivním hudebním životě. Proto založil v roce 1970 svůj vlastní kvartet - kvintet, který se zaměřoval na studiové nahrávání pro rozhlas i televizi. Zúčastnil se několika zájezdů do zahraničí, např. na Kubu, do Spolkové republiky Německo, Skandinávie a Švýcarska.

Od roku 1963 se věnoval Antonín Julina navíc pedagogické činnosti. Jako externí pedagog činoherní katedry Janáčkovy akademie múzických umění v Brně (JAMU), vyučoval hru na kytaru. Na sklonku života již veřejně nevystupoval, natáčel ale s různými umělci jako například Ladislavem Kerndlem (1995), Gustavem Bromem (1997), Helenou Blehárovou a jinými CD nosiče.

Antonín Julina patřil mezi naprostou špičku ve svém oboru a svědčí o tom i jeho častá vítězství v nejrůznějších anketách a několikeré jmenování do prestižního československého All Star Bandu. Dával ale přednost hře v malých skupinách a napsal i několik vlastních skladeb jako například *Až někdy příště*, *Kolibřík*, *Povím*, *Přijdu včas*, *Říkám to často*, *Slunovrat*, *Už to mám*, *Vzpomínka na Havanu* a jiné.

8.8. Božena Medková (Machalíčková)

(1952)

K významným osobnostem prostějovské taneční a jazzové hudby patřila i zpěvačka Božena Medková (viz příloha č. 30). Na konci šedesátých a v sedmdesátých let 20. století byla díky úspěšnému účinkování v několika soutěžích a nahrávání u firmy Panton známá v celorepublikovém měřítku.

Narodila se v Prostějově 6. října 1952 rodičům Bohuslavovi Medkovi a Věře Medkové (rozené Pardíkové), kteří vlastnili zemědělskou usedlost v Trávnícké ulici č. 18. Již od mládí v ní pěstovali rodiče vztah k hudbě. V šesti letech začala navštěvovat Městskou hudební a pěveckou školu Dr. L. Janáčka v Prostějově, kde se učila hrát na klavír. Postupně si přibrala ještě zpěv, který studovala u Anežky Navrátilové a balet u Evy Flašarové. Zpívala také s folklorním souborem.

V roce 1966 zpívala Božena Medková na okresní soutěži mladých zpěváků v Prostějově. Ještě v témže roce začínala vystupovat veřejně s místní kapelou Jaromíra Kaňáka. Zpívala převážně swingové, jazzové a populární taneční písně jak od domácích autorů, tak i převzaté ze zahraničí, s českými texty. Kapelník Jaromír Kaňák pro ni napsal a otextoval píseň *Košík vína*. Prostějovská kapela byla pro Boženu Medkovou dobrým odrazovým můstkem k její další kariéře zpěvačky. Od roku 1969 studovala Božena Medková sólový zpěv na Lidové konzervatoři v Olomouci u profesora Přemysla Chudoby.²⁸⁵

V září roku 1970 se konala ve městě Mělník soutěž amatérských zpěváků o *Kokořínského kosa*, kterou pořádal místní OV SSM (Okresní výbor socialistického svazu mládeže). Soutěžilo se ve dvou kategoriích, zvlášť chlapečci a dívky. Božena Medková zvítězila s písní Jaromíra Kaňáka *Košík vína* a získala i cenu obecnostva. V mužské části zvítězil Pavel Jíra z Prahy. Celou soutěž přenášel Československý rozhlas – Mikroforum.

Téhož roku se zúčastnila pěvecké soutěže v Jihlavě, kde obsadila čtvrté místo a získala cenu publika. Zde si všimli zpěvačky pracovníci firmy Panton a v roce 1970 s ní natočili její první desku. Na tomto singlu byly písně *Košík vína* a *Licousy*.

O rok později, v roce 1971, přijela do Jihlavy podruhé a tuto soutěž vyhrála s písní *Zrození swingu*, ke které napsal text Jaromír Kaňák. Původní píseň se jmenuje *Born to swing* a složil ji Harry Nemo. Ve stejném roce vystupovala ve finále soutěže také druhá zpěvačka z Prostějova, Pavla Procházková.

V roce 1971 zazpívala na rozhlasové soutěži *Písničky pro Hvězdu* v Ústí nad Labem a odvezla si druhou cenu za píseň *Hrušky sládnou*, kterou pro ni napsal český skladatel a klavírista Jaromír Klempíř, otextoval Václav Babula.

Posledně dvě jmenované písně natočila Božena Medková v roce 1971 také na desku Pantonu. *Hrušky sládnou* nahrál Taneční orchestr Československého rozhlasu za řízení Josefa Vobruby a *Zrození swingu* nahrál studiový orchestr, který řídil Milan Dvořák. Producentem desky byl Pavel Skalický.

Na základě těchto úspěchů přijala Božena Medková angažmá od ledna 1971 u Star-clubu Tomáše Háši v Praze, kde účinkovala asi jeden rok. V orchestru vystupovala jako zpěvačka i v zahraničí, například v Bulharsku, NDR, Polsku, Švýcarsku a jinde.

Soutěž *Intertalent '73* (nazývala se také *Štafeta*) se konala za účasti čtrnácti mladých amatérských zpěváků od 23. února do 29. března 1973. Za doprovodu kapely Ivo Pavlíka se

²⁸⁵ Přemysl Chudoba, vystudoval obor zpěv na VŠMU v Bratislavě, vyučoval na LŠU Žerotín v Olomouci a Lidové konzervatoři v Olomouci. V letech 1971-1989 byl ředitelem Moravské filharmonie Olomouc.

zpěvačkou Věrou Špinarovou absolvovali zpěváci jedenatřicet vystoupení po českých, moravských i slovenských městech. Deset nejlépe obodovaných zpěváků postoupilo do finále, které se konalo 2. května 1973 v Gottwaldově (Zlín). Celkovým vítězem se stal Pavel Bartoň z Prahy, ale Božena Medková byla nejúspěšnější domácí zpěvačkou finále. Písně na texty Zdeňka Borovce pro tuto soutěž napsali Zdeněk Marat - *Všechny zvony začly bít* a Vlastimil Hála - *Lásko, na mne jsi krátká*. Obě byly nahrány na desce u vydavatelství Panton.

Během několika dalších let nazpívala Božena Medková několik desek u vydavatelství Panton. Byly mezi nimi písně jako, *Co má být má být, Nemám ráda déšť* a jiné.

Po účasti na festivalu *Brněnské kolo* o rok později nazpívala spolu s dalšími zpěváky dlouhohrající desku (LP) u vydavatelství Panton.

V druhé polovině sedmdesátých let zpívala Božena Medková v profesionálním orchestru Ladislava Bezubky,²⁸⁶ ve kterém účinkovali mimo jiné Richard Adam, Karel Hála, Ljuba Hermanová, Jiří Vašíček a Jitka Zelenková. Orchester vystupoval převážně v Praze a na zahraničních zájezdech v SSSR (Rusko).

Jméno Boženy Medkové se v sedmdesátých letech objevilo několikrát v anketě týdeníku Mladý svět a deníků Mladá fronta a Smena *O Zlatého slavíka* v kategorii zpěvačka roku.

Během osmdesátých let 20. století se Božena Medková stáhla do ústraní. Přestala zpívat s profesionálními tělesy, věnovala se více rodině a vystupovala jen příležitostně. Nyní, v důchodovém věku, žije v Ostravě.

²⁸⁶ Ladislav Bezubka (1926-1985), kapelník, klarinetista, saxofonista, aranžér, komponista. Po roce 1945 byl členem orchestrů Kamila Běhoučka, Arnošta Kavky a Ladislava Habarta. Vlastní soubor založil v roce 1953, s nímž hrál v mnoha zemích Evropy, hlavně v SSSR (Rusko). V jeho orchestru se vystřídali muzikanti jako Václav Hybš, Jiří Jelínek, Richard Kubernát, Zdeněk Pulec, Jiří Šlitr, Vladimír Horčík, Jiří Verberger, Luděk Hulan, Vladimír Žižka, Karel Velebný a jiní. Natáčel také do rozhlasu, gramofonové desky a vystupoval i v televizi. Byl členem Pragokonzertu, mnoha porot a podobně.

8.9. Josef Smítal

(1909–1984)

Mezi neprávem opomenuté osobnosti lidové, taneční a swingové hudby na Prostějovsku patřil Josef Smítal (viz příloha č. 34). Tento kontrabasista, skladatel, dirigent a redaktor Československého rozhlasu Praha vyrůstal na Hané, v malé vesničce Suchdol, vzdálené dvacet kilometrů severozápadním směrem od Prostějova.

Když dne 27. ledna 1909 přišel Josef Smítal na svět, bydleli rodiče Josef (1882–1965) a Augusta (1881–1962) v malém domku č. 48 v Suchdole. Odtud se zakrátko přestěhovali do nově postaveného domku č. 83. Jeho otec byl v pravém slova smyslu lidovým muzikantem. Chodil po okolí a hrál při muzikách, patrně na akordeon a housle. Když přivezl svému synovi z války v roce 1918 malou italskou harmoniku, začal ho učit tomu, co potřebovali lidoví muzikanti nejvíce, hrát k tanci. Na housle začínal Josef Smítal u místního kováře Vincence Krejčího a docházel i do vedlejší vesnice Stražisko k učiteli Albínovi Mrákavovi.²⁸⁷ Na doporučení katechety (kantora náboženství) se asi dva roky učil v Brodku u Konice hrát na varhany. Již ve dvanácti letech začal vystupovat spolu s otcem na tancovačkách v okolí (housle, harmonika). Nedělalo mu problém interpretovat všechny známé písničky nazpaměť a zakrátko se stal součástí otcovy větší, již pětičlenné vesnické kapely (dvoje housle, harmonika, klarinet a kontrabas). To byla Josefova první výchova k nejvlastnějšímu muzikantskému povolání.

Ve čtrnácti letech, po ukončení školní docházky, nastoupil Josef Smítal jako elév k hudbě 6. pěšího hanáckého pluku do Olomouce. Zde se učil a hrál na několik nástrojů, ale nejvíce si oblíbil kontrabas.²⁸⁸ V roce 1930 přešel k 43. pěšímu pluku do Brna a odtud v roce 1932 k 23. pěšímu pluku do Trnavy. Po jedenácti letech vojenské služby, 1. února 1934, odešel Josef Smítal do civilu.

V následujícím čtrnáctiletém období (1934–1948) použil své praktické zkušenosti získané během vojenské služby a hrál na kontrabas v nejlepších tanečních a zábavních

²⁸⁷ Albín Mrákava pocházel z Hrochova a v letech 1919–1924 vyučoval v dvoutřídní obecné škole ve Stražisku. Viz Státní okresní archiv - fond: Národní škola Stražisko, školní kronika, inv. č. 203.

²⁸⁸ V Olomouci působil celkem sedm let, učili ho výborní klavíristé i skladatelé. Ovládal hru na baskřídlovku, trombon, violu, violoncello a kontrabas. Kotálová, Stanislava: Basu rodáka se Suchdola ocenili V+W i R. A. Dvorský. In: Prostějovský deník, středa 11. února 2009, s. 8.

orchestrech v Československu. V letech 1934–1936 působil Josef Smítal v orchestru dr. Harryho Ostena,²⁸⁹ od roku 1936–1939 v Osvobozeném divadle v orchestru Jaroslava Ježka²⁹⁰ (viz příloha č. 36, 37) a od roku 1939 až do konce druhé světové války v orchestru R. A. Dvorského (viz příloha č. 35). S Osvobozeným divadlem²⁹¹ a R. A. Dvorským hrál Josef Smítal i v Prostějově (viz příloha č. 19).

Po skončení druhé světové války účinkoval krátce v kapele Jiřího Traxlera a založil si vlastní velký taneční orchestr, se kterým působil ve známé pražské kavárně *Fénix*. Se všemi hudebními tělesy nahrával hojně ve filmových studiích, v rozhlase, na gramofonové desky a procestoval s nimi mimo jiné Rakousko, Polsko, Německo, Itálii a Sovětský svaz.

Studoval harmonii a skladbu u kolegů a známých, zajímal se o literaturu a psal divadelní hry, povídky a básně, které však nikde nepublikoval. Skladatelská činnost Josefa Smítala se však stala mnohem známější a úspěšnější. První písničky vydal u nakladatelství R. A. Dvorský již za okupace. Z jeho pera vyšlo na padesát skladeb, šansonů, lidovek, písní a písniček, ke kterým si psal i sám texty. S příchodem Vítězného února 1948 ukončil Josef Smítal činnost výkonného hudebníka.

Po roce 1948 zastával řadu veřejných funkcí. Rok a půl byl ředitelem někdejší Hudební a artistické ústředny (HAÚ), předsedou ústředního výboru Revolučního odborového hnutí (ROH) 21. uměleckého svazu a tajemníkem Socialistické akademie. Dlouhou dobu působil v rozhlase jako redaktor malých hudebních žánrů a v letech 1954–1956 zastával funkci vedoucího programového pracovníka hudebního vysílání Československého rozhlasu.²⁹² V rozhlasové pozici redaktora dosáhl řady úspěchů oblíbenými pořady na přání, jubilejními a vzpomínkovými pásmy, pořady pražských orchestrů či tematickými a osobitými relacemi. Na prvním místě mezi nimi stojí objevná práce o francouzských šansonech.

²⁸⁹ Harry Osten (1896–?), vlastním jménem Sigfried Grzyb. Hudebník a kapelník, narodil se ve Fryštátu (Karviná). Ve dvacátých a třicátých letech 20. století se svým orchestrem vystupoval v rozhlase a natáčel gramofonové desky. Účinkoval v pražských hotelech *Alcron* a *Vltava*, v kavárně *Rokoko* a jinde. V roce 1938 emigroval a orchestr převzal Jaroslav Malina.

²⁹⁰ „[...] Tak se po novém odchodu Josefa Vitouše objevil Tomeš Fiřt, po dalším saxofonistovi Kaňkovském přišel Josef Pulec, Karel Vacek vystřídal Františka Solila, u kontrabasu se naposled vyskytl Jožka Smítal, navíc přišel nový pozounista Valtr Paul. [...]“ In: Holzknecht, Václav. Jaroslav Ježek & Osvobozené divadlo, Praha, 1957, s. 349.

²⁹¹ „[...] František Filipovský, jeden z tehdejších herců v rozhlasovém pořadu k osmdesátému výročí narození Jaroslava Ježka vzpomínal: *To jsme jednou zase hostovali v Prostějově s Osvobozeným divadlem, a když jsme po skončení představení odjížděli domů, tak asi po půlhodině Jožka Smítal, basista našeho orchestru povídá: Pánové, teď bude v Prostějově ohromná sranda. Teprve teď se Hanáci začali smát.* [...]“ In: Vrubel, Vlastimil. To byl Alfons Jindra. s. 26.

²⁹² viz [www.ceskyhudebnislovník.cz/Český rozhlas](http://www.ceskyhudebnislovník.cz/Český_rozhlas)

Spoluvytvářel hudebně literární pořady a často zasedal jako člen poroty při festivalech a přehlídkách rozhlasové tvorby.

V roce 1969 odešel Josef Smítal do důchodu, ale s rozhlasem externě spolupracoval i nadále. Jeho aktivity však slábly, zejména po úmrtí jeho manželky.

Melodie Josefa Smítala se vyznačují lehkou zpěvností a nápaditými, obsažnými a snadno zapamatovatelnými texty. V roce 1973 vyšel u vydavatelství Supraphon sborník čtrnácti písniček Jožky Smítala s názvem *Já mám děvče z Hané*, který obsahoval následující tituly:

Hanácká, Písnička pro milou, Valčík s pohádkou, Můj milý je zahradníkem, Toulavá, Málo mám, málo dám, Vzdálený kraj, Až se vrátím, Já bych chtěla muzikanta, Domů, Na konci dědiny, Trubač pro Zuzanu, Písnička k svátku, Suchdolská.

Z jeho další tvorby připomeňme například tyto skladby:

Dlaždičská, Chtěl bych, Kartářky, Jitka, Pro přesporní, Písnička pod oknem, Pekelný tanec, Poslední milostná, Námořník, Čas, který nekončí, Dům naproti, Písnička z cirkusu, Písnička o vojenské hudbě a další.

Josef Smítal zemřel 30. července 1984 ve věku sedmdesáti pěti let.

9. Vybrané ukázky skladeb

V této kapitole jsou uvedeny krátké ukázky čtyř skladeb mapující způsob aranžérské práce v období mezi léty 1957–1980. Při výběru bylo přihlédnuto k několika hlediskům.

Za prvé jsem chtěl porovnat způsoby instrumentace pro obsazení velkého orchestru, které se v jednotlivých obdobích lišily. Skladby *Jump Jack Jump* - ukázka č. 1 a *Jed'te ranním vlakem (Take The A Train)* - ukázka č. 2 jsou aranžovány pro velký swingový orchestr, hrající současně moderní taneční hudbu v obsazení pět saxofonů, čtyři trubky, čtyři trombony a rytmika (klavír, kytara, kontrabas nebo baskytara, bicí). První ukázka, aranžovaná Václavem Procházka st. z roku 1957, byla napsána pro orchestr Miloslava Milotínského a druhá, aranžovaná Radovanem Kravákem z roku 1980, pro Prostějovský Big Band.

Za druhé jsem chtěl představit aranžmá pro menší obsazení tanečního orchestru. Ukázka č. 3 - *Hanácká polka* a ukázka č. 4 - *Košík vína* byly aranžovány Radovanem Kravákem v první polovině sedmdesátých let 20. století pro jeho vlastní orchestr. Ten měl obsazení alt saxofon, tenor saxofon, trubka, klavír, kontrabas a bicí.

První dvě ukázky jsou známé, často hrané skladby, jejichž aranžmá se dala odposlouchat od mnoha orchestrů, které je interpretovaly. Ukázky č. 3 a 4. pochází z pera prostějovských skladatelů Josefa Smítala a Jaromíra Kaňáka. V tomto případě se musel aranžér Radovan Kravák spolehnout jen na vlastní představivost a přizpůsobit orchestrální úpravu nové hudební myšlenky.

Za třetí jsem se snažil porovnat čistě instrumentální aranžmá v prvních dvou ukázkách a úpravy skladeb pro sólový zpěv č. 4, nebo dva zpěváky č. 3.

Ve všech skladbách jsou použity originální partitury, uvedené přesně tak, jak je aranžéři napsali pro dané obsazení a konkrétní orchestr.

9.1. Jump Jack Jump

Původně zpívaný foxtrot autorky Margie Taylor aranžoval Václav Procházka st. v roce 1957 pro orchestr Miloslava Milotínského bez sólového vokálního hlasu (jen v instrumentální podobě). V ukázce je uvedeno prvních osm taktů a v partu rytmiky jsou zapsané pouze

akordové značky. Skladba je v tónine Des dur a v úvodu dominuje výrazný rytmický motiv zapsaný v trubkách a trombonech.

Ukázka č. 1:

Moderately

Alto Saxophone I.

Alto Saxophone III.

Tenor Saxophone II.

Tenor Saxophone IV.

Baritone Saxophone

Trumpet I.
in B $\flat$

Trumpet II.
in B $\flat$

Trumpet III.
in B $\flat$

Trumpet IV.
in B $\flat$

Trombone I.

Trombone II.

Trombone III.

Trombone IV.

Jazz Guitar

D^b G^b $Gdim$ D^b

This musical score is for the instrumental track "The Sound of Silence" from the album "The Sound of Silence" by Simon & Garfunkel. The score is arranged for a jazz ensemble and includes parts for Alto Sax. I., Alto Sax. III., Tenor Sax. II., Tenor Sax. IV., Bari. Sax., Tpt. (Trumpet), Tbn. (Trombone), and J. Gtr. (Jazz Guitar). The key signature is B-flat major (two flats) and the time signature is 4/4. The score is divided into four measures. The saxophones play a melodic line in the first three measures, with the Alto Sax. I. and Tenor Sax. II. playing a more active role in the fourth measure. The trumpets and trombones play a rhythmic pattern in the first three measures, with the Tbn. playing a more active role in the fourth measure. The guitar plays a steady rhythm throughout the piece.

The score is written for a jazz ensemble and includes parts for Alto Sax. I., Alto Sax. III., Tenor Sax. II., Tenor Sax. IV., Bari. Sax., Tpt. (Trumpet), Tbn. (Trombone), and J. Gtr. (Jazz Guitar). The key signature is B-flat major (two flats) and the time signature is 4/4. The score is divided into four measures. The saxophones play a melodic line in the first three measures, with the Alto Sax. I. and Tenor Sax. II. playing a more active role in the fourth measure. The trumpets and trombones play a rhythmic pattern in the first three measures, with the Tbn. playing a more active role in the fourth measure. The guitar plays a steady rhythm throughout the piece.

9.2. Jed'te ranním vlakem

Světově známý jazzový standard Billyho Strayhorna *Take The A Train* (*Jed'te ranním vlakem*) aranžoval v roce 1980 pro Prostějovský Big Band Radovan Kravák. Skladba je v tónině Cdur a je zde uvedeno prvních dvanáct taktů, s charakteristickým motivem začínajícím na tónech rozloženého tónického kvartsextakordu v saxofonech.

Ukázka č. 2:

Alto Saxophone I.

Alto Saxophone II.

Tenor Saxophone I.

Tenor Saxophone II.

Baritone Saxophone

Tromba I. in B

Tromba II. in B

Tromba III. in B

Tromba IV. in B

Trombone I.

Trombone II.

Trombone III.

Trombone IV.

Percussion

Piano

Contrabasso

117

7

A. Sax I.

A. Sax II.

T. Sax I.

T. Sax II.

B. Sax.

Tr. I.

Tr. II.

Tr. III.

Tr. IV.

Trbn I.

Trbn II.

Trbn III.

Trbn IV.

Perc.

Pno.

Cb.

$D^{12} \#$

Dm^7

10

A. Sax I.

A. Sax II.

T. Sax I.

T. Sax II.

B. Sax.

Tr. I.

Tr. II.

Tr. III.

Tr. IV.

Trbn I.

Trbn II.

Trbn III.

Trbn IV.

Perc.

Pno.

Cb.

Dm⁷ Gm⁷ C

Detailed description: This musical score page contains measures 10, 11, and 12. The instrumentation includes five saxophones (A. Sax I & II, T. Sax I & II, B. Sax), four trumpets (Tr. I-IV), four trombones (Trbn I-IV), percussion (Perc.), piano (Pno.), and double bass (Cb.). Measures 10 and 11 are marked with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a common time signature. The saxophones play a melodic line with eighth and quarter notes, while the trumpets and trombones play a rhythmic pattern of eighth notes. The percussion plays a steady eighth-note pattern. The piano part is marked with a slash, indicating a sustained chord or texture. The double bass plays a simple eighth-note line. Measure 12 continues the melodic and rhythmic patterns, with the saxophones holding a half-note chord at the end of the measure. The key signature changes to one sharp (F#) and the time signature changes to 3/4 for the final measure.

9.3. Hanácká polka

Josef Smítal napsal mj. řadu skladeb ovlivněných repertoárem lidových dechových kapel. V následující ukázce vycházející z tohoto žánru je patrný Smítalův osobitý způsob rozvíjení melodické linky. Radovan Kravák aranžoval polku pro svůj orchestr. Smítalovu melodii vkusně rozepsal a instrumentoval do tří nástrojů (dvou saxofonů a trubky) a dvou zpěvních hlasů. Ukázka zahrnuje dvacet taktů verze - č. 3a, a šestnáct taktů tria - č. 3b.

Ukázka č. 3a:

Alto Saxophone in E♭

Tenore Saxophone in B

Tromba in B

Drum

Soprano

Alto

Piano

Contrabasso

Na té na-ší dě-di - ně ho - to - vý je

Na té na-ší dě-di - ně ho - to - vý je

F C⁷ F F C⁷

11

A. Sax.

T. Sax.

Tr I.

Dr.

Voice

ráj, hol - ky kou-kaj ne-vin - ně, zvlá - ště,

A.

ráj, hol - ky kou-kaj ne-vin - ně, zvlá - ště,

Gtr.

Cb.

F C⁷

18

A. Sax.

T. Sax.

Tr I.

Dr.

Voice

když je máj. _____

A.

když je máj. _____

Gtr.

Cb.

F

Ukázka č. 3b:

24

A. Sax.

T. Sax.

Tr I.

Dr.

Voice

Já mám děv - če z Ha - né, _____ ja - ko ma - lo - va - né _____

A.

Já mám děv - če z Ha - né, _____ ja - ko ma - lo - va - né _____

Gtr.

Cb.

B^b F⁷ B^b F⁷ B^b

32

A. Sax.

T. Sax.

Tr I.

Dr.

Voice

má čer - ván - ky v ru - dé tvá - ři jak rů - že na ol - tá - ři.

A.

má čer - ván - ky v ru - dé tvá - ři jak rů - že na ol - tá - ři.

Gtr.

Cb.

9.4. Košík vína

Píseň Jaromíra Kaňáka *Košík vína* měla premiéru v roce 1970 a zpěvačka Kaňáková kapely Božena Medková s ní zvítězila na soutěži amatérských zpěváků v Mělníku. Radovan Kravák ji aranžoval pro svůj orchestr a v saxofonech a trubce vypsál několik krátkých figurací (takty 1-3, 12, 17), které upravil tak, aby zněly harmonicky, v akordech. Často se podobné figury hrály v populární taneční hudbě také v unisonu. Skladba je typickou ukázkou taneční populární hudby přelomu šedesátých a sedmdesátých let. Jednoduše vedená melodická linka a snadno zapamatovatelný text jsou umocněny tóninovým přechodem refrénu a sloky z dur do moll. Ukázka zahrnuje: č. 4a - čtyřtaktový úvod a osm taktů refrénu, č. 4b - osm taktů sloky.

Ukázka č. 4a:

Alto Saxophone in E♭

Tenore Saxophone in B

Tromba in B

Drum

Voice

Piano

Contrabasso

5

A. Sax.

T. Sax.

Tr I.

Dr.

Voice

Gtr.

Cb.

Ko - šik s vin - nou ré - vou od měl - ni - ckých bran,

9

A. Sax.

T. Sax.

Dr.

Voice

ná - poj pl - ný lá - ska, vše - mi ctěn a znám,

Gtr.

Cb.

Ukázka č. 4b:

14

A. Sax.

T. Sax.

Tr I.

Dr.

Voice

Tam, kde La - be na - bí - zi Vl - ta - vě svůj tok,

Gtr.

Cb.

18

A. Sax.

T. Sax.

Tr I.

Dr.

Voice

Gtr.

Cb.

sta - ro - češ - ti koš - tý - ři ve - le - bí svůj mok.

Fm *Bbm* *C7* *F7*

Závěr

Diplomová práce si kladla za cíl zmapovat co nejpodrobněji období vývoje amatérské swingové a taneční hudby v Prostějově v letech 1939–1989. V kontextu dvou totalitních režimů, nacistického a komunistického, jsem se snažil v celé šíři zachytit moderní populární taneční hudbu a její kořeny na Prostějovsku ovlivněné swingem a jazzem.

Tyto hudební směry pronikaly do Československa již mezi dvěma světovými válkami a v Prostějově vznikl patrně první orchestr tohoto typu na Moravě. Jmenoval se *Originál saxofon jazz band* a založil ho v roce 1927 Jan Procházka - Faustin. Za první republiky účinkovalo v Prostějově ještě několik dalších souborů, jako např. Šimona Sadovského, který vystupoval bezmála dalších čtyřicet let. V roce 1939 založili mladí nadšení amatérští muzikanti první větší swingový orchestr v Prostějově - *Melody Party*. Nástup swingové hudby koncem třicátých let 20. století nezastavila ani německá okupace a za války vznikly v Prostějově mimo jiné další dva amatérské soubory - *Městský orchestr dirigovaný Oldřichem Fišerem* a *Orchestr Karla Kovaříka*. Posledně jmenovaný zvítězil v roce 1944 na celorepublikové soutěži amatérských jazzových a tanečních orchestrů v Praze, čímž zapříčinil nebývalý zájem o tento druh hudby v Prostějově. Po válce vzniklo několik dalších menších kapel a Kovaříkův orchestr se stal základem pro nový, ve své době velmi populární orchestr Miloslava Milotínského. Konkuroval si do jisté míry s orchestrem Jaromíra Kaňáka. Obě kapely prezentovaly v padesátých a šedesátých letech 20. století swingovou taneční i koncertní hudbu. Nejoblíbenější a komerčně nejúspěšnější kapely a orchestry měly ve svém čele kapelníky, kteří byli výbornými manažery, nebo charismatickými konferenciéry a zpěváky. Z četnosti a různorodosti vystoupení spolu s oblíbeností u publika lze vyčíst, že především Miloslav Milotínský, Karel Kovařík, Jaromír Kaňák a Jaroslav Blažík se svými kapelami patřili k těm nejvyhledávanějším.

Nástupem progresivněji zaměřených mladých souborů v šedesátých letech 20. století, s jejichž příchodem klesal význam velkých swingových a tanečních orchestrů, začal převažovat v repertoáru všech kapel nový populární zábavný směr - tzv. moderní taneční hudba. Ta předznamenala končící éru velkých amatérských orchestrů i když na jejich produkci paradoxně vyrostla a vznikla postupnou proměnou swingu.

Z dohledaných pramenů jsem zjistil, že většina souborů se orientovala především na převzatý repertoár převážně amerických a západních kapel typu Glenna Millera, Counta

Basieho, Leslie Hutchinsona, Louise Armstronga, Duka Ellingtona, Jimmy Lanceforda, Bennyho Goodmana, Franka Sinatru, Binga Crosbyho, Charlie Spivaka, Lucky Millindera, Harry Jamese a dalších. Skladby českých autorů se objevovaly v repertoáru již méně a k nejhranějším patřily od Leopolda Korbaře, Alfonse Jindry, Zdeňka Petra, Bedřicha Nikodéma, Vlastimila Hály, Miloslava Ducháče a Jiřího Traxlera. Vlastní tvorba tvořila jen nepatrnou část repertoáru, komponovali pouze Miloš Pospíšil, Přemysl Chaloupka, Jaromír Kaňák a Josef Smítal.

Koncem šedesátých a v sedmdesátých letech 20. století se stala populární hudba nejživější a nejrozsáhlejší oblastí naší kultury. Kapely téměř úplně ustoupily od tradičního tanečního swingu, preferovaly populární skladby a zredukovaly počty členů, což zapříčinilo faktický konec velkých orchestrů.

Výše zmíněné změny, klima ve společnosti a kvality hudebních produkcí iniciovaly na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let 20. století vznik nové kapely s názvem *Prostějovský Big Band*. Touha interpretovat náročnější skladby spolu s improvizacími schopnostmi některých jedinců připomněly prostřednictvím tohoto tělesa posluchačům dobu zašlé slávy swingové hudby. Jeho krátké šestileté trvání dalo dohromady mimo jiné muzikanty, kteří spolu začínali hrát před více jak třiceti lety v období tzv. zlaté swingové éry (1945–1948).

Orchestra a kapely během půlstoletí vystupovaly v devatenácti různých sálech a prostorách v Prostějově. Některá zařízení vlastnila venkovní taneční parkety a umožňovala v letních měsících produkce na svých zahradách. Tabulkový přehled tanečních a koncertních sálů je uveden v příloze diplomové práce.

Celkový počet hudebníků v amatérských swingových, tanečních a jazzových orchestrech a kapelách se pohyboval v celém zkoumaném období, tj. v letech 1939–1989, kolem sto šedesáti.

Bylo mezi nimi i několik významnějších osobností, o kterých se zmiňuji v medailonech na závěr práce. Vybral jsem především muzikanty, kteří svým věhlasem buď přesáhli výrazně hranice našeho regionu, nebo se zásadním způsobem zapsali do povědomí místních posluchačů. Zajímavým zjištěním u některých osobností se stal jednak jejich původ (Milotínský, Sadovský, Blažík), dále pak emigrace na vrcholu tvůrčích sil a úspěchů do zahraničí (Kovařík, Milotínský) a jejich uplatnění v oblasti taneční, populární, swingové nebo jazzové hudby mimo naše město (Julina, Medková, Moravus, Smítal). V Prostějově vyrůstaly i další osobnosti, o nichž se v této práci nezmiňuji. Mládí prožili sice v Prostějově, ale prosadili se mimo město a jejich životy a tvorba by si jistě zasloužily monografické

zpracování. Jedná se především o klavíristu, aranžéra, pedagoga, dramaturga a skladatele Milana Dvořáka (1934) a jeho bratra kytaristu a pedagoga Zdeňka Dvořáka (1945). O skladateli Alfonsi Jindrovi pojednává moje bakalářská práce z roku 2012. Na závěr

uvádím čtyři notové příklady z repertoáru tří kapel, z nichž dvě skladby pochází z pera místních autorů (J. Kaňák, J. Smítal).

Převážně mladá generace určovala směr, jakým se hudba žánrově vyvíjela. Lidé se chtěli bavit vždy, ať to bylo za nacistického nebo komunistického režimu. Rozdíl by se našel jen v omezeních, které tyto režimy zavedly a v důslednosti, s jakou je dodržovaly. Přísný zákaz tance během okupace obešly orchestry estrádními programy. Komunistické čistky v padesátých letech a normalizace v letech sedmdesátých časem polevily a rostoucí informovanost obyvatelstva o dění na Západě s sebou přinesla změny a nové proudy do kultury.

Ze zašlé slávy swingových taneční orchestrů dnes zbyly jen vzpomínky, fotografie, dokumenty a notové materiály, které svědčí o kvalitách souborů i po bezmála půl století. Veškeré rozhovory nahrané pro potřeby diplomové práce jsem zdokumentoval a jsou uložené v mém osobním archívu.

Jsem přesvědčen, že záměru diplomové práce bylo dosaženo přesto, že určité prameny nebo bližší informace se již nepodařilo vybádat, neboť pamětníci zemřeli a momentálně neexistují další dobové dokumenty. Doufám, že některé prameny na své objevení stále čekají v soukromém vlastnictví, pozůstalostech nebo v rodinných archívech.

Věřím, že mladá a nastupující generace zachová odkaz generací druhé poloviny 20. století a swingová a jazzová hudba ve velkokapelovém pojetí znovu najde své místo mezi moderními hudebními styly a trendy.

Resumé

Předmětem bádání mé diplomové práce je historie swingových a tanečních orchestrů v Prostějově v letech 1939–1989, které jsou popisovány v chronologickém pořadí. V kontextu doby jsou zde přiblíženy nejen osudy jednotlivých souborů, ale i osobnosti hudebníků a jejich vazby na kulturní život ve městě. Na závěr je uveden přehledný seznam všech orchestrů a menších souborů s roky jejich působnosti a také několik notových ukázek z jejich repertoáru. Za padesát let vývoje swingové a taneční hudby v Prostějově se jí aktivně věnovalo asi sto šedesát amatérských muzikantů v sedmnácti větších a menších orchestrech.

Životy hudebníků, stejně jako celé společnosti, formovaly v tomto období dva totalitní režimy - nacistický a komunistický. Prostějovská hudební scéna si i přes nejruznější zákazy a omezení režimů razila vlastní cestu a kopírovala částečně západní hudební a kulturní trendy. Známé české orchestry, zpěváci a sólisté, kteří zajížděli do Prostějova poměrně často koncertovat, měli rovněž svůj podíl na formování života místních kapel. Díky tomu a dlouholeté tradici v oblasti swingové a taneční hudby na Prostějovsku se začali koncem sedmdesátých let 20. století schopní a nadaní muzikanti věnovat i jazzové hudbě.

S odstupem dvaceti pěti let lze objektivně tvrdit, že zázemí a tradice vytvářené po desetiletí generacemi amatérských muzikantů a jejich orchestrů v Prostějově nachází i dnes své pokračovatele mezi mladými nadějnými jazzovými hudebníky.

Summary

The subject of this theses is the history of swing dance bands in Prostějov in the years 1939–1989, which are here described in chronological order. The fates of individual bands, as well as the musical personalities, and their place within the cultural life of the town, are considered in the context of their times. The paper concludes with an overview of all the larger and smaller bands and the years they were active, together with some sheet music excerpts from their repertoire. During these fifty years, around a hundred and sixty amateur musicians in seventeen larger and smaller bands actively contributed to the development of this music in Prostějov.

Along with the rest of society, the lives of these musicians were molded by two totalitarian regimes - Nazi and communist. Yet, despite the various prohibitions and restrictions, the domestic scene managed to tread its own choice of path to follow Western musical and cultural trends. Famous Czech orchestras, singers and soloists, visiting Prostějov on tour, also made their contributions. Thanks to these contributions, and its long tradition of Swing and dance music, Prostějov in the late seventies of the 20th century saw the blooming of several jazz talents.

Looking back over the last twenty-five years, it is clear that the traditions created over the decades by generations of amateur musicians and orchestras still have a following of promising young jazz artistes.

Zusammenfassung

Das Anliegen dieser Arbeit, ist die Geschichte des Swing - Tanzorchesters in Prostějov, in den Jahren 1939–1989, welche in chronologischer Reihenfolge beschrieben wird. Im Kontext der Zeit, wird nicht nur das Schicksal von den einzelnen Kapellen angenähert, sondern auch die Persönlichkeiten der Musiker und ihre Verbindungen zum kulturellen Leben der Stadt dargestellt. Der vorliegende Beitrag schließt mit einer Aufstellung aller Orchester sowie kleinerer Kapellen in dem bereits angegebenen Jahreszeitraum, sowie Darlegung einiger Notenauszüge aus ihrem Repertoire. Dieser Musik liegen fünfzig Jahre einer aktiven Entwicklung in Prostějov, unter der Einbeziehung von etwa einhundertsechzig Amateurmusikern in siebzehn großen und kleinen Orchestern, zu Grunde.

Das Leben von Musikern als auch die gesamte Gesellschaft in diesem Zeitraum, geprägt von zwei totalitären Regimen - Nazi und kommunistisches. Die heimische Szene suchte sich, trotz diverser Verbote und Grenzen, eigene Wege, indem sie musikalisch und kulturell den westlichen Trends folgte. Auch viele berühmte tschechische Orchester mit Sängern und Solisten traten in Prostějov auf und prägten mit ihrer Musik die heimische Szene. Dank einer langen Tradition der Swing - und Tanzmusik in Prostějov, begannen in den späten siebziger Jahren des 20. Jahrhunderts qualifizierte und talentierte Musiker Jazzmusik zu spielen.

In dem fünfundzwanzigjährigen Rückblick kann objektiv gesagt werden, dass der Hintergrund und die Traditionen, die von Generationen von Hobby - Musikern und Orchestern in Prostějov über die Jahrzehnte verwirklicht wurden, fanden heute seinen Nachfolger, in einem vielversprechenden jungen Jazzmusiker.

Prameny a literatura

Literatura

- ADAM, Richard. *Staré lásky opravdu nerezaví: celý život s písničkou*. [Praha]: Petrklíč, 2013. ISBN 978-80-7229-373-5.
- BARTOŠ, Josef et al. *Prostějov: dějiny města*. 2. Prostějov: Město Prostějov, 1999. ISBN 80-238-4511-X.
- CUHRA, Jaroslav a kol. *České země v evropských dějinách, díl čtvrtý od roku 1918*. Praha: Paseka, 2006. ISBN 80-7185-794-7.
- CYDLÍK, Tomáš et al. *Historie a současnost podnikání na Prostějovsku*. Žehušice: Městské knihy, 2009. ISBN 978-80-86699-56-1.
- CYDLÍK, Tomáš et al. *Osobnosti Prostějovska*. V Prostějově: Klub historický a státopědný, 2012. ISBN 978-80-260-3058-4.
- DORŮŽKA, Lubomír, ed. *Československý jazz: Minulost a přítomnost*. Praha: Supraphon, 1967.
- DORŮŽKA, Lubomír. *Karel Vacek*. Praha: Supraphon, 1984.
- DORŮŽKA, Lubomír, ed. - DUCHÁČ, Miloslav, ed. *Karel Vlach, 50 let s hudbou*. Praha: Ekopres, 2003. ISBN 80-86119-63-7.
- DORŮŽKA, Lubomír. *Panoráma jazzu*. Praha: Mladá fronta, 1990.
- DORŮŽKA, Lubomír. *Panoráma paměti*. Praha: Torst, 1997. ISBN 80-7215-034-0.
- DORŮŽKA, Lubomír. *Panoráma populární hudby 1918/1978*. Praha: Mladá fronta, 1981.
- FIKEJZOVÁ, Jiřina. *Povolání: textařka*. Praha: Academia, 1999. ISBN 80-200-0738-5.
- HÁLA, Vlastimil. *Základy aranžování moderní populární hudby*. Praha: Panton, 1980.
- HLOBIL, Emil. *Nauka o hudebních formách*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963.
- HOLZKNECHT, Václav. *Jaroslav Ježek & Osvobozené divadlo*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, n. p., 1957.
- HRČKOVÁ, Nad'a. *Dějiny hudby VI - Hudba 20. Století (2)*. Praha: Euromedia Group, k. s. - Ikar, 2007. ISBN 978-80-249-0978-3.
- HYBŠ, Václav - FRÝBA, Miloš. *Kde jsou noty, tam je bída: Václav Hybš vzpomíná*. Praha: Tváře, 2002. ISBN 80-86574-02-4.
- JANEČEK, Karel. *Harmonie rozborem*. Praha: Supraphon, 1982.

- JANEČEK, Karel. *Melodika*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1956.
- JIRÁK, Karel Boleslav. *Nauka o hudebních formách*. Praha: Hudební matice umělecké besedy, 1946.
- KLEMENT, Miloslav. *Nástroje symfonického orchestru*. Praha: Panton, 1961.
- KOFROŇ, Jaroslav. *Učebnice harmonie*. Praha: Supraphon, 1968.
- KOTEK, Josef. *Dějiny české populární hudby a zpěvu (1918–1968)*. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0634-6.
- KOTEK, Josef. *Kronika české synkopy 1, 1903-1938*. Praha: Supraphon, 1975.
- KOTEK, Josef. *Kronika české synkopy 2, 1939-1961*. Praha: Supraphon, 1990.
- KOUKAL, Milan. *Sága rodu Vejvodů: jazzman s polkou v krvi*. [Praha]: Petrklíč, [2005?]. ISBN 80-7229-115-7.
- KRAUTGARTNER, Karel. *O instrumentaci tanečního a jazzového orchestru*. Praha: Panton, 1961.
- KROTIL, Zdeněk. *Aranžování pro moderní taneční orchestr*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, 1960.
- MARTÍNKOVÁ, Alena, ed. *Čeští skladatelé současnosti*. Praha: Panton, 1985.
- MATZNER, Antonín. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. 1, Část věcná*. 2., dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1983.
- MATZNER, Antonín. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby. 3, Část jmenná - Československá scéna*. Praha, 1990.
- MĚCHÝŘ, Jan. *O novodobých dějinách Československa*. Praha: Magnet - Press, 1991.
- MICHELS, Ulrich. *Encyklopedický atlas hudby*. Praha: Lidové noviny, 2000. ISBN 80-7106-238-3.
- PATZAKOVÁ - JANDOVÁ, Anna. *Prvních deset let Československého rozhlasu*. Praha: Radiojournal, 1935.
- PETR, Zdeněk. *Hudba přítelkyně: padesát let za redakčním, režijním i psacím stolem*. [Česko]: Jiří Petr, 2003. ISBN 80-239-1661-0.
- POLÁK, Jiří. *Když králem byl SWING: Jaroslav Malina nejen v rytmu swingu*. Praha: Ostrov, 2006. ISBN 80-86289-46-X.
- POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu. 2., nezměn. vyd.* Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. Skripta. ISBN 80-244-1256-X.
- POLEDŇÁK, Ivan. *Kapitolky o jazzu*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961.

- POŠ, Vladimír. *Nauka o hudebních formách*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1961.
- SIVÁČEK, Jan. *Kompozičná práca aranžéra modernej tanečnej hudby*.
Bratislava: Panton, 1967.
- SLINÁ, Ingrid. *Ezechiel Ambros*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011.
ISBN 978-80-244-2909-0.
- SOMMER, Karel. *Z dějin oděvního průmyslu na Prostějovsku*. Prostějov: Oděvní průmysl
v Prostějově, 1970.
- SUCHÝ, Jiří. *Historky Ferdinanda Havlíka: jak je zapsal a převyprávěl Jiří Suchý*. Praha:
Maxdorf, 2006. ISBN 978-807345-165-3.
- ŠTEFANIDES, Jiří a kolektiv. *Kalendárium dějin divadla v Olomouci (od roku 1479)*. Praha:
Nakladatelství pražská scéna, 2008.
- TRAXLER, Jiří. *Já nic, já muzikant*. Praha: Magnet - Press, 1994. ISBN 80-85434-92-X.
- TRAXLER, Jiří. *Život v rytmu swingu*. Praha: BVD, 2012. ISBN 978-80-87090-55-8.
- VINCENEC, Tomáš. *Místopis prostějovských hostinců a spolkových domů: 1900-2000*.
2. vydání, Prostějov: Adnoc Europe Trading, 2009.
- VRUBEL, Vlastimil. *To byl Alfons Jindra*. Kostelec na Hané: Jola, 2008.
- VYSLOUŽIL, Jiří. *Hudební slovník II. díl: Skladatelé a hudební spisovatelé*. Vizovice:
Lípa, 1998. ISBN 80-86093-23-9.
- ZAPLETAL, Jiří - MAJER, Jiří. *Gustav Brom: Můj život s kapelou*. Praha:
Thalia, 1994. ISBN 80-900684-2-1.

Notové materiály

- KAŇÁK, Jaromír. *Košík vína*. Instrumentace Radovan Kravák (cca 1970).
- SMÍTAL, Josef. *Hanácká polka*. Instrumentace Radovan Kravák (cca 1970).
- STRAYHORN, Billy. *Jed'te ranním vlakem, (Take The A Train)*. Instrumentace Radovan
Kravák, 1980.
- TAYLOR, Margie. *Jump Jack Jump*. Instrumentace Václav Procházka st., 1957.

Periodika

Hlasy z Hané, roč. 1918-1944

Kulturní kalendář, roč. 1955–1962,

Kulturní zpravodaj, roč. 1962–1968.

Taneční hudba a jazz - sborník statí a příspěvků k otázkám jazzu a moderní taneční hudby.
roč. 1960-1968.

Melodie, roč. 1971–1990.

Štafeta, 1968–1990

Zprávy národního výboru, roč. 1945–1948.

Prameny

Almanach ke 100. Výročí založení Obchodní akademie v Prostějově 1894–1994.

Bulletin č. 3, Jazzový festival Kroměříž 1982. Kroměříž: Okresní kulturní středisko,
duben 1982.

Deník hudebního souboru místní skupiny L. H. v Prostějově: vedoucí Sadovský Šimon.
Rukopis uložen u Otakara Sekory v Prostějově.

Dopis ředitele Lucerny Františka Spurného Karlovi Kovaříkovi ze dne 28. června 1944. A
Kopie dopisu v osobním archívu Ivo Přikryla v Prostějově.

Jazzový orchestr Ladislava Habarta, nahráno z desek ESTA z let 1945–1946. [CD]. Beroun.

KLEMPÍŘ, Jaroslav. *HRUŠKY SLÁDNOU*. [Gramodeska]. Praha: Panton, 1971.

BIEM 44 0398.

KOTAS, Miloslav a kol. *Jubilejní ročenka k 50. výročí založení Střední průmyslové školy
oděvní v Prostějově, 1919–1969.* Prostějov: SPŠO v Prostějově, 1969.

Lidová škola umění Vladimíra Ambrose v Prostějově, výroční zprávy a ročenky za roky
1962–1980.

LISKA, Ivan. *Vzpomínky* [1996?]. Rukopis uložen v osobním archívu Ivo Přikryla
v Prostějově.

MAZÁNEK, K. a kol. *Medailonek tanečního mistra Vlastimila Jirotky.* [DVD]. Prostějov.
Kopie v osobním archívu Ivo Přikryla.

Městská hudební a pěvecká škola Dr. Leoše Janáčka v Prostějově, výroční zprávy a ročenky za roky 1936–1961.

MUCHA, Jaroslav ed. *Adresář města Prostějova a politického okresu.*

Prostějov: Josef Vrla, 1933.

MUCHA, Jaroslav ed. *Adresář města Prostějova a politického okresu.* Prostějov:

Městská rada, 1939.

MUCHA, Jaroslav ed. *Adresář města Prostějova a politického okresu.* Prostějov: Místní národní výbor, 1947.

Muzeum Prostějovska v Prostějově, fond: Divadlo Hanácké obce.

NEMO, Harry. *ZROZENÍ SWINGU*. [Gramodeska]. Praha: Panton, 1971. BIEM 44 0398.

Program 2. Koncertu - Jazzový festival Kroměříž 1980, pátek 18. dubna.

Programy koncertů orchestru Karla Vlacha: koncertní turné 1941,
koncerty 18. a 21. října 1943, Lucerna.

Program koncertů orchestru R. A. Dvorského: koncertní turné 14. 5. – 31. 5. 1941.

Sjezd swingařů: desetiletí české swingové hudby 1939/1949.

[Gramodeska, textová studie J. Kotek]. Praha: Supraphon, 1968.

MONO 0 13 0531-32.

Státní okresní archiv, fondy: Archiv města Prostějova, Městský národní výbor Prostějov,
Osobní fond JUDr. Bohuslav Kraus, Národní škola Stražisko, Státní reálné
gymnázium v Prostějově.

*XVIII. výroční zpráva Státního československého dívčího reálného gymnázia v Prostějově,
školní rok 1936–1937.*

Rozhovory, korespondence a články

Dopis Antonína Juliny Vlastimilu Vrbelovi ze dne 23. 7. 1997. Kopie dopisu v osobním archívu Ivo Přikryla v Prostějově.

KOTÁLOVÁ, Stanislava. *Basu rodáka ze Suchdola ocenili V+W i R. A. Dvorský.*

In: Prostějovský deník, 11. února 2009, s. 8.

Rozhovor s **Anežkou Navrátilovou** - 13. 3. 2013 a 19. 3. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Jiřím Dvorským** - 5. 4. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Vlastimilem Vrubelem** - 6. 4. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Otakarem Sekorou** - 14. 4. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Františkem Hanykem** - 17. 4. 2013 a 9. 11. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Josefem Valdou** - 20. 4. 2013 a 29. 8. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Lubomírem Bočkem** - 8. 9. 2013 ve Stražisku.

Rozhovor s **Ladislavem Adamíkem** - 11. 9. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Milanem Neckářem** - 12. 9. 2013 a 16. 9. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Jaroslavem Langerem** - 27. 11. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Květoslavou Kravákovou** - 3. 12. 2013 v Prostějově.

Rozhovor s **Boženou Medkovou (Machalíčkovou)** - 12. 1. 2014 v Prostějově.

Rozhovor s **Jiřím Procházkou** - 7. 1. 2014 v Prostějově.

Rozhovor s **Miroslavem Jachníkem** - 15. 1. 2014 v Prostějově.

Rozhovor s **Ivo Moravusem** - 21. 1. 2014 v Praze.

Rozhovor s **Milošem Balcaříkem** - 14. 3. 2014 v Olomouci.

ŠLAPANSKÁ, Eva. *Hovoříme s jazzovým kytaristou Antonínem Julinou*. In: Štafeta, 1987, roč. 19, č. 4, s. 9 - 12.

Internet

[http://www.ceskyhudebnislovník.cz/Český rozhlas](http://www.ceskyhudebnislovník.cz/Český_rozhlas) [cit. 2014-01-08]

Anotace

Jméno autora: Bc. Ivo Přikryl

Katedra, fakulta, univerzita: Katedra muzikologie, Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Název práce: Swingové a taneční orchestry v Prostějově v letech 1939–1989

Vedoucí práce: PhDr. Ingrid Silná, Ph.D.

Počet stran: 140 + 25

Počet znaků: 243671

Počet příloh: 39

Počet titulů použité literatury a pramenů: 103

Klíčová slova:

Swingové a taneční orchestry 1939–1989, Prostějov (Česko), Česko 1939–1989, osobnosti regionu - Česko - 20. století, Morava (Česko), kapely menšího obsazení, kulturní život - Česko - 20. století.

Charakteristika práce:

Předmětem bádání této práce je historie amatérských swingových a tanečních orchestrů v Prostějově v letech 1939–1989. V kontextu dvou totalitních režimů, komunistického a nacistického, je zde chronologicky popisován vývoj swingové a taneční hudby v Prostějově spolu s jejími nejdůležitějšími osobnostmi.

Annotation

Name of author: Bc. Ivo Přikryl

Department, faculty, university: Department of musicology, Philosophical faculty,
Palacký University Olomouc

Title of Master's thesis: Swing and dance orchestras in Prostějov from 1939 to 1989

Thesis supervisor: PhDr. Ingrid Silná, Ph.D.

Number of pages: 140 + 25

Number of characters: 243671

Number of appendices: 39

Number of titles of used literature and sources: 103

Key words:

Swing and dance bands 1939–1989 (Czech republic), Czech republic 1939–1989,
principle individuals of the region - Czech republic 20th cent., Moravia (Czech republic),
small bands, cultural life - Czech republic - 20th cent.

Characteristics of thesis:

The subject of this thesis is the history of amateur swing and dance bands in Prostějov 1939–1989. The development of swing and dance music in Prostějov under two totalitarian regimes, Nazi and communist, is described chronologically, together with their principal personalities.

Anmerkung

Name des Autors: Bc. Ivo Přikryl

Lehrstuhl, Fakultät, Universität: Lehrstuhl für Musikwissenschaft, Philosophische Fakultät, Palacký Universität Olomouc

Titel der Magisterarbeit: Swing - und Tanzorchester in Prostějov, in den Jahren 1939–1989

Betreuer: PhDr. Ingrid Silná, Ph.D.

Seitenzahl: 140 + 25

Anzahl der Zeichen: 243671

Anzahl der Anhänge: 39

Anzahl verwendeter Literatur und Quellen: 103

Schlüsselbegriffe:

Swing und Tanzorchester 1939–1989, Prostějov (Tschechien), Tschechien 1939–1989, Persönlichkeiten der Region - Tschechien - 20. Jahrhundert, Mähren (Tschechien), Bands mit kleiner Besetzung, kulturelles Leben - Tschechien - 20. Jahrhundert.

Charakteristik der Arbeit:

Das Ziel dieser Arbeit ist die Geschichte des Amateur Swing - und Tanzorchesters in Prostějov in den Jahren 1939 bis 1989. Im Rahmen der beiden totalitären Regime, Nazi und kommunistische wird die Entwicklung von Swing und Tanzmusik in Prostějov, zusammen mit seinen wichtigsten Persönlichkeiten, chronologisch beschrieben.

PŘÍLOHY

Seznam příloh

Textové přílohy

1. Chronologický přehled působení orchestrů.
2. Sály, restaurace a prostory v Prostějově, ve kterých účinkovaly prostějovské taneční a swingové kapely.

Obrazové přílohy

- Příloha č. 1 Karel Kovařík cca 1939.
- Příloha č. 2 *Orchestr Karla Kovaříka* v roce 1947.
- Příloha č. 3 Výsledky defilé, rok 1944.
- Příloha č. 4 Program defilé, rok 1944.
- Příloha č. 5 Oznámení o umístění na prvním místě v defilé orchestrů adresované Karlu Kovaříkovi z roku 1944.
- Příloha č. 6 Miloslav Milotínský cca 1960.
- Příloha č. 7 Bývalý *Orch. Karla Kovaříka* pod vedením Radovana Kraváka v roce 1949.
- Příloha č. 8 Pozvánka orchestru ZK Průmstav Miloslava Milotínského z roku 1952.
- Příloha č. 9 Orchester Miloslava Milotínského v roce 1963.
- Příloha č. 10 Jaromír Kaňák cca 1955.
- Příloha č. 11 První orchestr Jaromíra Kaňáka z roku 1948.
- Příloha č. 12 Orchester Jaromíra Kaňáka z roku 1949.
- Příloha č. 13 Orchester Jaromíra Kaňáka z roku 1958.
- Příloha č. 14 *Melody Party* z roku 1939.
- Příloha č. 15 *Melody Party* z roku 1941.
- Příloha č. 16 Oldřich Fišer cca 1939.
- Příloha č. 17 *Arbeitsbuch* – Pracovní knížka Ladislava Adamíka.
Povolení k provozování hry na saxofon a harmoniku za protektorátu.

- Příloha č. 18 Karel Vlach, program z roku 1941.
- Příloha č. 19 R. A. Dvorský, program z roku 1941. V Prostějově hrál orchestr 20. května.
Basa: Josef Smítal.
- Příloha č. 20 Miroslav Cop cca 1941.
- Příloha č. 21 Josef Juřena cca 1950.
- Příloha č. 22 Šimon Sadovský cca 1939.
- Příloha č. 23 Orchestr Joe Venclů v Prostějově z roku 1926.
- Příloha č. 24 *Prostějovský dixieland* cca 1947.
- Příloha č. 25 Velký orchestr Šimona Sadovského, šibřinky v roce 1949.
- Příloha č. 26 Zrušení smlouvy bývalému orch. Š. Sadovského z roku 1970.
- Příloha č. 27 Orchestr Šimona Sadovského v hotelu *Avion* z roku 1958.
- Příloha č. 28 Kapela Jaroslava Velínského cca 1946.
- Příloha č. 29 *Prostějovský Big Band*. Dirigent Radovan Kravák cca 1982.
- Příloha č. 30 Božena Medková cca 1970.
- Příloha č. 31 Antonín Julina cca 1955.
- Příloha č. 32 Ivo Moravus, foto z roku 2014.
- Příloha č. 33 Koncert jazzových skupin. Ivo Moravus v orch. Josefa Posledního.
- Příloha č. 34 Josef Smítal cca 1970.
- Příloha č. 35 Orchestr R.A.Dvorského, Josef Smítal za kontrabasem. Foto z roku 1943.
- Příloha č. 36 Rytmická sekce orchestru Jaroslava Ježka, foto z roku 1936– 1939.
- Příloha č. 37 Část orchestru Jaroslava Ježka, foto z roku 1936–1939.

1. Chronologický přehled působení orchestrů

název kapely	doba působení
Orchestr Šimona Sadovského	1927-1970
Kapela Rafaela Štarnovského	cca 1938-1965
Melody Party	1939-1947
Orch. tanečních kurzů V. Jirotky	cca 1940-1944
Městský orchestr (O. Fišer)	1940-1944
Orchestr Karla Kovaříka	1941-1949
Prostějovský dixieland	1945-1947
Kapela Antonína Ventruby	cca 1947-1954
Orchestr Jaromíra Kaňáka	1947-1980
Kapela Jaroslava Blažíka	cca 1948-1960
Orchestr Miloslava Mílotínského	1950-1975
Kapela Jaroslava Muchy	cca 1956-1964
Orchestr Kamila Novotného	cca 1964-1971
Orchestr Oldřicha Šubčíka	1965-1988
Orchestr Radovana Kraváka	1971-1976
Kapela Miroslava Zikmunda	1975-1989
Prostějovský Big Band	1979-1985

2. Sály, restaurace a prostory v Prostějově, ve kterých účinkovaly prostějovské taneční a swingové kapely

dnešní název	dřívější názvy	lidový název	adresa
Beseda	Kino Liga Kino Svět		Žižkovo nám. č. 13
Billa	Dělnický dům (Kino Lido Bio)	Dělnák	Wolkerova ulice č. 20, dříve Petrská ulice č. 20
Bowling Palace	Kino Palác, Kino Oko		Újezd č. 4
Centrum Haná	restaurace Haná		Sídlíště svobody 22/77
ČSOB ²⁹³ (Československá obchodní banka)	Hotel U Tří Králů	U Tří Králů	Dukelská brána č. 5, dříve Rašínova brána č. 5
Dům Vojáčkovo nám. 2 ²⁹⁴	Národně sociální dům ZK OP, ZK ROH OP (Závodní klub revolučního odborového hnutí oděvního průmyslu) ZK OZJW, (Závodní klub oděvních závodů Jiřího Wolkeru) Společenský dům OP	Spolák Malá scéna	Vojáčkovo nám. č. 2 (letní zahrada)
Grandhotel Prostějov	Grandhotel		Palackého třída č. 3
H - Club	Závodní klub strojařů	Strojáček	Wolkerova ulice č. 22
Hotel Avion	Avion		Husserlovo nám. č. 15, dříve Wilsonovo nám. č. 15 (letní zahrada)
Lidový dům	Lidový dům	Lidák	Vápenice č. 21

²⁹³ Dům hotelu U Tří Králů dnes neexistuje, na jeho místě stojí nová budova banky.

²⁹⁴ Tato budova je v současné době nevyužívána a je na prodej.

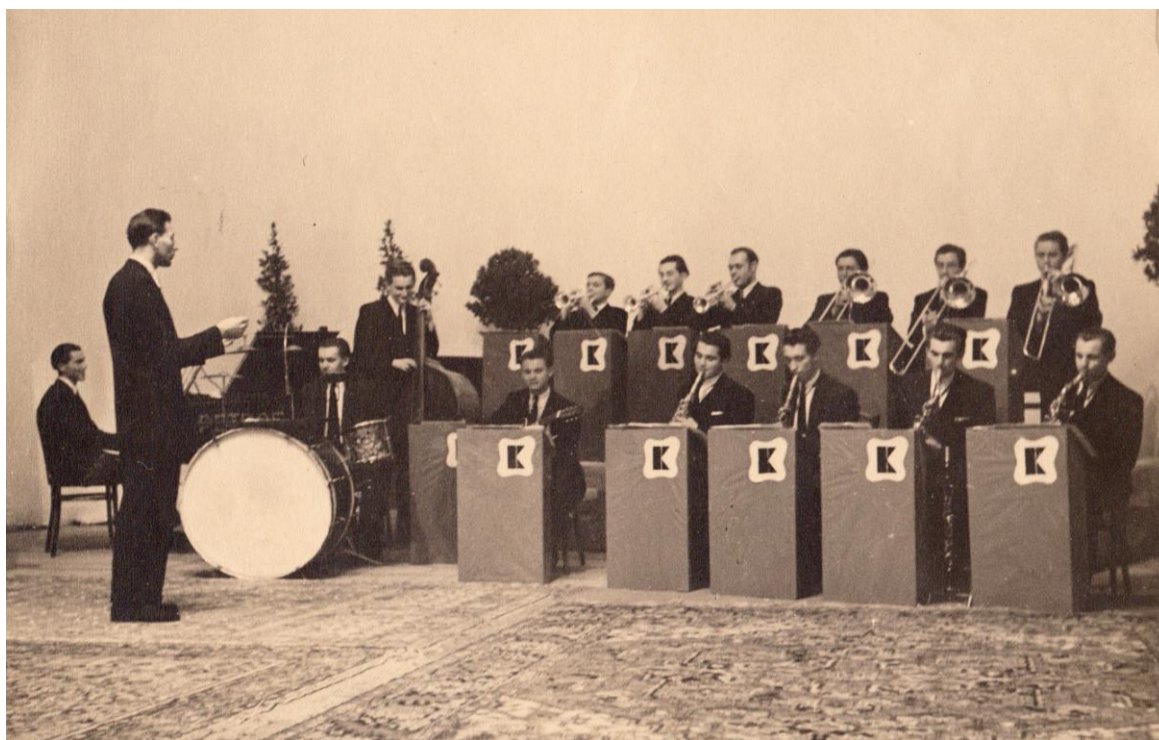
Městský dům-Černý dvůr	Klub Železáren, U Kořalků, Černý dvůr		Poděbradovo náměstí č. 8
Národní dům	Osvětový dům Národní a spolkový dům města Prostějova,	Národ, Divadlo	Vojáčkovo nám. č. 1 (letní zahrada)
RENO-OBUV, spol. s r.o.	Kino Jas, Kino Atlas		Žižkovo náměstí č. 7, dříve Žerotínovo náměstí č. 7
Sál v zámku	Zámecká vinárna	Zámecká	Pernštýnské nám. 8
SOŠ a SOU (Střední odborná škola průmyslová a Střední odborné učiliště strojírenské)	SPŠS (Střední průmyslová škola strojnická) - aula	Strojárna	Lidická ulice č. 4
Sportcentrum -dům děti a mládeže (Sportcentrum-DDM)	Deutsches Haus, Německý dům, Slovanský dům, Komunistický dům, Dům pionýrů a mládeže		Vápenice č. 9, dříve Stalinova třída č. 9
Tělocvičná jednota Sokol I.	Sokolovna TJ OP, TJ Jiskra	Sokolovna	Skálovo nám. č. 4
Tělocvičná jednota Sokol II.	Tělovýchovná jednota Sokol II.	Svíčárna U Kalicha	náměstí U kalicha č. 2
U Antoníčka	Restaurace U Cihlářů	Konibar	nám. Svatopluka Čecha č. 3, dříve U templu 3

příloha 1

Karel Kovařík cca 1939.

příloha 2

Orchestr Karla Kovaříka v roce 1947.

Zleva: Josef Kaňák, Karel Kovařík, Zdeněk Savický, Zdeněk Neckař, Svatopluk Kučera, Vít Parák, Jiří Fišer,
Milan Neckař, František Kučera. Zadní řada zleva: Jaromír Kaňák, Jaroslav Velínský, Jan Michalský,
Radovan Kravák, Miloslav Zatloukal, Emil Havlíček.

příloha 3

ŘEDITELSTVÍ SPURNÝ - LUCERNA
 spolu s odborníky pp. Dr. Jos. Zd. Morávkem, prof. A. Hábou, řed. B. Tvrdým, řed. V. Trojanem, E. Ludvíkem J. Rychlíkem, J. Traxlerem, K. Běhounkem, S. E. Nováčkem, M. Ducháčem, Dr. J. V. Rychlíkem a řed. Dr. B. Rádlm uvádí

**výsledek
jazzové přehlídky**

8 finalistů ze 17. a 24. června v Lucerně:

1. Karel KOVÁŘIK, Prostějov	- bod. 1.2
2. „MELODIE 44“, Vojšek, Plzeň	„ 1.5
3. Zdeněk LENZ, Praha	„ 1.7½
4. Joža TERS, Praha	„ 1.7½
5. Kladenský taneční orchestr	„ 1.8
6. Franta ČECH, Praha	„ 1.8½
7. „IMPERIAL“, A. Jahl, Praha	„ 1.9 (6 hlasů)
8. Jar. MANGL, Pardubice	„ 1.9 (4 hlasy)

FINALE

z těchto osmi nejlepších o tři první místa a poháry R. A. Dvorského, Lucerna-filmu a řed. Spurného bude v září 1944, což bude oznámeno.

Výsledky defilé, rok 1944.

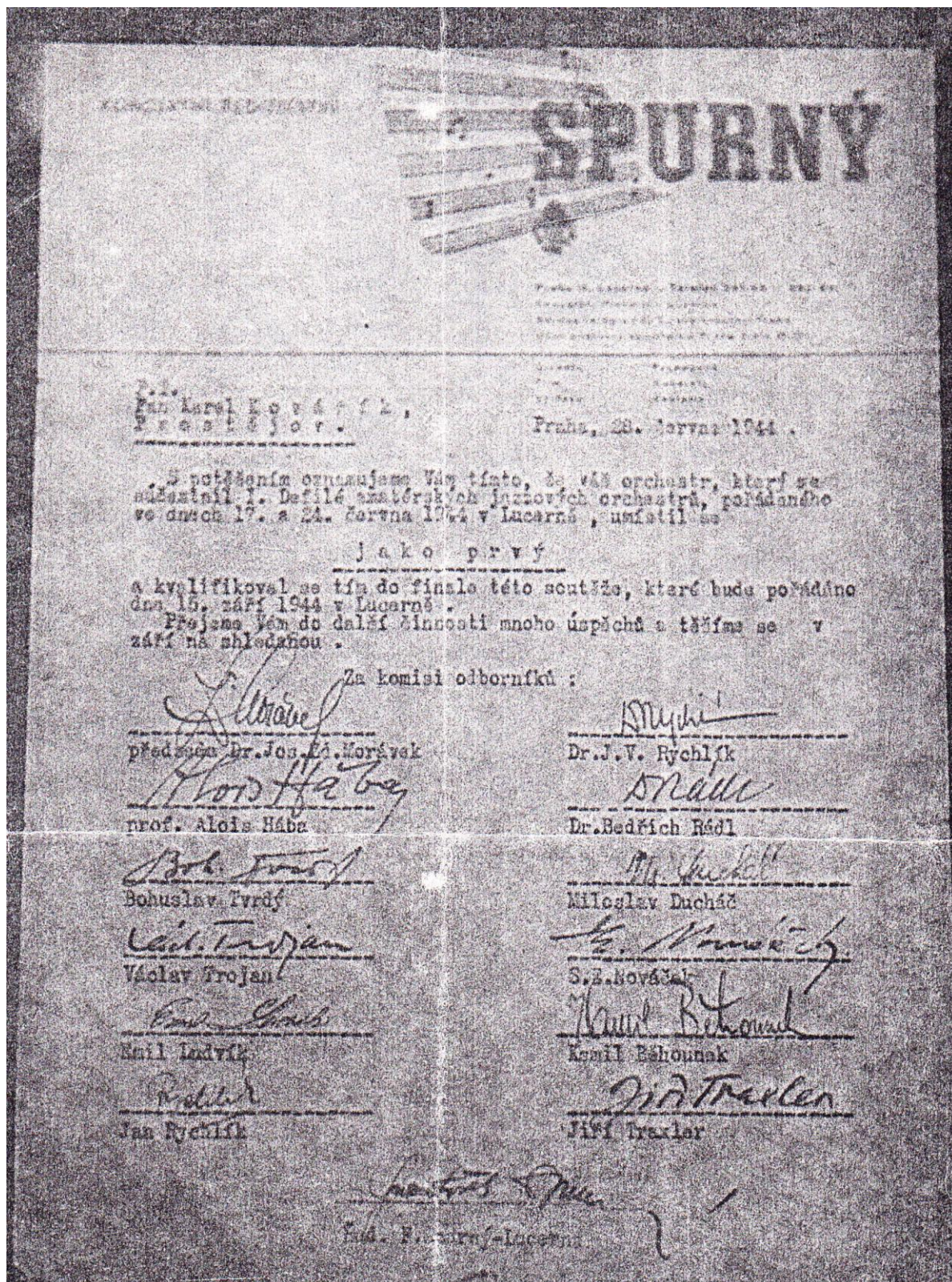
příloha 4

VÝBĚR Z PROGRAMU:

- ORCHESTR MILANA APFELBEKA, Praha** — Dirigent: MILAN APFELBEK
 Zpěv: EVA VRONSKÁ - JIRÍ SEMORÁD
 Hraje: K. Běhounek: Styl - 45
 J. Oliva: Nivním den
 K. Běhounek: Písně se té dnes naposled
- ORCHESTR KARLA KOVÁŘIKA, Prostějov** — Dirigent: KAREL KOVÁŘIK
 Zpěv: VĚRA HOLOTIKOVÁ
 Hraje: J. Butternann: Rytmus velkoměsta
 Přem. Chaloupka - M. Pospíšil: Jarší vánek
 Přem. Chaloupka - M. Pospíšil: V novém rytmu
- ORCHESTR ZDENKA LENZE, Praha** — Dirigent: ZDENĚK LENZ
 Zpěv: JOSEF MÍRKOVSKÝ
 Hraje: J. Mirkovský: Odpověď sladkým smíchem
 Peter Paczký: První kráčky
 Vlastimil Hála: Vyznání
- ORCHESTR „MELODIE 44“ JOS. VOŘÍŠKA, Plzeň** —
 Dirigent: MÍR. JIRKOVSKÝ
 Zpěv: JINDRA BASTLOVÁ - JARKA KLEČKA
 Hraje: Evžen Lenhovec: Fídelin
 Kai Gullmar: Dos je tak tmavý
 Miroslav Jirkovský: Krásný den
- ORCHESTR „MLADÍ HOŠI“ Mochov** — Dirigent: MÍLA KVAPIL
 Hraje: E. Ludvík: Par koutel znát
 Jiří Traxler: Potkal jsem svůj sen
 V. Pokorný: Setkání v pustině
- ORCHESTR „SAX“ kapelník PÁV, Praha** — Dirigent: ED. VÁVRA
 Hraje: Jiří Traxler: Láska se mi vytyká
 Emil Ludvík: Mezi jedním polibkem
 Kamil Běhounek: Vátné lásky
- ORCHESTR „T-RYTMUS“, VRÁTA TRAMPOTA, Hradec Králové**
 Zpěv: VLASTA UHROVÁ - VRÁTA TRAMPOTA
 Hraje: Jaroslav Vojtěch: »Te - Stomp
 Věra Trampota: Snad se na mne nemračíš
 Věra Trampota: Čaroděj
- ORCHESTR JOŽI TERŠE, Praha** — Dirigent: JOŽA TERS
 Zpěv: SYLVA ALTMANNOVÁ
 Hraje: Willy Berking: Pampas
 Jiří Traxler: Jednou za tisíc let
 J. Novotný: Směs filmových melodii
- ORCHESTR „VESELÝ JAZZ“, Dubeč** — Dirigent: JAROSLAV VESELÝ
 Zpěv: MARIE DOSTALOVÁ - MILENKA PACHTOVÁ - VĚRA KOPECKÁ -
 LAD. SCHWARZ
 Hraje: Willy Engel - Berger: Hvězda z Ría
 Jaroslav Malina: Staročeská muzika
 Jiří Sínka: Tančíme kankán
- ORCHESTR MILOSLAVA ZACHOVALA, Náchod** — Dirigent: M. ZACHOVAL
 Zpěv: ELA BILKOVÁ - VÁCLAV KOTÍK
 Hraje: Emil Ludvík: V jednu je máj
 A. Pestalozza: Cířibířibin
 E. Doelle: Šelky...

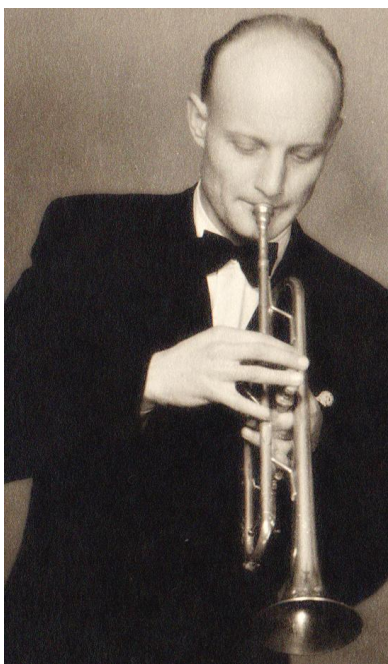
Jazz na deskách ULTRAPHON

Program defilé, rok 1944.

Oznámení o umístění na prvním místě v defilé orchestrů adresované Karlu Kovaříkovi. Rok 1944.

příloha 6

Miloslav Mílotínský cca 1960.

příloha 7

Bývalý orchestr Karla Kovaříka pod vedením Radovana Kraváka (třetí zleva) v roce 1949.
Ivo Moravus (klavír), Dušan Zeidler (zpěv), Jiří Procházka (kytara),
Zdeněk Neckař (kontrabas), Jiří Nespěchal (bicí).
Saxofony zleva: Bernard Vařeka, Milan Neckař, Vít Paráček, Miloš Pospíšil, Ladislav Rolný.
Trobony zleva: Bohumil Sekanina, Václav Procházka st., Arnošt Cetkovský.
Trubky zleva: Ivan Liska, Miloslav Mílotínský, Eduard Jansa.

Pozvánka orchestru ZK Průmstav Miloslava Milotínského z roku 1952.

Orchestr Miloslava Milotínského v roce 1963.

Přední řada zleva: Bernard Vařeka, Vít Parák, Milan Neckař, Ladislav Rolný, Bohumil Leinweber, Václav Procházka st., Arnošt Cetkovský, Jan Hruban, Milan Vaněk.

Hugo Papš (klavír), Zdeněk Neckař (kontrabas), Josef Valda (bicí).

Trubky zleva nahoře: Eduard Jansa, Jiří Budař, Miloslav Milotínský, Bedřich Krejčí.

příloha 10

Jaromír Kaňák cca 1955.

příloha 11

První orchestr Jaromíra Kaňáka z roku 1948.

Zleva: Dušan Zeidler (zpěv), Jiří Nespěchal (bicí), Jindřich Závodný (kytara), Milan Neckař (saxofon), Josef Kaňák (harmonika), Jaromír Kaňák (trubka), Milan Cinibulk (kontrabas), Jiří Fišer (klarinet).

příloha 12

Orchestr Jaromíra Kaňáka z roku 1949.
Přední řada zleva: B. Vařeka, Fr. Vlášil, J. Synek, L. Řehulka.
Zadní řada zleva: I. Moravus, J. Kaňák, M. Smékal, J. Valda.

příloha 13

Orchestr Jaromíra Kaňáka z roku 1958.
Přední řada zleva: M. Duda, K. Toufar, L. Houška, Z. Znojil, J. Pořízka, J. Znojilová,
J. Nespěchal, Z. Fišer, J. Procházka.
Zadní řada zleva: J. Kaňák, I. Liska, J. Batěk, M. Balcařík, R. Kravák.

příloha 14

Melody Party z roku 1939.

Třetí zleva J. Blažík (harmonika), vedle sedící M. Zatloukal, nahoře sedící první zleva K. Skládal.
J. Mrázek (kontrabas). Prostřední řada druhý zprava L. Adamík.

příloha 15

Melody Party roku 1941.

Přední řada zleva: K. Skládal, J. Mareš, ? , L. Adamík, O. Fröml.
Prostřední řada zleva: M. Zatloukal, K. Vejrosta, M. Makovec.
Nahoře zleva: S. Lakomý, M. Křenovský.

příloha 16

Oldřich Fišer cca 1939.

příloha 17

Arbeitsbuch – Pracovní knížka Ladislava Adamíka.
Povolení k provozování hry na saxofon a harmoniku za protektorátu.

POŘADÁ KONCERTNÍ REDITELSTVÍ B. SPURNÝ • LUCERNA • TEL. 261-93

KONCERT

VÝBĚR Z TOHOTO PROGRAMU:

I.

1. Jiří Traxler: KLÍČE K RÁJI
2. E. di Capua: O SOLE MIO
3. Jaroslav Moravec: SVÝJ OSMĚV MI DEJ
4. Jan Rychlík: KRÁL JAZZU
5. Kamil Běhounek: VYLETNÍ DEN
6. Al. Jindra: VZPOMÍNKY NA RUDOLFA FRIMLA
7. Jaroslav Moravec: DR. SWING
8. Karel Vacek: HŮ A HŮ...
9. Karel Ota: ZE ZÁPISNIKU KARLA VLACHA
10. Franz Lehár: LÍBÁM ŽENY VÁS TAK RÁD
11. Al. Jindra: DIVKA K RYTMU ZROZENÁ
12. Jiří Traxler: ZE SVĚTA NAŠICH FILMŮ
13. A. C. Bixio: POSÍLÁM TI RŮŽE
14. Jindra Mlejnek: TY JSI HEZKÝ
15. Jiří Traxler: HONBA ZA PÍSNIČKOU

II.

16. Jára Beneš: OSMĚV VÁS JE VZDÁLENÝ
17. Jiří Traxler: NÁHODOU
18. Kamil Běhounek: KDYŽ MLHA PADÁ
19. Zdeněk Petr: V. Pokorný: OZVĚNY TANEČNÍCH FILMŮ
20. Al. Jindra: JAKO LOVSKÝ SNÍH...
21. Josef Stelbský: KOSÍ FOX
22. Karel Ota: PRAHA TANCILA A ZPÍVALA
23. Edo di Lazzaro: TY MÁŠ SVOUDNÉ OČI
24. Jiří Traxler: BLOUDĚNÍ V RYTMU
25. Směs ze skladeb Kamila Běhouneka 1940.
26. Jiří Smrka: MODRÉ DÁVKY
27. KOLEKTIVNÍ IMPROVISACE
28. Karel Ota: SMĚS KMOCHOVÝCH PÍSNÍ
29. Kamil Běhounek: VĚTRNÉ ZÁMKY
30. Jarosl. Moravec: PRVNÍ A DRUHÁ...

Karel Vlach

SE SVÝM ORCHESTREM

III.

31. Paolo Citorello: OHI MAMA
32. Kamil Běhounek: ZLATÉ RYBKY
33. Leopold Korbář: HM — HM...
34. Karel Ota: MELODIE STŘIBRNEHO PLÁTNA
35. Jiří Sternwald: KONCERT V PARKU
36. KAMIL BĚHOUNEK s rytmickou skupinou
37. Frederic Chopin: VYZNÁNÍ LÁSKY
38. Zdeněk Petr: VE VIRU TANCE
39. Leopold Korbář: VLÁJÍCÍ SÁTEK
40. Vilda Dubský: KULHAVÁ KOBLYA
41. Ernst Sennhofer: DEKUJI, BYLO TO KRÁSNE
42. Jiří Traxler: NA NAŠEM JAZZOVÉM NEBI
43. Zdenko Fibich: POEM
44. J. Rychlík: SMĚS ALEXANDRA
45. Leopold Korbář: PLÁČE NEBE...

IV.

46. Kamil Běhounek: KDY A KDE
47. Franz Lehár: VESELÁ VDOVA
48. Jan Rychlík: SVĚT JE NEHEZČÍ...
49. Karel Hašler: STAROU PRAHOU...
50. J. Schwartz: ČÍNSKÉ MĚSTO
51. Al. Jindra: MLČENÍ VE DVOU
52. Jarosl. Moravec: DIVKA MI ZPÍVA
53. Victor Young: HEZKÁ SŮZI
54. Karel Ota: SVĚT V PÍSNÍCH
55. Jan Rychlík: MELODIE V F
56. Rimskij-Korsakov: PÍSEŇ INDIE
57. Roman Blahnik: ČIM, ČIM...
58. P. Frerel: AY, AY, AY...

Koncertní křídlo „Petrof“ doddala firma Rendl, Praha I., Rytířská ulice

Karel Vlach, program z roku 1941.

Zlín: 14. V. 1941 - Píerov: 15. V. - Olomouc: 16. V. - Brno: 17., 18. V.
Vítkovice: 19. V. - Prostějov: 20. V. - M. Ostrava 21. V. - Turnov 23. V.
Pardubice: 25. V. - Hradec Kr. 26. V. - Písek: 27. V. - Plzeň: 28., 29. V.
22. května 1941 • PRAHA - LUCERNA • 31. května 1941

R.A. Dvorský

SE SVÝM 35 ČLENNÝM ORCHESTREM
A SOLISTY Z. VINCÍKOVOU, ALLANOVÝMI SESTRAMI

ARRANGEMENT:
Koncertní ředitelství: BEDŘICH SPURNÝ - Praha II. - Lucerna

OBSAZENÍ ORCHESTRU:
Jazz: Oto Ejem - Housle: Karel Málek, Ant. Drábek, Frant. Fíšer, Pavel Mrázek,
Rudolf Fiala, Jan. Šíp, Fr. Koubek, Jos. Straus - Viola: Jiří Rataj, Vladimír Hájek
Cello: Václav Beran, Josef Groš - Basa: Josef Smítal, Lad. Novák - Kytara:
O. Tošínovský - Fléta: Karel Čermák - Saxofon: Jan Novák, Fr. Kubík, J. Pelant,
J. Vitouš - Jazz-trubka: Karel Vacek, Václav Bláha, Ant. Kühnel - Pozaun:
Fr. Horáček, Ant. Vališ, Jan Číž - Klavír: Jiří Traxler.

ZPĚV:
ZDENA VINCÍKOVÁ A ALLANOVY SESTRY

R.A.Dvorský, program z roku 1941. V Prostějově vystoupil orchestr 20. května. Basa: Josef Smítal.

příloha 20

Miroslav Cop cca 1941.

příloha 21

Josef Juřena cca 1950.

příloha 22

Šimon Sadovský cca 1939.

příloha 23

Orchestr Joe Venců v Prostějově z roku 1926.
Zleva: J. Venců, V. Venců, Š. Sadovský, V. Bauer, O. Munza.

Prostějovský dixieland cca 1947.
Zleva: Hugo Papš, Jiří Procházka, Miroslav Smékal, Josef Valda,
Václav Procházka st., Eduard Jansa, Hugo Macek.

Velký orchestr Šimona Sadovského, šibřinky v roce 1949.
Š. Sadovský uprostřed, vedle vpravo stojící L. Dubanský (trubka).

RESTAURACE A JÍDELNY

PODNIKOVÉ ŘEDITELSTVÍ - PROSTĚJOV, NÁM. 9. KVĚTNA 18 - TELEFON 4154, 4043

SEKORA Otakar
Jezdecká ul. 18
Prostějov.

Vaše značka _____ Váš dopis z _____ Naše značka Obch/ZJ Dne 18.2.1970

Věc: **zrušení smlouvy**

Po projednání s vedoucím závodu Avion soudr. Vyhňákem rušíme tímto smlouvu o účinkování Vašeho hudebního souboru v závodě Avion k datu 31. března 1970.

Máte-li zájem o sjednání dalšího angažmá na našem závodě Haná, dostavte se k osobnímu dojednání na podn. ředitelství RaJ, za soudr. Zacpalem do 28.2.1970.

Po tomto termínu považujeme, že o nabídku v závodě Haná nemáte zájem.

M í r u z d a r !

Dr. Vojtěch Komárek
ředitel podniku

Doporučeně!

RESTAURACE A JÍDELNY
podnikové ředitelství
PROSTĚJOV

Vyřizuje: **Zacpal 4152**

Zrušení smlouvy bývalému orch. Š. Sadovského z roku 1970.

příloha 27

Orchestr Šimona Sadovského v hotelu *Avion* z roku 1958.
Zleva: Cyril Motal, František Hlavizna, J. Kohoutek, Miloš Pospíšil, Šimon Sadovský,
Otakar Sekora, Jiří Kolmar, Kamil Novotný.

příloha 28

Kapela Jaroslava Velínského cca 1946.
Přední řada zleva: Jiří Nespěchal, Miroslav Smékal, Jaroslav Velínský, Otakar Sekora.
Zadní řada zleva: Jiří Baďura, Hynek Horák, Bernard Vařeka.

příloha 29

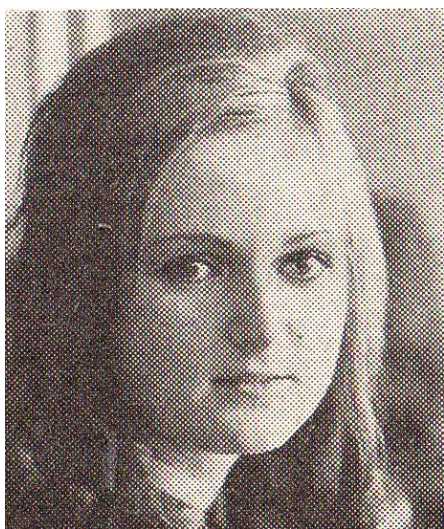

Prostějovský Big Band. Dirigent Radovan Kravák cca 1982.

Zleva dole: Ludvík Komárek, Milan Neckař, Mojmír Přikryl, Ladislav Rolný,
Ivo Polaško, Štěpán Chromý, Jan Hruban.

Zleva nahoře: Jiří Zikmund (bicí), Ludvík Zapletal, Lubomír Boček, Milan Solnař, Eduard Jansa.

příloha 30, 31

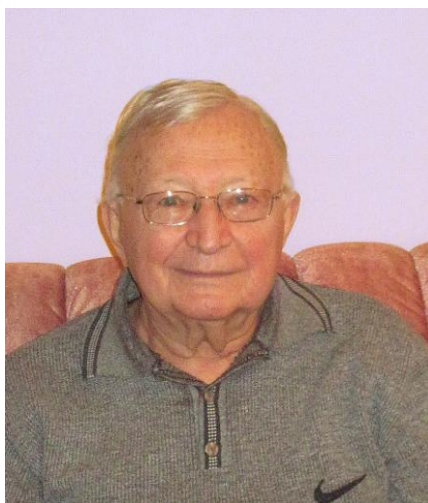

Božena Medková cca 1970.

Antonín Julina cca 1955.

příloha 32

Ivo Moravus, foto z roku 2014.

příloha 33

**KONCERT
JAZZOVÝCH SKUPIN**

LUCERNA • PONDĚLÍ 5. PROSINCE 1960 VE 20 HODIN

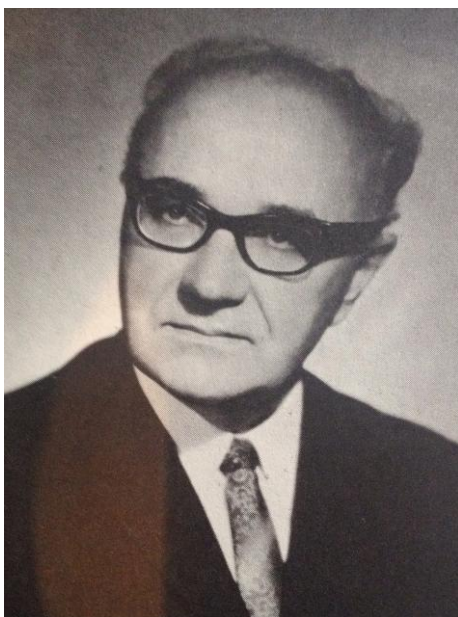
ÚČINKUJÍ:

- **SKUPINA F. HAVLIKA:**
F. Havlík - klarinet, alt sax., L. Hora - basa, V. Křehla - tenor sax.,
J. Kysilka - bicí nástroje, L. Pánek - trombon, vibrafon, K. Růžička - klavír.
- **SKUPINA „METRONOM“:**
Z. Novák - tenor sax., M. Pilar - basa, I. Preis - trubka, Z. Pulec - trombon,
K. Turnovský - bicí nástroje, V. Voborník - klavír.
- **ORCHESTR J. POSLEDNÍHO:**
J. Hemerka - tenor sax., J. Hochmann - alt sax., V. Horák - trumpet,
I. Moravus - klavír, K. Munzar - basa, J. Poslední - bicí nástroje, K. Tesař -
trombon.
- **PRAŽSKÝ DIXIELAND:**
A. Brych - basa, Z. Čamrda - klavír, K. Danda - kornet, Š. Jaroschy - bicí
nástroje, F. Kunc - trombon, F. Majer - klarinet, L. Sváb - kytara.
- **STUDIJNÍ SKUPINA TRADIČNÍHO JAZZU:**
A. Bílý - klavír, K. Danda - bicí nástroje, J. Fuksa - trombon, J. Kolář -
kornet, V. Materna - banjo, E. Richter - banjo, I. Smetáček - tuba,
P. Smetáček - klarinet, L. Zajíček - kornet.
- **DALE ÚČINKUJÍ:**
J. Verberger - klavír, F. Koží - housle, J. Hammer - vibrafon, J. Arnet -
basa, V. Žižka - bicí nástroje, Sl. Kunst, harmonika.
- **KONFERUJE VLADIMÍR DVORÁK**
- **PORÁDÁ:**
Kruh jazzové a moderní taneční hudby ZV ROH Gramofonové závody.

Vstupenky v předprodejích a v Lucerně.

Koncert jazzových skupin. Ivo Moravus (klavír) v orchestru Josefa Posledního.

příloha 34

Josef Smítal cca 1970.

příloha 35

Orchestr R.A.Dvorského, Josef Smítal za kontrabasem. Foto z roku 1943.

příloha 36

Rytmická sekce orchestru Jaroslava Ježka, foto z roku 1936-1939.
Zleva: Z. Tesárek, J. Smítal, H. V. Noé, V. Hochman.

příloha 37

Část orchestru Jaroslava Ježka, foto z roku 1936-1939.
Zleva: H. V. Noé, J. Ježek, J. Smítal, J. Pulec, V. Hochman, K. Vacek.